

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE,

kézikönyv külügyi munkatársak számára

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ: dr. Varga-Bajusz Veronika főigazgató, Tempus Közalapítvány

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dobos Gábor, Study in Hungary Igazgatóság

SZERKESZTŐK: A Tempus Közalapítvány Study in Hungary és Felsőoktatási igazgatóságainak munkatársai

Kiadja a Tempus Közalapítvány, Study in Hungary Igazgatóság, 2021.

ISBN 978-615-5319-85-3

Minden jog fenntartva.

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

Postacím: 1438, Budapest 70., Pf. 508.

Infó: (06 1) 237 1320

Telefon: (06 1) 237 1300

Fax: (06 1) 239 1329

E-mail: info@tpf.hu

Internet: www.tka.hu

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE,

kézikönyv külügyi munkatársak számára

Kedves Kollégák!

A kreatív magyar elme többször és többféleképpen is kivívta már a világ elismerését. A jelentős történelmi múlttal rendelkező magyar felsőoktatási intézmények voltak a bölcsői annak a szellemi teljesítménynek, amellyel világhírű tudósaink hozzájárultak az egyetemes tudáshoz.

A Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum Programért Felelős Államtitkárság elhivatott a magyar felsőoktatás nemzetközi népszerűsítésében, ösztöndíjprogramjainak köszönhetően a világ számos országába vittük már jó hírét hazánk oktatási intézményeinek. Felelősségteljes munkánk hozzájárul a felsőoktatás minőségfejlesztéshez, a magyar tudományos elit nemzetközi kapcsolatainak megerősítéséhez, valamint a felsőoktatási intézmények kulturális sokszínűségéhez is. A hazánkba érkező diákok magyarországi tanulmányaik során nemcsak versenyképes tudásra tesznek szert, hanem megismerik hazánk kultúráját, nyelvét, így Magyarország barátaiként térhetnek vissza saját országukba.

Céljaink elősegítése érdekében a Tempus Közalapítvány az elmúlt évek közös munkáját alapul véve készítette el a Felsőoktatási Kézikönyvet. Ez a kézikönyv egyaránt hasznos szakmai anyag mind a külföldi, mind a belföldi állományban szolgálatot teljesítő szakdiplomatáink számára. A kézikönyv részletes információkat nyújt többek között a hazai felsőoktatás jellemzőiről, rendszeréről, ösztöndíjairól, adatairól és statisztikáiról, melyek ismerete segítséget nyújt a magyar felsőoktatást népszerűsítő, hírnevének növelését támogató, kapcsolatteremtő munkánkhoz.

Bízom benne, hogy e kézikönyv alkalmazásával szakdiplomatáink még sikerebb munkát végezhetnek hazánk szolgálatában.

DR. PACSAY-TOMASSICH ORSOLYA

Államtitkár

Külgazdasági és Külügyminisztérium

TARTALOM

BEVEZETŐ	11
1. ÖSSZEFOGLALÓ A MAGYAR FELSOÓKTATÁSRÓL	13
1.1. Az Európai Felsőoktatási Térség és a bolognai folyamat	13
1.2. A magyar felsőoktatás, felsőoktatási intézmények	14
1.2.1. Magyarország államilag elismert felsőoktatási intézményei	14
1.2.2. A felsőoktatási képzések szerkezete: a képzési szintek	14
1.2.3. Finanszírozási formák	15
1.2.4. Munkarendek	16
1.3. A tanév felépítése	16
1.4. Létszámok	17
1.4.1. Külföldi hallgatók a magyar felsőoktatásban	17
1.5. Kreditrendszer és értékelés Magyarországon	20
1.5.1. Az ECTS kreditrendszer és értékelés	20
1.5.2. Kreditmobilitás, kreditátvitel és mobilitási ablak	21
1.6. Felsőfokú oklevelek és szakképesítések elismerése	22
1.6.1. Az elismerésről általában – nemzeti szabályozások, nemzetközi egyezmények és információs hálózatok	22
1.6.2. Felsőfokú oklevelek elismerése	23
1.6.2.1. Felsőfokú oklevél elismerése az Európai Unió tagállamaiban (Magyarországon végzett hallgatók továbbtanulása más uniós országban)	24
1.6.2.2. Felsőfokú oklevelek elismerése Magyarországon (külföldön végzett hallgatók továbbtanulása Magyarországon)	24
1.6.2.3. Felsőfokú oklevél elismerése az Európai Unión kívül (Magyarországon végzett hallgatók továbbtanulása EU-n kívüli országban)	25
1.6.3. Szakképesítések elismerése	25
1.6.3.1. Szakképesítések elismerése az Európai Unióban (Magyarországon végzett hallgatók munkavállalása más uniós országban)	25
1.6.3.2. Szakképesítések elismerése az Európai Unión kívül (Magyarországon végzett hallgatók munkavállalása EU-n kívüli országban)	26
1.7. A magyar diploma értéke a nemzetközi munkaerőpiacon	26
1.8. Nyelvvizsgák	27
1.9. Felvételi eljárás	29
1.9.1. Felvételi eljárás folyamata nem magyar állampolgárok számára	29
1.9.2. Felvételi eljárás önköltséges képzésre, nem magyar állampolgárok számára	30
1.9.3. Felvételi eljárás a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban	31
1.10. Önköltséges képzések és költségeik	32
1.11. Doktori képzés, doktori iskolák, nemzetközi kutatói mobilitás	32
1.11.1. Doktori jelentkezés, felvételi	33
1.11.2. EURAXESS – Researchers in Motion	34
1.11.2.1. EURAXESS Magyarországi Hálózat	34
1.12. A felsőoktatási rangsorok	35
1.12.1. A legfontosabb nemzetközi rangsorok	35

1.12.1.1.	Times Higher Education (THE) rangsora	35
1.12.1.2.	QS rangsor	35
1.12.1.3.	ARWU rangsor	36
1.12.1.4.	Leiden Rangsor	36
1.12.1.5.	U-Multirank	36
1.13.	Idegen nyelvű képzési kínálat a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban	36
1.13.1.	Study Finder	38

2. NEMZETKÖZIESÍTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN 39

2.1. Nemzetköziesítés a gyakorlatban 41

2.1.1.	Nemzetköziesítést támogató programok	41
2.1.1.1.	Study in Europe projekt	41
2.1.1.2.	Study in Hungary	42
2.1.1.3.	Campus Mundi	42
2.1.1.4.	Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram	42
2.1.1.5.	Európai Felsőoktatási Térség Reformja projektek	43
2.1.1.6.	Erasmus+	43
2.1.1.6.1.	2021–2027-es programszakasz	44
2.1.1.7.	Milyen eszközökkel támogatja a TKA a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését?	45
2.1.1.7.1.	Study in Hungary portál	45
2.1.1.7.2.	Nemzetközi megjelenések	45
2.1.1.7.2.1.	Hallgatói vásárok	45
2.1.1.7.2.2.	Intézményi kiállítások	45
2.1.1.7.3.	Kutatások, elemzések	46
2.1.1.7.4.	Nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás (IQA)	46
2.1.1.7.5.	Tudásmegosztás, disszemináció	46

3. A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÁLTAL KOORDINÁLT FELSŐOKTATÁSI MOBILITÁST TÁMOGATÓ ÖSZTÖNDÍJPROGRAMOK 47

3.1. Eligazodás az ösztöndíjprogramok között 47

3.2. Bejövő mobilitást támogató ösztöndíjprogramok 50

3.2.1.	Stipendium Hungaricum Ösztöndíjprogram	50
3.2.2.	Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram	56

3.3. Kimenő mobilitást támogató ösztöndíjprogramok 61

3.3.1.	Campus Mundi ösztöndíjak	61
3.3.2.	Stipendium Hungaricum országokba irányuló külföldi részképzés, magyar felsőoktatási hallgatók számára	62
3.3.3.	Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj	63
3.3.4.	Collegium Hungaricum	63

3.4. Bejövő és kimenő mobilitást is támogató ösztöndíjprogramok 64

3.4.1.	Erasmus+ felsőoktatási mobilitás	64
3.4.2.	Erasmus+ nemzetiközi kreditmobilitás (KA107)	67
3.4.3.	Erasmus Mundus közös mesterképzések	68

3.4.4.	Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram (CEEPUS)	70
3.4.5.	Államközi Ösztöndíjak	72
3.4.6.	DAAD projektalapú kutatócsere program	74
3.4.7.	Hubert Curien – Balaton projektalapú kutatócsere program	74
3.5.	Együttműködés a magyar külképviseletekkel az ösztöndíjprogramok kapcsán	75
3.5.1.	Általános együttműködési területek	75
3.5.2.	Együttműködés a Stipendium Hungaricum programban	76
3.5.2.1.	Jó gyakorlatok a külképviseletekkel	76
3.5.3.	Együttműködés a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban	77

4. HALLGATÓI ÉLET MAGYARORSZÁGON 78

4.1. Beutazás utáni legfontosabb teendők Magyarországon 78

4.1.1.	Beutazás és tartózkodási engedély	78
4.1.1.1.	Magyarországra történő beutazása, és száznolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó tartózkodás	78
4.1.1.1.1.	EGT állampolgárok és családtagjai	78
4.1.1.1.2.	Harmadik ország állampolgára	78
4.1.1.2.	Száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás Magyarországon	78
4.1.1.2.1.	EGT állampolgárok	78
4.1.1.2.2.	EGT állampolgárok családtagjai	79
4.1.1.2.3.	Harmadik ország állampolgára	79
4.1.1.2.4.	Harmadik ország állampolgára családtagjai	80

4.2. Társadalombiztosítás és egészségügyi szolgáltatások 80

4.2.1.	EGT-állampolgárok	80
4.2.2.	Harmadik ország állampolgárai	80
4.2.2.1.	Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban részt vevőknek	80
4.2.2.2.	Önköltséges hallgatóknak	81

4.3. Megélhetési költségek 81

4.3.1.	Lakhatás	81
4.3.1.1.	Kollégium	81
4.3.1.2.	Albérlet	82
4.3.1.3.	Magánkollégiumok	82

4.4. Közlekedés 82

4.4.1.	Helyi közlekedés	83
4.4.2.	Buszközlekedés	83
4.4.3.	Vonatközlekedés	83

4.5. Munkavállalás a tanulmányok alatt 83

4.5.1.	Munkavállalás iskolaszövetkezeten keresztül	83
4.5.2.	Kiegészítő információ EGT tagállamból érkező hallgatók munkavállalásához	84
4.5.3.	Kiegészítő információ harmadik országból érkező hallgatók munkavállalásához	84
4.5.4.	Álláskeresési vagy vállalkozásindítási célú tartózkodási engedély (stay back option)	84

4.6. Munka a tanulmányok után 85

4.6.1.	EGT-állampolgárok	85
4.6.2.	Harmadik ország állampolgárai	85
4.6.3.	EU Kék Kártya	85

4.7. Diákhitel felvétele 85

4.8. Magyar nyelv tanulása 86

4.8.1.	Magyar nyelvtanulási lehetőségek	86
4.8.2.	Magyar nyelvvizsga	89

4.9. Hallgatói szervezetek	89
4.9.1. Hallgatói érdekképviselések	89
4.9.1.1. Hallgatói önkormányzat (HÖK)	89
4.9.1.2. Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK)	90
4.9.2. Szakmai-tudományos közösségek	90
4.9.2.1. A szakkollégiumok	90
4.9.2.2. Tudományos diákkörök	90
4.9.3. Külföldi diákszervezetek helyi alapszervezetei	91
4.10. Hallgatói szolgáltatások	92
4.10.1. Hallgatói mentorálás	92
4.10.1.1. Erasmus Student Network Hungary (ESN)	92
4.10.1.2. Stipendium Hungaricum Mentor Network	92
5. NEMZETKÖZI MEGJELENÉSEK ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TERÜLETEI	93
5.1. Nemzetközi megjelenésekről általánosságban	93
5.1.1. A nemzetközi megjelenések indokltsága és a TKA célja a megjelenések támogatásával	93
5.2. A nemzetközi megjelenések típusai és a kapcsolódó együttműködési lehetőségek	93
5.2.1. Nemzetközi intézményi fókuszú kiállítások	94
5.2.1.1. European Association for International Education (EAIE)	94
5.2.1.2. Asia-Pacific Association for International Education (APAIE)	95
5.2.1.3. Association of International Educators (NAFSA)	95
5.2.1.4. A kiállítások éves menetrendje és a jelentkezési felhívások ideje	95
5.2.1.5. Intézményi fókuszú kiállítások a világ más tájain	96
5.2.2. Nemzetközi hallgatótoborzó vásárok	96
5.2.3. Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramok a hallgatótoborzó vásárokon	97
5.2.4. Virtuális megjelenések	98
5.2.4.1. Virtuális intézményi fókuszú kiállítások	98
5.2.4.2. Virtuális hallgatótoborzó vásárok	98
5.3. Nemzetközi megjelenéseket kiegészítő rendezvények és kapcsolódó együttműködési lehetőségek	99
5.4. Külképviseltek nemzetközi megjelenésekre és partnerkapcsolatok építésére szóló felkészítésének típusai	100
5.4.1. Külképviseltek felkészítése delegációs nemzetközi megjelenés szervezésében és lebonyolításában	100
5.4.2. Külképviseltek felkészítése önállóan szervezett és lebonyolított nemzetközi megjelenésekor	101
5.4.3. Külképviseltek részvétele az éves Felsőoktatási Műhelykonferencián	102
5.5. Kommunikációs eszközök és promóciós lehetőségek	102
5.5.1. Egyéb online tevékenységek a vásári megjelenésekhez kapcsolódóan	103
5.6. Rendezvények utáni disszemináció	103
6. AZ ALUMNI NETWORK HUNGARY LEÍRÁSA	104
6.1. A hálózathoz kapcsolódó tevékenységek	104
6.2. Alumni önkéntesek bevonása	105
6.3. A külképviseltek szakmai támogatása	105
6.4. Alumni találkozók	105
6.4.1. Hazai nemzetközi alumni találkozók	106
6.4.2. Alumni találkozók külföldön (helyi találkozók)	106
ÁBRAJEGYZÉK	109

BEVEZETŐ

A kézikönyv célja, hogy a magyar felsőoktatás nemzetközi népszerűsítésében aktív szerepet vállaló külügyi munkatársak számára segítséget, fogódzót nyújtsunk a magyar felsőoktatás külföldi népszerűsítésével kapcsolatos rendkívül széteágazó munkájukban. A magyar felsőoktatás általános ismertetésén túl igyekeztünk azokra a területekre fókuszálni, amelyek mélyebb ismerete hasznos lehet az oktatással foglalkozó szakdiplomaták számára, illetve azokra a területekre, amelyek kapcsán a Tempus Közalapítvány és a külügyi munkatársak közvetlenül és szorosan együtt dolgoznak a magyar felsőoktatás külföldi népszerűsítése érdekében.

Így, egy a magyar felsőoktatást bemutató általános ismertetőn túl részletesen ismertetjük azokat a TKA által koordinált ösztöndíjprogramokat, amelyek keretében hallgatói nemzetközi mobilitásra (akár az országból kifelé, akár befelé irányuló mobilitásra) van lehetőség. Vázzuk azokat a hallgatói életet érintő területeket, amelyek kapcsán érdeklődő nemzetközi hallgatók részéről kérdések csapódhatnak le a külképviseletek munkatársainál is, pl. egy hallgatótoborzó vásári megjelenés alkalmával. Továbbá érintjük azokat a felsőoktatás nemzetköziesítését célzó tevékenységeket, amelyekkel a Tempus Közalapítvány kiemelten és közvetlenül foglalkozik, és amelyek kapcsán szoros együttműködést alakítottunk ki a külképviseletekkel. Így külön fejezetben foglalkozunk a nemzetközi megjelenésekkel, amelyek célja a magyar felsőoktatás nemzetközi népszerűsítése, és a nemzetközi alumni hálózattal – az Alumni Network Hungary-val –, amelynek építésében, kialakításában szintén szoros együttműködés alakult ki az elmúlt időszakban a külképviseletek és a Tempus Közalapítvány között.

A kézikönyv két különálló dokumentumból áll, az általános információkat tartalmazó kézikönyvön kívül összeállítottunk egy Függelék is. A Függelék tartalmaz egy fogalom magyarázatot, egy a felsőoktatással kapcsolatos kutatásokról, tanulmányokról szóló ismertető részt, amelyek ismerete a külügyi munkatársak számára is hasznos lehet. Valamint ide kerültek azok az aktuális adatok, statisztikák, nemzetközi hallgatói mobilitással kapcsolatos friss információk, amiket minden évben frissítünk majd.

Szándékunk szerint a kézikönyv az általános információkon túl, hasznos, praktikus segítséget is nyújt majd a külügyi munkatársak számára a magyar felsőoktatás nemzetközi képviseletét célzó tevékenységeik során.

Reméljük, kiadványunkkal hozzá tudunk járulni a külképviseletek és a Tempus Közalapítvány eddig is szoros együttműködésének további elmélyítéséhez, a magyar felsőoktatás népszerűsítése érdekében folytatott közös munkánk és törekvéseink hatékonyabbá tételéhez.

1 ÖSSZEFOGLALÓ A MAGYAR FELSŐOKTATÁSRÓL

1.1. Az Európai Felsőoktatási Térség és a bolognai folyamat

A bolognai folyamat egy olyan közös európai felsőoktatási reformprogram, amelynek célja, hogy a részt vevő országok összehangolják felsőoktatási politikájukat és harmonizálják felsőoktatási rendszerüket, mellyel létrehozzák az Európai Felsőoktatási Térséget. Ez a folyamat hozzájárul Európa versenyképességének javításához, a különböző európai oklevelek összehasonlíthatóvá és kölcsönösen elismerhetővé tételéhez, valamint lehetőséget teremt az európai felsőoktatásban részt vevő hallgatók, kutatók és oktatók mobilitására.

A bolognai folyamatról bővebben: www.bolognafolyamat.hu

Az Európai Felsőoktatási Térség (EFT), mint a bolognai folyamat új szakasza hivatalosan a 2010-es budapesti bécsi miniszteri találkozón került meghirdetésre.¹

Az EFT aktuális tartalmi tevékenységei munkacsoportokban (központi, általános kérdések) és tanácsadó csoportokban (speciális feladatok) folynak. Ezekbe az EFT/Bologna Follow-up Group tagok és konzultatív tagok küldhetnek szakértőket.

A Tempus Közalapítvány az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) partnereként valósított meg az Erasmus+ program keretében, az EFT reformjának hazai támogatását célzó projekteket. A tevékenységek mindenekelőtt a hazai felsőoktatás nemzetköziesítését, a mobilitás fejlesztését támogatták, hozzájárultak a hazai felsőoktatási intézmények kapacitásainak bővítéséhez, az oktatás-tanulás minőségének javításához, a felsőoktatás szociális dimenziójának erősítéséhez, azaz az esélyegyenlőség érvényesítéséhez, valamint hangsúlyt fektetett a felsőoktatás és környezete (cégek, helyi és regionális önkormányzatok, szakmai és civil szervezetek) közti együttműködések fejlesztéséhez. Jelenleg az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a TKA valósít meg ilyen jellegű projektet – 2020 óta szűkebb tematikus fókusszal és több ország együttműködésében. Részletek a nemzetköziesítésről szóló fejezetben ([PROFFORMANCE projekt](#)).

A 2010-es évek második felében megkezdődött az újabb, 2021–2027 közötti időszak tervezése, melynek egyik fontos eleme az Európai Oktatási Térség (továbbiakban EOA). Az EOA, – az EFT-vel ellentétben, ami az EU-n jócskán túlmutató kezdeményezés, sok EU-n kívül országot magába foglalva – az EU szakpolitikai fejlesztésének egyik célja, és csak a tagállamokra fókuszál. Az EFT és az EOA céljainak összehangolása, szinergiák megteremtése napirendre került, cél az átjárhatóság és átláthatóság megteremtése a különböző oktatási szektorok között, valamint az EU és EFT országok közötti együttműködések során.

Az időszak kiemelt céljai közé tartozik a felsőfokú tanulmányok alatti külföldi tanulmányok mindenki számára elérhetővé tétele, a képesítések kölcsönös elismerése, idegennyelvtudás általánossá tétele legalább két nyelven, az európai kultúra és identitás megerősítése. Ennek érdekében új típusú mobilitási formák megvalósításán (pl. virtuális mobilitás, blended mobilitás) és a digitális készségek fejlesztésén kezdtek el dolgozni célzottan a tagállamok. Ennek egyik fontos eszköze az Erasmus without papers, ami a program digitalizációját, ezzel az adminisztrációs terhek csökkentését segíti elő.

Ahhoz, hogy ezek a kezdeményezések megvalósulhassanak, fontos elem az európai egyetemek összefogása, melynek elősegítésére az Európai Bizottság támogatására létrejött az ún. Európai Egyetemi Szövetségek programja. A szövetségek

1. A konferencia logóját, mely azóta az EFT jelképe lett, egy magyar hallgató, Palman Zsuzsa tervezte.

vállalják, hogy hosszútávú együttműködésükkel hozzájárulnak az európai felsőoktatás versenyképességének növeléséhez oktatási és kutatási kapcsolataik erősítése által. Magyarországról 11 egyetem tagja valamelyik szövetségnek (bővebben: tka.hu/hir/14094/hat-magyar-felsooktatasi-intezmeny-az-europai-egyetemek-palyazat-nyertesei-kozott).

1.2. A magyar felsőoktatás, felsőoktatási intézmények

1.2.1. Magyarország államilag elismert felsőoktatási intézményei

Magyarországon megkülönböztetünk egymástól állami és nem állami egyetemeket, állami és nem állami alkalmazott tudományok egyetemeit, állami és nem állami főiskolákat. Ezekről részletesen itt tájékozódhat:

www.oktatas.hu/felsooktatas/kozerdeku_adatok/felsooktatasi_adatok_kozetetele/felsooktatasi_intezmenyek/allamilag_elismert_felsookt_int

Az intézményrendszer az elmúlt két évtizedben viszonylag sokat változott: a tanulási vágy megnövekedésével a felsőoktatás iránti keresletre reagálva sok magán- és egyházi intézmény jött létre, az állami intézmények pedig nemcsak megnőttek, de sok kisebb képzési bázist is kihelyeztek más városokba (a budapesti intézmények vidékre, a vidékiek Budapestre; illetve sokan a határon túli magyar területekre). A 2000-es évek elején néhány egy városban lévő, de különálló állami intézmény integrálódott, így jött létre a Debreceni Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem is.

Míg a nagyobb intézmények sokféle szakterületen kínálnak tanulási lehetőséget, a kisebbek általában egy vagy néhány szakterületen. A Budapesten működő intézményekre jellemző még a szakterület szerinti elkülönülés, a művészeti egyetemek pedig művészeti áganként külön-külön képzéseket kínálnak.

2019-ben Magyarországon elkezdődött egy nagyobb modellváltási hullám. A modellváltás alatt azt értjük, hogy egyes közvetlen állami fenntartású felsőoktatási intézmények saját tulajdonába kerül a működésükhöz szükséges infrastruktúra és az intézményi épületek, a fenntartói jogokat pedig egy erre a célra létrehozott vagyongazdálkodási alapítvány gyakorolja a jövőben az állam helyett.

1.2.2. A felsőoktatási képzések szerkezete: a képzési szintek

A magyar felsőoktatási rendszerben elsősorban 3–4 éves alapképzések (bachelor), arra épülően 1–2 éves mesterképzések (master), arra épülően pedig 2+2 éves doktori képzések (PhD/DLA) érhetők el. Néhány intézményben érettségire épülő, de felsőoktatási végzettséget nem adó, ún. felsőoktatási szakképzések is működnek.

Ezeknek a képzéseknek a rendszerét ciklusos vagy osztott képzésnek nevezik, és egymásra épülnek: érettségi után felsőoktatási szakképzésre vagy alapképzésre lehet jelentkezni. Az alapképzést elvégezve ki lehet lépni a munkaerőpiacra egy alapidiplomával, vagy tovább lehet tanulni a mesterképzéseken, és ott magasabb szintű diplomát szerezni. Egyes munkakörök betöltéséhez ilyen, mester szintű diploma szükséges. Aki kutatói pályára készül, az mester diploma birtokában jelentkezhet doktori képzésre. Mindez azt jelenti, hogy a mesterszintű diploma megszerzése 5 év tanulási időt igényel, egy doktori fokozat pedig legalább 9 évet.

Ettől a fő, egymásra épülő képzési szerkezettől eltérően néhány szakterületen ún. osztatlan, hosszabb idejű mesterképzések működnek, amelyek érettségire épülve egyből mester diplomához vezetnek. Ilyenek az orvosképzések (6 év, fogorvosi esetén 5 év), az építészképzés (5 év), a jogászképzés (5 év), a tanárképzés (5, illetve 6 év), továbbá egyes agrár- és művészeti képzések. Ezekbe egy 3–4 éves alapképzést követően nehéz vagy épp lehetetlen belépni, ha valaki közgazdász

alapdiplomával inkább mégis orvosi pályára váltana, előről kell elvégeznie a 6 éves orvosképzést. Aki feladja az osztatlan mesterképzést menet közben, az nem kap diplomát (pl. 3 év tanulás után). A szakirányú továbbképzés az alap vagy mesterképzésre épülő speciális képzés, amely képzési szintet ugyan nem emel (azaz egy alapképzésre épülő szakirányú továbbképzés nem ad pl. mester diplomát), de újabb szakképzettséget ad.

1.2.3. Finanszírozási formák

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban Nftv.)² értelmében a hallgatók két különböző finanszírozási formában folytathatják tanulmányaikat (felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben, mesterképzésben): magyar állami (rész)ösztöndíjas vagy önköltséges formában.

A magyar állampolgárok mellett az Nftv-ben meghatározott nem magyar állampolgárok is felvehetőek magyar állami (rész)ösztöndíjjal. Ilyenek például a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram ösztöndíjas hallgatók, vagy az Államközi Ösztöndíjas hallgatók is, akik magyar állami ösztöndíjas finanszírozási formában tanulnak. Az Nftv. 39. § (1) pontja értelmében a magyar állampolgáron felül az államilag támogatott (rész)ösztöndíjas képzésre való beiratkozás jog megilleti:

- a külön törvény szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyeket³,
- az a) pont hatálya alá nem tartozó, Magyarország területén élő hontalant, menekültet, oltalmazottat, menedékest, befogadottat, bevándoroltat, letelepedettet,
- nemzetközi megállapodás alapján a magyar állampolgárokkal azonos elbírálás alá eső külföldit,
- azoknak az országoknak az állampolgárait, amelyekben a magyar állampolgár a viszonyosság elve alapján igénybe veheti az adott állam felsőoktatási szolgáltatásait,
- a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó, de magyar állampolgársággal vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával nem rendelkező személyt,
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott – magát magyar nemzetiségűnek valló – harmadik országbeli állampolgárt, feltéve, hogy nem áll a kedvezménytörvény hatálya alatt és magyar állampolgársággal sem rendelkezik,
- a magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás és tartózkodás céljából kiállított engedéllyel (EU Kék Kártyával) rendelkező harmadik országbeli állampolgárt,
- az összevont engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárokat.

Fontos még megjegyezni, hogy egy finanszírozási forma szerint történő beiratkozás nem jelent végleg és megváltoztathatatlan finanszírozási kategóriát, hiszen a magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgatóknak meg kell felelniük a meghatározott feltételeknek, máskülönben tanév végén önköltséges képzésre sorolja őket át az intézmény. Ilyen esetben helyükre bekerülhetnek a legjobban teljesítő önköltséges hallgatók.

A két képzési forma különböző felvételi eljárásáról a későbbi fejezetekben található információ.

2. A 2021. január 21-én hatályos törvény elérhető: net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv

3. vagyis az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárai, valamint családtagjaik

1.2.4. Munkarendek

Az úgynevezett munkarendeket aszerint különböztetjük meg, hogy milyen időbeosztásban folynak a képzések, azaz a különbség a tanórák számában és a képzés heti beosztásában van. Az időbeosztás mellett a hallgatói juttatások tekintetében is különbség van és csak a nappali munkarendű képzésen tanuló hallgatók részesülhetnek az ösztöndíjak egy részében. A munkarendet már a jelentkezéskor ki kell választani.

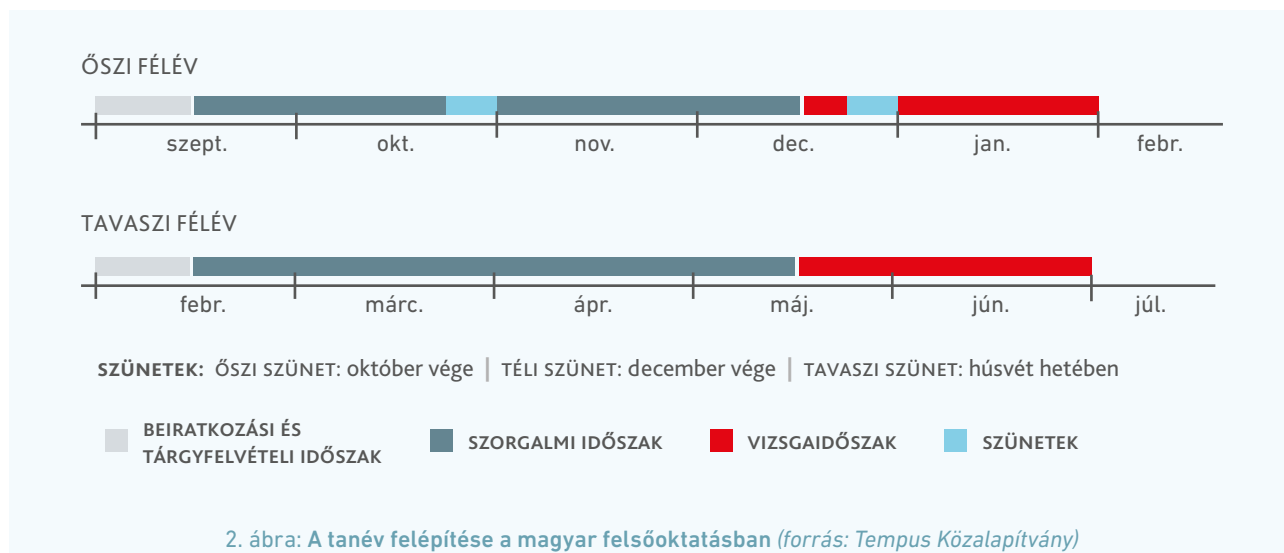
A felsőoktatási intézmények az alábbi munkarendek szerint hirdethetnek meg képzéseket:

NAPPALI KÉPZÉS	ESTI KÉPZÉS	LEVELEZŐ KÉPZÉS	TÁVOKTATÁS
- teljes óraszámában folytatott képzés - félévenként legalább kétszáz (doktori képzésen legalább 40) tanórából áll - a tanítási hét (többnyire) heti öt nap	- részidős képzési típus - a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka - a tanórák általában hétvégén vagy munkanapokon délután vannak	- részidős képzési típus - a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka - a tanórákra általában tömbösítve és legfeljebb kéthetente kerül sor	- a tanórák száma nem éri el a teljes idejű képzés tanóráinak harminc százalékát - digitális tananyagra és eszközökre épülő sajátos képzési típus

A Stipendium Hungaricum, a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram és az Államközi Ösztöndíjas hallgatók jelenleg csak nappali munkarendben folytathatják tanulmányaikat.

1.3. A tanév felépítése

A tanév két félévre tagolódik, őszi és tavaszi félévekre. A szemeszter általában 13-15 tanítási hétből áll (szorgalmi időszak), ezt követi egy 6–8 hetes vizsgaidőszak. Az őszi szemeszterben 2 szünetet (október végén és december végén), tavasszal pedig húsvét környékén kapnak szünetet a hallgatók.

1.4. Létszámok

A 2020/2021-es tanévben kb. 280 ezer hallgató tanul a magyar felsőoktatásban. Túlnyomó többségük (190 ezer fő) nappali, teljes idejű képzéseken, kisebb részük – munka mellett – részdíjs képzéseken (elsősorban levelező, kis mértékben esti és távoktatási tagozat). Ugyanakkor jellemzővé vált a nappali, teljes idejű képzés melletti munkavégzés is, egyes becslések szerint az itt tanulók 30%-a dolgozik több-kevesebb rendszerességgel tanulmányai mellett.

A hallgatók jelentős hányada az állami felsőoktatási intézményekben tanul, és csak kevesen az egyházi vagy magán intézményekben.

Az [UNESCO 2018-as adatai](#)⁴ alapján 13 ezer főre tehető a külföldön tanuló magyar fiatalok száma.

A magyar felsőoktatásban jelenleg összesen 22 500 oktató, és 1700 fő elsősorban tudományos munkát végző kutató dolgozik. A nem-oktató, nem-kutató, hanem adminisztratív feladatokat és szolgáltatásokat nyújtó szakszemélyzet létszáma 33 ezer fő.

1.4.1. Külföldi hallgatók a magyar felsőoktatásban

A külföldi hallgatók száma évek óta emelkedő tendenciát mutat Magyarországon. A felsőoktatásban megfigyelhető strukturális és demográfiai változásoknak köszönhetően, hosszú távon a külföldi hallgatók összes hallgatóhoz viszonyított aránya is növekvő tendenciát mutat. Számuk a 2013/2014-es tanévben már kb. 23 000 fő volt, ami az összes hallgató 10,6%-a. A 2020/2021-es tanévben számuk már elérte a 37 917 főt.

Az alábbi táblázatból az említett adatok mellett jól látható, hogy a Stipendium Hungaricum⁵ hallgatók száma 2015 és 2019 között közel 7,2-szeresére emelkedett, illetve 23,7 százalékra növekedett a külföldi hallgatókon belüli arányuk is. Ez jól mutatja az ösztöndíjprogram szerepét a külföldi hallgatók létszámának növekedésében.

A KÜLFÖLDI HALLGATÓK SZÁMA ÉS ARÁNYA AZ ELMÚLT ÉVEKBEN, 2013–2019

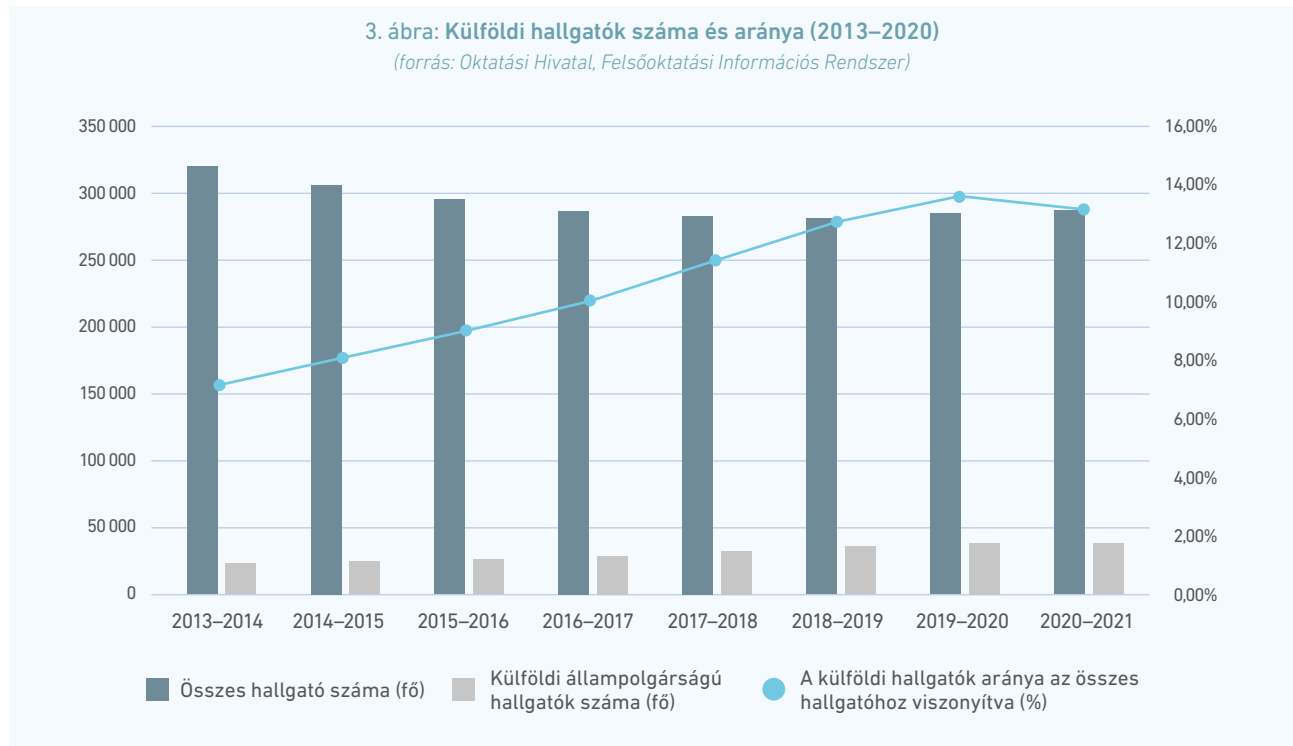
(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Az összes hallgató száma (fő)	320 124	306 524	295 316	287 018	283 350	281 461	285 110	287 493
Nappali tagozatos hallgatók száma összesen (fő)		217 248	210 103	205 560	202 278	200 130	203 625	204 711
A külföldi állampolgárságú hallgatók száma (fő)	23 208	24 598	26 155	28 628	32 309	35 472	38 422	37 925
A külföldi állampolgárságú hallgatók száma nappali tagozaton (fő)	20 782	22 442	23 967	26 519	30 276	33 358	36 090	35 496
Magyar nyelvű képzésen tanuló külföldi hallgatók száma (fő)	9 488	9 022	8 825	8 651	8 639	8 801	9 338	8 758
Stipendium Hungaricum programban részt vevő hallgatók (fő)	47	768	1 270	2 942	5 148	7 440	9 035	10 759
SH hallgatók aránya a külföldi hallgatókon belül	0,2%	3,1%	4,9%	10,3%	15,9%	21,0%	23,7%	28%
Magyar nyelvű képzésen tanuló SH hallgatók száma (fő)	–	–	333	378	393	488	332	542
A külföldi hallgatók aránya az összes hallgatóhoz viszonyítva – valamennyi tagozaton	7,2%	8%	8,9%	9,97%	11,4%	12,6%	13,5%	13%

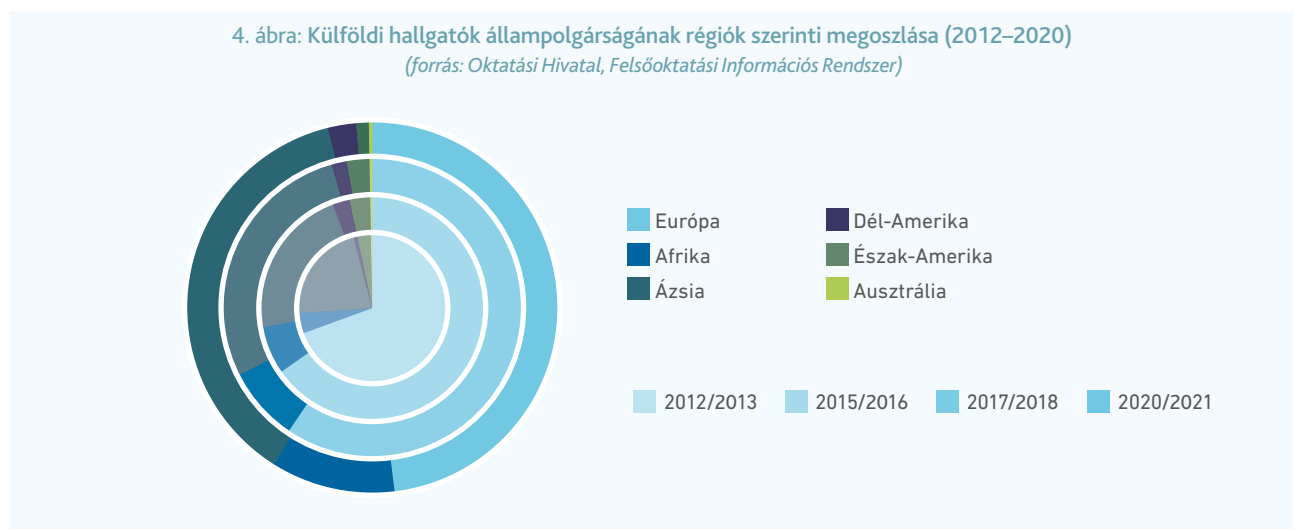
4. data.uis.unesco.org

5. www.oktatas.hu/felsooktatasi/kozerdeku_adatok/felsooktatasi_adatok_kozzetetele/felsooktatasi_statistikak

A fenti táblázat grafikus ábrázolása:

Az SH programban részt vevő országok nemcsak a külföldi hallgatók számának növekedését határozzák meg alapvetően, hanem a területi eloszlást is jelentősen módosítják. A program egyik fontos, az adatokból pontosan kiolvasható hatása, hogy az elmúlt években lényegesen megváltozott a küldő országok régiók szerinti megoszlása. Az alábbi körgrafikon a 2012/2013-as tanévtől a 2020/2021-es tanévig mutatja be az arányok eltolódását:

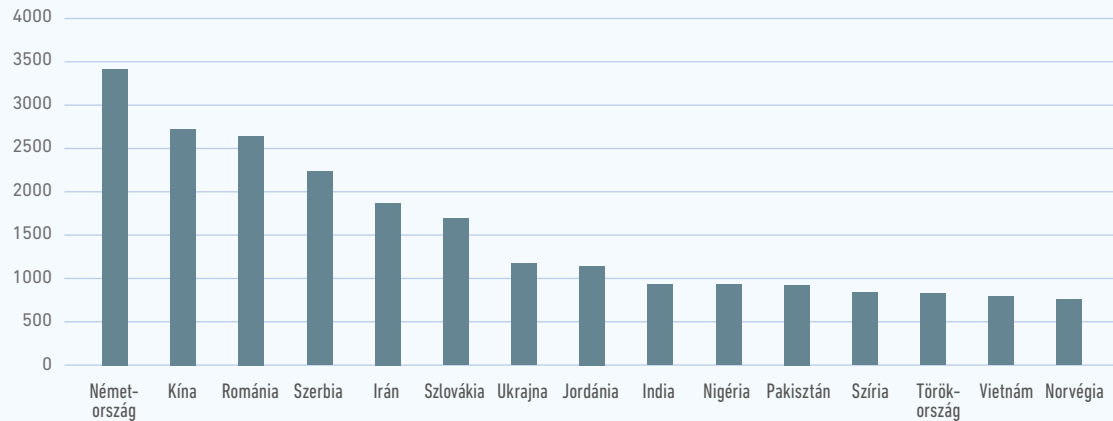

A legtöbb hallgatót küldő országok listájára felkerült Jordánia, Pakisztán és India, miközben lekerült Spanyolország, Franciaország és az USA.

A 2020/2021-es tanévben a legtöbb Magyarországon tanuló hallgató az alábbi ábrán szereplő országok állampolgára volt.

3. ábra: A legtöbb külföldi hallgatót küldő országok listája (2020/2021)

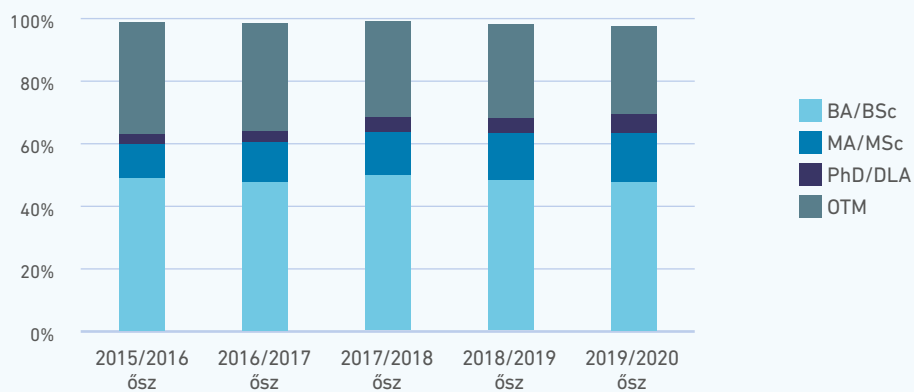
(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)

A külföldi hallgatók megoszlása képzési szintek szerint:

6. ábra: A külföldi hallgatók megoszlása képzési szintek szerint (2015–2019)

(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)

1.5. Kreditrendszer és értékelés Magyarországon

1.5.1. Az ECTS kreditrendszer és értékelés⁶

A magyar felsőoktatásban a képzés szervezése, az elvégzett tanulás jóváírása (adminisztrálása) kreditekben történik, mely a hallgatók tanulási ráfordítását fejezi ki. A bolognai folyamat keretében kialakult EFT egyik közös jellemzője, hogy a térség mind a 48 tagállamában – így Magyarországon is – működik az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS). Ez biztosítja a tanulási, oktatási és értékelési folyamatok átláthatóságát azáltal, hogy megkönnyíti tanulási eredményeinek és képesítéseinek elismerését az EFT számos országában. Az ECTS biztosítja, hogy az elért fokozatokat más európai és nem európai intézményekben is elfogadják.

Az ECTS keretei között a hallgató által elvégzett minden tanulási időt számításba vesznek. Tanulási időnek számít a formális oktatási alkalmakon (pl. egyetemi előadás, szeminárium, gyakorlat, terepmunka, vállalati gyakorlat) való részvétel, továbbá az az egyéni tanulási idő, amit az ezekre való felkészüléssel, otthoni feladatokkal, vizsgákra való felkészüléssel vagy épp dolgozatírással, esszéírással, és más egyéni tanulási tevékenységekkel tölt el a hallgató. Az így összeadódó teljes tanulási időt vizsgálják meg, utalva ezzel arra, hogy minden tanulási forma és mód számít. Az ECTS keretei között 1 kredit 30 óra teljes tanulási időráfordítást fejez ki.

A kreditekkel és tanóraszámokkal jól lehet szabályozni, hogy egy félévben, a diplomához vezető út során mennyit is kell tanulni.

Egy alapfokozatért (bachelor diploma) 180-240 kredit összegyűjtése az elvárt követelmény, egy mesterfokozatért (master diploma) 60-120 kredit elvégzése az elvárás. Egy félév (szemeszter) során általában 30 kredittel kifejezett tanulási időt várnak el az egyetemeken. Egy félév során ez mintegy 900 óra tanulási időt jelent.

A felsőoktatási törvény továbbá előírja, hogy a félév során minimum 200 órát tanóráként/kontaktóráként kell megtartania az egyetemeknek. Ezek az értékek nagyjából ki is rajzolják a félévről félévre tartó tanulás mennyiségi kereteit és jellemzőit.

Azokon az egyetemeken, amelyek inkább nagy kreditértékű kurzusokat alakítanak ki (pl. 4-6 kredit), kevesebb kurzussal lehet összegyűjteni a félévenkénti 30 kreditet. Ahol inkább kisebb kreditértékű kurzusok a jellemzők (pl. 1-3 kredit), ott 10-15-féle kurzust kell teljesíteni egy-egy félévben. A magyar felsőoktatásban inkább ez utóbbi a jellemző, de az egyetemeken lassan kezdik átalakítani a tanterveiket, és szép lassan hozzáigazodni a nyugat-európai felsőoktatásra inkább jellemző 5-6 kredites kurzusokból felépülő tantervekhez.

Sok további szabályozás kapcsolódik még a kreditekhez. Mennyi az a szabadon, érdeklődés szerint választható kreditmennyiség, amit bárhol, bármilyen témában felvehet a hallgató. Mennyi minimális kreditet kell felvenni (más szavakkal kifejezve, mennyi minimális tanulási mennyiséget kell vállalni) egy félévben ahhoz, hogy beiratkozhasson a hallgató és aktív hallgatói jogviszonya legyen. Mennyi kreditet lehet a megadott mennyiségen felül felvenni úgy, hogy a plusz „fogyasztásért” nem kell megfizetni a kurzus költségét. A tanulmányi átlagot, az ösztöndíjat is különböző kreditindexekkel együtt számolják, figyelembe véve, hogy több tanulmányi kötelezettséget vállalva több munkával, nehezebben lehet jobb átlagot elérni.

Ezek a szabályok együttesen alakítják ki azt a mozgásteret, amellyel egy-egy adott egyetemen és szakon a tanulási döntések meghozatalához egy diák rendelkezik. Mivel sok esetben ez a mozgáster jelentős, ám a szabályok sokszor bonyolultak, érdemes az egyetem (a szak) tanulmányi tanácsadójához fordulni, és segítséget kérni a legjobb döntések meg

6. Forrás: tka.hu/nemzetkozi/10088/kreditrendszerek-ects-kreditelismeres-kreditatvitel – Derényi András írása

hozatalához – különösen a tanulmányok első két-három félévében, amikor egy-egy rossz döntésnek később visszaható következményei lehetnek.

Az ECTS kreditpontok mellett az ECTS osztályzatok is segítik a nemzetközi mobilitás beszámítását a hazai tanulmányokba. Az ECTS konverziós táblázat biztosítja az átviteli eljárásokat a magyar akadémiai osztályzatok és az ECTS osztályzatok között. A külföldön elvégzett kurzusok elismerése a kreditátviteli szabályozáson alapul.

7. ábra: A magyar osztályozási rendszer és az ECTS osztályzatok összehasonlítása

(forrás: intézményi honlapok, az ábra a Tempus Közalapítvány szerkesztése)

EGYETEMI OSZTÁLYZAT	ECTS OSZTÁLYZAT
5 (jeles)	A, B (jeles, kiváló)
4 (jó)	C (jó)
3 (közepes)	D (közepes)
2 (elégséges)	E (megfelelt)
1 (elégtelen)	FX, F (elégtelen)

A Magyarországra bejövő, kreditszerzés célú részképzésben tanuló nemzetközi hallgatók számára ki kell állítani egy Transcript of Records nevű dokumentumot (bizonyítvány/index), amely tartalmazza az elvégzett kurzusokat, azok kreditpont értékét, a magyar, valamint az ECTS osztályzatot. Ugyanígy, teljes képzések esetén a diplomamellékletbe is bekerül minden elvégzett kurzus magyar és angol elnevezése, ECTS kreditértéke és az osztályzatok is (magyar és ECTS is).

1.5.2. Kreditmobilitás, kreditátvitel és mobilitási ablak

Magyarország a kreditelismerések tekintetében sajnos nem nevezhető még éllovasnak Európában. Ezt a Magyar Rektori Konferencia is felismerte és munkacsoportot állított fel, hogy intézkedési tervet készíthessen a probléma megoldására. A jelentés itt érhető el: www.mrk.hu/wp-content/uploads/2019/05/jelentes_final_20190524.pdf

Mi is az a kreditátvitel? Mivel a kredittarifa, a képzési ciklusok fő kredit számai és a félévi kreditelőirányzatok szerte Európában hasonlóak, a kredit, mint általános egyenérték fejezi ki a ráfordított tanulás mennyiségét. Ez pedig alkalmassá teszi arra is, hogy egyik szakról, felsőoktatási intézményből a megszerzett kreditet átvigye a diák egy másik szakra, felsőoktatási intézménybe, akár országokon át is.

Ha A ország egyetemén egy adott szakon tanulva a félév végére 30 kreditet gyűjtött össze, akkor ez B ország egyetemén, hasonló szakon, ugyanannyi tanulási ráfordítást jelent. Lehet, hogy az A ország egyetemén folytatott tanulás során nem pontosan azokat a tanulási eredményeket ([részletesen lásd itt](#)) érte el a diák, mint amit ugyanezen idő alatt a B ország egyetemén tanulva ért volna el, de ez önmagában még nem jelent különösebb problémát. A B egyetem oktatója, kreditátviteli vagy tanulmányi bizottsága megvizsgálja az elért tanulási eredményeket, és ha úgy találja, hogy eltérésekkel ugyan, de többé-kevésbé hasonló a saját oktatási programban is célul tűzött tanulási eredményekkel, akkor az összegyűjtött krediteket elismeri – mintha a tanulási eredményeket a B egyetemen érte volna el a diák és a krediteket is ott gyűjtötte volna.

Ez lehetővé teszi a hallgatóknak, hogy úgy vegyenek fel kurzusokat más szakokon, felsőoktatási intézményekben, országokban, akár fél-egy évet is távol töltve saját anyaegyetemüktől, hogy a végzettség megszerzése érdekében ne veszítsenek időt.

A fő európai mobilitási programban, az Erasmus+ programban előírás a felsőoktatási intézmények számára, hogy vállalják: elismerik diákjaik külföldi tanulmányai során gyűjtött kreditjeit. Ez a garancia arra, hogy a külföldi tanulmányok a legjobban hasznosulnak. A magyar felsőoktatási törvény pedig előírja, hogy ha a máshol végzett tanulmányok tartalma legalább 75%-ban megegyezik az anyaezeten ez idő alatt elvégzendő tanulmányok tartalmával, akkor nem tagadható meg a kreditek elismerése. A kreditek gyűjtésének, átvitelének és elismerésének egységes európai elveit és az összehangolt használathoz szükséges ajánlásokat az ECTS Kézikönyv és használati útmutató tartalmazza, amely többféle szempontot is javasol az elismerés elősegítésére.

A „87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról”⁷ alapján Magyarországon új alap-, illetve mesterszakok indításakor a tantervbe a képzés során külföldi részképzés céljából ún. mobilitási ablakot kell beépíteni. Ennek a kötelezettségnek a felsőoktatási intézményeknek a 2019/2020-as tanévben induló képzéseikkel kell eleget tenniük.

A mobilitási ablak egy, a képzés tantervébe beépített, nemzetközi hallgatói mobilitásra fenntartott időszak. A kezdeményezés célja, hogy hozzájáruljon a mobilitás tanterve történő beépítéséhez és megkönnyítse a hallgatók, oktatók, közreműködő munkatársak mobilitásban történő részvételét.

A mobilitási ablak időszakában a rendelkezésre álló európai, hazai, bilaterális ösztöndíjprogramok, gyakornoki lehetőségek révén vehetnek részt a diákok külföldi mobilitásban. A kezdeményezés az ún. leuveni célok elérését segítik, azaz a diákok legalább 20%-a vegyen részt legalább 3 hónapos külföldi tanulmányi vagy gyakornoki programban. A többiek számára pedig alternatív lehetőségek biztosítása szükséges – akár speciális projektek, blended vagy virtuális mobilitás, szakmai gyakorlatok stb. révén.

A mobilitási ablakról további információk itt találhatóak:

tka.hu/hir/7957/mobilitasi-ablak-mint-a-mobilitas-osztonzesenek-eszkoze

Európán kívüli, nem ECTS rendszerbe tartozó kreditek beszámításáról általában az intézmény kreditátviteli bizottsága dönt intézményi szabályozás alapján saját hatáskörben. Egységes törvényi szabályozás erre nincs.

1.6. Felsőfokú oklevelek és szakképesítések elismerése

1.6.1. Az elismerésről általában – nemzeti szabályozások, nemzetközi egyezmények és információs hálózatok

A felsőfokú oklevelek és szakképesítések elismerése alapvetően nemzeti hatáskör, azonban érvényben lehetnek az országok vagy országcsoportok között olyan speciális megállapodások is, melyek szabályozhatják vagy iránymutatást adhatnak egymás diplomáinak, felsőfokú okleveleinek és szakképesítéseinek elismerésében.

Ilyen nemzetközi megegyezés például

- **EURÓPÁBAN** a [lisszaboni elismerési egyezmény](#) a felsőoktatási képesítéseknek európai régióban történő elismeréséről (Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region), mely 1999-ben lépett hatályba. Az egyezmény ugyan nem kötelez automatikus elismerésre, de meghatározza az elismerési eljárás kereteit és mechanizmusát. Az egyezményt Magyarországon a 2001. évi XCIX. törvény hirdette ki. Letéteményes: Európa Tanács és UNESCO.

7. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500087.kor

- **ÁZSIÁBAN** a [tokiói egyezmény](#) (Asia-Pacific Regional Convention on the Recognition of Qualifications in Higher Education), mely 2018-ban lépett hatályba. Letéteményes: UNESCO.
- **AFRIKÁBAN** az [addisz-abebei egyezmény](#) (Revised Convention on the Recognition of Studies, Certificates, Diplomas, Degrees and Other Academic Qualifications in Higher Education in African States), mely 2019-ben lépett hatályba. Letéteményes: UNESCO. [További információ.](#)
- **LATIN-AMERIKÁBAN** a [buenos airesi egyezmény](#) (Regional Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees in Higher Education in Latin America and the Caribbean), melyet 2019-ben fogadtak el és még hatályba lépésre vár. Letéteményes: UNESCO.
- 2019 novemberében, Párizsban fogadták el az [első globális szintű, felsőoktatással kapcsolatos ENSZ egyezményt](#) az UNESCO általános konferenciáján (Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education).

A képesítések elismertetésével kapcsolatos **magyar jogszabályokat**, valamint nemzetközi szerződések listáját és elérhetőségét az Oktatási Hivatal honlapján lehet megtekinteni: www.oktatas.hu/kepitesek_elismertetese/jogszabalyok

Az eltérő nemzeti szabályozások útvesztőjében segítik az eligazodást az elismerésekkel foglalkozó hálózatok és az ezeket alkotó nemzeti információs központok.

- 1994-ben az Európa Tanács és az UNESCO információs hálózata összeolvadásával létrejött az ENIC hálózat (European Network of Information Centres), azaz a nemzeti Információs Központok Európai Hálózata. A lisszaboni elismerési egyezmény aláíróinak – ahol még ilyen nem működött – létre kellett hozniuk egy ilyen központot, amely bekapcsolódott az ENIC hálózatba. E központok információt szolgáltatnak és tanácsot adnak olyan témákban, mint a külföldi diplomák és szakmák elismerése, az európai országok oktatási rendszerei, külföldi tanulmányi lehetőségek és ezek finanszírozása, vagy az elismeréshez (egyenértékűséghez) kapcsolódó gyakorlati kérdések. Az ENIC hálózat szoros együttműködésben dolgozik a NARIC hálózattal (National Academic Recognition Information Centre), melyet 1984-ben hozott létre az Európai Unió. A két hálózat – együtt **ENIC-NARIC hálózat** – közös honlapja: www.enic-naric.net/index.aspx
- A tokiói egyezménnyel egy hasonló hálózat jött létre az ázsiai régióban APNNIC néven (Asia-Pacific Network of National Information Centres), mely szintén a felsőoktatási képzettségek elismerésére fókuszál a régióban. Az **APNNIC hálózat** honlapja: apnnic.net

1.6.2. Felsőfokú oklevelek elismerése

A felsőfokú oklevelek elismerésének elsődleges célja a **tanulmányi idő és/vagy a megszerzett oklevél, képzettségi szint elismerése annak érdekében, hogy a hallgató tanulmányait egy külföldi oktatási intézményben folytassa, egy másik képzési szinten megkezdje**, vagy tudományos címét használja. Például ilyen lehet, ha a hallgató szeretné, ha a mesterszintű felvételi eljárás során befogadnák a külföldi egyetem alapfokú diplomáját, mely az egyik bemeneti követelmény. Így a felsőfokú oklevelek elismerésekor nem a szakképzettség elismeréséről beszélhetünk.

Az akadémiai oklevelek, diplomák elismerése nem automatikusan történik, így a nemzeti szabályok szerint kell a nemzeti elismerési procedúrán keresztül menni. A szabályozások függvényében az elismerés lehet például egy nemzeti hatóság kezében, de akár a felsőoktatási intézmények hatáskörében is.

1.6.2.1. Felsőfokú oklevél elismerése az Európai Unió tagállamaiban (Magyarországon végzett hallgatók továbbtanulása más uniós országban)

Az uniós és nemzeti szabályok vonatkoznak többek közt azokra a magyar hallgatókra is, akik magyarországi felsőoktatási intézményben megszerzett oklevelükkel szeretnék más uniós országban folytatni felsőfokú tanulmányaikat.

Az uniós tagországok sem ismerik el automatikusan a többi uniós országban kiadott felsőfokú okleveleket. A Bologna folyamat sem a nemzeti oktatási rendszerek harmonizálására törekszik, hanem olyan eszközök biztosítására, melyek többek közt könnyítik az eltérő nemzeti oktatási rendszerek és felsőoktatási intézmények közt a diplomák és akadémiai képzettségek, illetve a résztanulmányok hazai elismerését, növelik az átláthatóságot. Az elismertetésénél így mindig az adott tagállam nemzeti szabályozása a mérvadó.

A tagállam megszabhatja, hogy mely esetekben van szükség a más uniós tagállamban kiállított egyetemi, illetve főiskolai diploma elismertetésére a helyi hatóságokkal, hogy pontosan milyen lépései vannak a procedúrának, valamint szintén a tagállam jogosult meghozni a döntést arról, hogy elismerik-e vagy sem a másutt megszerzett felsőfokú képesítéseket. A megszerzett egyetemi végzettséghez összehasonlíthatósági nyilatkozat adható ki. Ezen felül, uniós országok esetében legtöbbször be lehet szerezni olyan hivatalos okmányt, mely meghatározza, hogy az adott felsőfokú diplomája a célország egyetemei által kiadott diplomák közül melyiknek feleltethető meg.

További információ: europa.eu/youreurope/citizens/education/university/recognition/index_en.htm

Az eltérő procedúrák és jogszabályok közti eligazodásban segítenek és nyújtanak információt a helyi ENIC-NARIC irodák: www.enic-naric.net/i-need-to-have-my-qualifications-evaluated.aspx

Az ENIC-NARIC irodáktól uniós országok vonatkozásában, a legtöbb esetben kérhető olyan hivatalos okmány, mely meghatározza, hogy az adott felsőfokú diploma a célország felsőoktatási intézményei által kiadott diplomák közül melyiknek feleltethető meg („statement of comparability”). Ez a célországban lévő irodától kérvényezhető. A nyilatkozatot kiállíthatja maga az ENIC-NARIC iroda vagy továbbíthatja azt egy más illetékes hatóság felé is.

1.6.2.2. Felsőfokú oklevelek elismerése Magyarországon (külföldön végzett hallgatók továbbtanulása Magyarországon)

Az uniós (lásd előző pont!) és a magyar szabályok vonatkoznak azokra a külföldi (és magyar) hallgatókra, akik Európán kívül vagy belül szereztek meg oklevelüket és tanulmányaikat Magyarországon szeretnék folytatni. A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről a 2001. évi. C. törvény rendelkezik. Az elismerésre vonatkozó magyar jogszabályok listája elérhető az Oktatási Hivatal honlapján: www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/jogszabalyok

Az elsődleges tájékoztatósi pont ez esetben is az ENIC-NARIC hálózat: www.enic-naric.net/hungary.aspx Magyarországon az illetékes ENIC-NARIC nemzeti információs központ az Oktatási Hivatal égíse alatt működő Magyar Ekvivalencia és Információs Központ (a továbbiakban: MEIK).

- Angol honlap: www.naric.hu
- Magyar honlap: www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/meik_oldalak

Magyarországon jelenleg a rendes felvételi eljárás (tehát a felvi.hu-n) keresztül jelentkező hallgatók esetén – például határon túli magyarok – nem a MEIK, hanem az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Felvételi Főosztályának hatáskörébe tartozik az elismerés, de felkérésre a MEIK szakvéleményt ad. További információ a mindenkor hatályos felvételi tájékoztatóban érhető el. Lásd [1.7-es fejezetet](#) is.

A külföldi állampolgárok, például Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzések (tehát nem a felvi.hu-n keresztül jelentkezők) esetén a magyar felsőoktatási intézmények hatáskörébe tartozik a kül-

földön megszerzett felsőfokú oklevelek, mint bemeneti követelmények beszámítása (csakúgy, mint a külföldön megszerzett érettségi bizonyítványok esetén is), tehát a MEIK-nél nem kell külön elismerési eljárást indítani. Így a felvételi eljárást lebonyolító magyar felsőoktatási intézmények saját hatáskörben, adott szempontok alapján döntenek el, hogy az adott külföldi diplomát (vagy érettségi bizonyítványt) el kívánják-e fogadni vagy sem. Fontos, hogy ez az elismerés továbbtanulási célú, így a külföldön megszerzett szakképesítés gyakorlására nem jogosít (erről lásd lejjebb az információkat).

Szükség esetén Magyarországon a MEIK-től kérhető „tájékoztató” kiállítása külföldön megszerzett oklevelekről és bizonyítványokról, mely kiterjedhet az oklevelet kiállító intézmény jogállására, az oklevél magyarországi nyelvvizsgálóval való egyenértékűségére, valamint más, a kérelemben megfogalmazott adatokra is.

További információ: www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/tajekoztatas_kiallitasa_kulfoldi_oklevelekről

1.6.2.3. Felsőfokú oklevél elismerése az Európai Unión kívül (Magyarországon végzett hallgatók továbbtanulása EU-n kívüli országban)

A nemzeti szabályozások függvényében az elismerés lehet például egy nemzeti hatóság kezében, de akár a felsőoktatási intézmények hatáskörében is. Például az USA jelen (2021) szabályozása szerint ez a felsőoktatási intézmények hatásköre: sites.ed.gov/international/recognition-of-foreign-qualifications

Az ENIC-NARIC hálózat honlapja nyújt segítséget az eltérő procedúrák és jogszabályok közti eligazodásban nem csak az európai, hanem azon túli országok esetében is. A honlapjukon országokra lebontva megtalálható az elismerésre vonatkozó jogi háttér, az érintett helyi hatóságok és elérhetőségeik, valamint további információ a régióban működő hálózatokról, egyéb segéd- és háttéranyagokról: www.enic-naric.net/unesco-regions.aspx

Ez érintett hallgatóknak így javasolt közvetlenül felvenniük a kapcsolatot az ENIC-NARIC honlapján listázott helyi hatóságokkal és regionális hálózatokkal (mint például az említett APNNIC hálózat Ázsia egyes országaiban), illetve a diplomát adó felsőoktatási intézmény is segíthet a tájékozódásban, valamint tájékoztatást nyújt a képzéseik nemzetközi akkreditációjával kapcsolatban (lásd következő pont).

1.6.3. Szakképesítések elismerése

Szemben a felsőfokú oklevél elismerésével, a szakképzettség elismerése arra utal, hogy a hallgató egy **adott képesítést külföldön megszerezve jogosulttá válik-e egy másik országban a szakmájában való elhelyezkedésre** (pl. külföldi orvosi diplomával praktizálhat-e).

A szakképesítések elismerése sem automatikus folyamat. Az adott ország nemzeti szabályai vagy más – például uniós – szabályok rendelkezhetnek például arról, hogy mely szakmák esetén és mely országokban megszerzett képesítések esetén van vagy nincs szükség elismertetésre vagy más engedélyre ahhoz, hogy az adott szakmát gyakorolni lehessen. Ez különösen igaz az úgynevezett szabályozott szakmákra nézve, melyeknél a legtöbb esetben kötelező a szakképzettség teljes elismertetése.

1.6.3.1. Szakképesítések elismerése az Európai Unióban (Magyarországon végzett hallgatók munkavállalása más uniós országban)

Az Európai Unióban az szakképzettségek elismerése az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EC irányelve alapján működik. Az uniós szabályok csak az uniós tagországok, továbbá Izland, Liechtenstein és Norvégia által kiállított képesítések elismerésére vonatkoznak, továbbá külön szabályokkal a Svájc által kiállítottakra is.

Az EU honlapján érhető el, hogy mely szakmák tartoznak a szabályozott szakmák körébe, ahol vagy teljes elismertetésre

vagy hatósági engedélyre van szükség az unióban való munkavállaláshoz. Ilyen szakmák jelenleg (2021. február) például az orvos, fogorvos, gyógyszerész, szülésznő, illetve az építész is. Jelen szabályozások szerint (2021. január)

- az EU-s országban megszerzett, szabályozott szakmák körébe tartozó szakképesítések esetén az adott szakmától függetlenül vagy el kell ismertetni az oklevelet, vagy azt automatikusan elismerik, azonban munkába állás előtt engedélyt kell szerezni a hatóságoktól,
- az EU-s országban megszerzett, nem szabályozott szakmák körébe tartozó szakképesítések esetén nincs szüksége engedélyre, és nem kell semmilyen közigazgatási eljárást indítani,
- a nem EU-s országban megszerzett szakképesítések esetén az adott tagállam nemzeti szabályai vonatkoznak az eljárásra és az elismertetésre.

Forrás és további részletek: europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_en.htm

Egyes szakmák esetében Európai Szakmai Kártya is igényelhető. Az ezzel kapcsolatos részletek elérhetők:

europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/european-professional-card/index_hu.htm

További információ igényelhető a tagországok szakképesítések elismerésével foglalkozó információk pontjai, melynek listája elérhető: ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals_en#contacts. Magyarországon ez szintén a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ hatásköre, részletek a www.professionalrecognition.hu oldalon érhetők el.

1.6.3.2. Szakképesítések elismerése az Európai Unión kívül

(Magyarországon végzett hallgatók munkavállalása EU-n kívüli országban)

A nemzeti szabályozások függvényében az elismerés lehet egy nemzeti hatóság vagy más nemzeti szakmai testület kezében, de a döntés lehet a jövőbeni munkáltató hatásköre is – kivéve általában a szabályozott szakmák esetén. Ilyen például az USA jelen (2021) szabályozása is, mely szerint a szabályozott szakmákat kivéve a munkáltató dönthet a szakképzettség elismeréséről: sites.ed.gov/international/recognition-of-foreign-qualifications/

Az érintett hallgatóknak mindig az adott EU-n kívüli ország illetékes hatóságánál szükséges érdeklődni a külföldi szakképesítések elismerésének hatályos szabályaival kapcsolatban.

Emellett mindenképp érdemes felkeresni azt a felsőoktatási intézményt is, ahol a hallgató a szakképzettséget megszerzte, hiszen rendelkezésre állhatnak tájékoztatók és gyűjtemések az adott képzésen megszerzett képzettség nemzetközi elismeréséről, valamint információt nyújtanak képzéseik nemzetközi akkreditációjával kapcsolatban. Például a magyar orvosi képzések több Európán túli országban akkreditáltak, további információ érhető el a [Debreceni Egyetem](http://www.debreceni Egyetem), a [Pécs Tudományegyetem](http://www.pecs Tudományegyetem), a [Szemmelweis Egyetem](http://www.semmelweis Egyetem) honlapjain és [összefoglaló anyagában](#), valamint a [Szegedi Tudományegyetem](http://www.szegedi Tudományegyetem) honlapján.

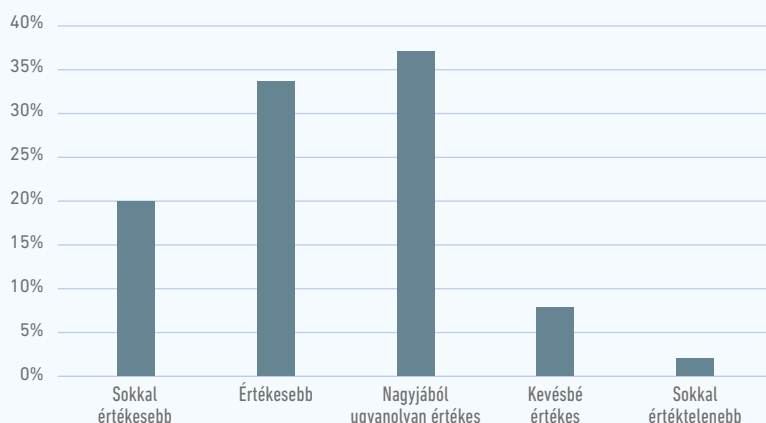
1.7. A magyar diploma értéke a nemzetközi munkaerőpiacon

Napjainkban a fiatalok életpályája sokrétű, nehezen feltérképezhető vállalkozás. Ezt mutatja az a 2020. évi kutatás is, amelynek azt volt a célja, hogy a felsőoktatásban végzett külföldi hallgatók háttéréről, a Magyarországon való tartózkodásuk körülményeiről, a munka világába való átmenetről, valamint a Magyarországgal való kapcsolatukról mélyebb képet kapjunk. Az adatfelvétel időpontjában a megkérdezettek 55 százaléka teljes állású munkavállaló volt, közel 19 százalékuk vett részt valamilyen képzésben, továbbképzésben, 13 százalék munkakeresési helyzetben volt, és valamivel kevesebb, mint tizedük, 8 százalékuk rendelkezett részmunkaidős állással. A válaszadók munkájuk egyes aspektusait értékelve a munka minőségével való elégedettséget értékelték a legmagasabbra, legkevésbé pedig fizetésükkel voltak elégedettek.

Fontos kérdés volt, hogy a külföldi diplomások visszatekintve hogyan értékelik a hazai felsőoktatást. A válaszadók közel háromnegyede elégedett a magyarországi felsőfokú képzéssel, 53 százaléka tartja értékesebbnek a magyar diplomát, mint a saját országuk felsőoktatási intézményei által kibocsátott diplomákat, míg 37 százaléka tartja egyenértékűnek azzal. A tanulmányaik alatt a válaszadók szerint a képzésük az önállóság, az önfegyelem és a prezentációs készségek fejlődését tette leginkább lehetővé, legkevésbé a vállalkozói készség fejlődésének lehetőségét érezték erősnek.

8. ábra: Mit gondol a magyar diploma értékéről, összehasonlítva a küldő országban szerzett diploma értékével?
kérdésre adott válaszok megoszlása, N=1174

(forrás: [Magyarországon végzett külföldi hallgatók pályakövetése](#). Kutatási gyorsjelentés. Tempus Közalapítvány)

1.8. Nyelvvizsgák

A Magyarországon akkreditált nyelvvizsgarendszerről, keretrendszerről, nyelvvizsga típusokról és egyéb, a nyelvvizsgákat érintő kérdésekben az Oktatási Hivatal Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Osztály (a továbbiakban NYAK) tud leginkább naprakész információkat szolgáltatni. A szervezet honlapján minden szükséges tudnivaló megtalálható:

nyak.oh.gov.hu/default.asp.

A nyelvvizsga követelmények három különböző célcsoportot érintenek:

1. Magyarországon továbbtanulni kívánó magyar hallgatókat
2. Magyar hallgatókat, akik külföldön szeretnék valamilyen formában folytatni tanulmányaikat vagy ösztöndíjra jelentkeztek
3. Külföldi érdeklődőket vagy hallgatókat, akik Magyarországon folytatják tanulmányaikat.

Általában a magyar felsőoktatási intézmények ugyanazokat a bemeneteli követelményeket állítják fel a magyar és a nemzetközi hallgatókkal szemben, így a nyelvvizsga követelmény is megegyezik. Az egyes képzések bemeneti követelményei közé tartozhat valamilyen meghatározott szintű és típusú nyelvvizsga megléte. Előfordul, hogy a külföldi hallgató mentesül ez alól a követelmény alól, amennyiben ugyanazon nyelven végezte külföldi tanulmányait (pl. az alapszakot angol nyelven végezte és a mesterképzés felvételijéhez angol nyelvvizsga megléte szükséges). Nyelvvizsga helyett elegendő egy igazolás bemutatása az adott nyelven elvégzett tanulmányokról.

Kimeneteli követelményként megszabhatják, hogy milyen plusz nyelvvizsga szükséges az abszolválás előtt vagy után, a diploma oklevél megszerzése előtt. A hallgatók a koronavírus által bevezetett intézkedések és kormányrendeletek következtében mentesülnek a nyelvvizsga bizonyítvány megszerzése alól az abszolutórium megszerzése után.

A magyar nyelvvizsga központok által kiadott nyelvvizsga bizonyítványokat nem minden esetben fogadják el külföldön is. Ennek az az oka, hogy nincsenek "pilotolva" vagyis előtesztelve és érvényesítve, megfelelően pontosan a nemzetközi nyelvvizsga szinteknek. (Észrevétel, hogy több nyelvvizsga adott szintje sokkal nehezebb, mint a nemzetközi követelmény.) A magyar nyelvvizsgaközpontok aktuális listája elérhető a NYAK honlapján: nyak.oh.gov.hu/doc/akk_vizsgakp.asp

Magyarországon jelenleg (2020) két akkreditált magyar mint idegen nyelvi nyelvvizsga közül lehet választani. Ezek az ITK ORIGO és az ECL nyelvvizsga. A nyelvvizsga mindkét esetben egy nyelvviz.

A magyarországi tanulmányokra jelentkező hallgatók legtöbbször az úgynevezett Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (Common European Framework of Reference for Languages, a továbbiakban CEFR) alapján megadott nyelvi szintekkel találkozhatnak a bemeneti követelményeket olvasva. A CEFR referenciakeret az Európa Tanács által kidolgozott útmutató a nyelvtudás szintjének Európa-szerte egységes meghatározására. A magyarországi nyelvvizsgarendszerek többsége az ebben a keretrendszerben megfogalmazott szinteken (is) méri és tünteti fel a vizsgázók nyelvtudását (pl. B2 szint középfok, C1 szint felsőfok) További információ: www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages

Az Európán kívülről érkező külföldi hallgatók körében gyakori kérdés, hogy az egyes nyelvvizsgarendszerek nyelvi szintjeit hogyan lehet egymással összevetni. A nyelvvizsgaközpontok és nyelvi intézetek honlapján általában részletes információt találunk erről. Például ilyen összehasonlítás található a szintrendszerek kapcsán:

- TOEFL, Cambridge és IELTS: www.british-study.com/en/learners/language-courses/english-level-comparison/
- IELTS nyelvvizsga: www.ielts.org/-/media/pdfs/comparing-ielts-and-cefr.ashx
- francia DELF/DALF nyelvvizsga: www.franciaintezet.hu/hu/cikkek/nyelviskola-es-vizsgakozpont/nyelvvizsgak/eu-referencia-keret-szintek/index.html
- Cambridge English nyelvvizsga: www.cambridgeenglish.org/Images/126130-cefr-diagram.pdf

9. ábra: A Közös Európai Referenciakeret és egyes nyelvvizsgák szintrendszerének összehasonlítása

(forrás: www.euroexam.com/equivalence)

CEFR		Euroexam General Tests	EuroPro Business & Professional	Euroexam Academic	IELTS	TOEFL iBT	Trinity	Cambridge
PROFICIENT	C2 Mastery				9.0 8.5 8.0	118 115 110		220 210 200
	C1 Op. Prof.	Distinction Euroexam Level C1	EuroPro Level C1	Distinction Euroexam Academic	7.5 7.0 6.5	102 94 79	ISE III.	190 180
	B2 Vantage	Distinction Euroexam Level B2	EuroPro Level B2		6.0 5.5 5.0	60 46 35	ISE II.	170 160
INDEPENDENT	B1 Threshold	Distinction Euroexam Level B1	EuroPro Level B1		4.5 4.0	32	ISE I.	150 140
	A2 Waystage	Distinction Euroexam Level A2					ISE Foundation	130 120
BASIC	A1 Break-through	Distinction Euroexam Level A1						110 100

1.9. Felvételi eljárás

1.9.1. Felvételi eljárás folyamata nem magyar állampolgárok számára

A külföldi állampolgárok a finanszírozási forma szempontjából jelentkezhetnek állami ösztöndíjas és önköltséges formában meghirdetett képzésekre is. Az Nftv. rendelkezik arról, hogy nem magyar állampolgárok pontosan milyen esetekben jelentkezhetnek állami (rész)ösztöndíjas képzésekre.

A felsőoktatási felvételi eljárást, illetve a kapcsolódó egyéb kérdéseket több jogszabály érinti. Ilyen például a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet⁸. A jogszabályi háttér listája az Oktatási Hivatal aktuális felsőoktatási felvételi tájékoztatójában található⁹.

A magyar állampolgársággal (is) rendelkezők az Oktatási Hivatal által működtetett központi rendszeren, a www.felvi.hu portálon keresztül jelentkeznek felsőoktatási tanulmányokra. Csakúgy, mint a magyar állampolgárok, a magyarul tudó külföldi állampolgárok (pl. a magyar állampolgársággal nem rendelkező határon túli magyarok) is jelentkezhetnek e portálon keresztül. A határon túli magyarok jelentkezését külön információs oldal segíti a www.felvi.hu felületen:

www.felvi.hu/felveteli/jelentkezes/mikor_es_mire/hataron_tuliaknak

Ugyan nem csak magyar, hanem idegen nyelvű képzéseket is meghirdetnek az intézmények a www.felvi.hu rendszeren keresztül, azonban ezeket alapvetően nem külföldi állampolgárok számára hirdetik meg.

A külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzésekre kapcsán a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet kimondja, hogy

- Az Oktatási Hivatal által kiadott felsőoktatási felvételi tájékoztató nem tartalmazza a nemzetközi közös képzésekre és a külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzésekre vonatkozó információkat. A felsőoktatási intézmény ezeket az információkat honlapján közzéteszi, egyebekben a közzétételről a felsőoktatási intézmény a szabályzatában meghatározottak szerint gondoskodik, és a képzésekről az Oktatási Hivatalt tájékoztatja.
- A felsőoktatási intézmény szabályzatában a külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzések esetében a kormányrendelet 8. § (1) pontjában meghatározott általános és keresztféléves felvételi eljárások határidejétől eltérő határidőt is megállapíthat.
- A külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzések esetében a jelentkezési kérelmet a felsőoktatási intézménynek kell megküldeni, amelyik gondoskodik a felvételi eljárás lebonyolításáról, továbbá a jelentkezők adatairól és a felvételi eredményekről a képzés indításáig, legkésőbb október 15-éig tájékoztatja az Oktatási Hivatalt.
- A külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzésre történő jelentkezés esetén a felsőoktatási intézmény intézményi eljárási díjat határozhat meg. A díjat a felsőoktatási intézmény részére kell befizetni és teljes egészében a felsőoktatási intézményt illeti meg.

8. A 2021. január 19-én hatályos kormányrendelet elérhető: net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200423.kor

9. A 2021. január 19-én hatályos felvételi tájékoztató elérhető: www.felvi.hu/felveteli/jelentkezes/felveteli_tajekoztato/FFT_2021K/10_jogszabalyok

10. ábra: Felvételi eljárás nem magyar állampolgárok számára

(forrás: felvi.hu, az ábra a Tempus Közalapítvány szerkesztése)

Külföldi állampolgárok	• felsőoktatási intézményeken keresztül jelentkeznek • felsőoktatási intézmény bonyolítja le a felvételi eljárást a saját szabályzata alapján
Magyar állampolgársággal (is) rendelkezők	• www.felvi.hu portálon keresztül jelentkezhetnek
Határon túli magyarok	• www.felvi.hu portálon keresztül jelentkezhetnek

1.9.2. Felvételi eljárás önköltséges képzésre, nem magyar állampolgárok számára

Az adott felsőoktatási intézmény saját hatáskörben dönt a jelentkezési és felvételi eljárás ügymenetéről, valamint a felvételi követelményekről. Így a pontos eljárás különböző az egyes intézményekben, valamint karonként, képzésenként is változhat. A folyamat általánosságban a következőképpen néz ki:

1. Felsőoktatási intézmény és képzési program kiválasztása

- A jelentkező tájékozik a magyar felsőoktatásról, megélhetési költségekről, az elérhető képzési területekről és nyelvekről, a képzési formákról, kiválasztja a megfelelő képzési szintet. Ebben segítséget nyújt a studyinhungary.hu honlap és a Study Finder aloldala: studyinhungary.hu/study-in-hungary/menu/find-a-study-programme/study-finder.html
- A jelentkező ellátogat a választott felsőoktatási intézmény(ek) weboldalára és tájékozik a további részletekről; a választott képzés(ek)kel – pl. képzési struktúra, félévek száma, specializációk, tandíj – és az intézménnyel, karral kapcsolatban – pl. infrastruktúra, szolgáltatások, önköltséges hallgatók számára elérhető (intézményi) támogatási lehetőségek – ha vannak.

2. Bemeneti követelmények és a határidők ellenőrzése

- Mielőtt döntést hoz, a jelentkezőnek mindig tájékozódnia kell a felvételi követelményekről is, valamint a bemeneti követelmények mellett szükséges megismerni a képzési és kimeneti követelményeket (pl. nyelvvizsgák) is.
- Az önköltséges külföldi hallgatók jelentkezési határideje intézményenként, vagy akár képzésenként is változik, tehát a jelentkezőnek először a választott felsőoktatási intézmény(ek)hez (pl. központi nemzetközi/mobilitási iroda) kell fordulnia, hogy megismerje a releváns információkat.
- A felvételi eljárások első fordulója általában novemberben kezdődik azon képzések esetében, amelyek februárban kezdődnek (keresztféléves képzések), míg a felvételi eljárások második fordulója februárban kezdődik a szeptemberben kezdődő képzésre jelentkezők számára. Érdemes azonban szem előtt tartani, hogy a legtöbb egyetem általában csak a szeptemberben kezdődő képzésekre hirdet felvételt, az idegen nyelvű keresztféléves képzések száma alacsony.

3. Dokumentumok beszerzése és online jelentkezés

- Az intézmény által kért felvételi dokumentum összerendezését, beszerzését mielőbb meg kell kezdeni, hiszen például a hiteles másolatok vagy ajánlások beszerzése időigényes folyamat lehet.
- Intézménytől függően a jelentkezés történhet egy külön jelentkezési szoftveren, rendszeren keresztül, az intézmény honlapján keresztül valamint egyéb formában. A jelentkezőnek ki kell töltenie a kiválasztott képzés online jelentkezési űrlapját, majd fel kell töltenie/be kell nyújtania a szükséges dokumentumokat.
- Önköltséges képzés esetén az intézményeknek legtöbbször eljárási díjat szükséges megfizetni a felvételi eljárásért (nem visszatéríthető).
- A dokumentumok benyújtása után általában felvételi tesztre és/vagy interjúra is sor kerül. Ez túlnyomó többségében online formában zajlik, azonban ritkán, egyes kivételes esetben szükség lehet a személyes felvételre is (például zenei képzések).

4. Megerősítést az egyetemtől

- Ha a jelentkező felvételt nyer, általában július végén (szeptemberben induló képzések esetében) értesítést kap a felsőoktatási intézménytől a további teendőkről (beiratkozás menete, orvosi vizsgálatok, vízumügyek, stb.).
- Az önköltséges hallgatóknak általában a tandíj egy részét át kell utalniuk a beiratkozás előtt.

Általában a következő dokumentumok benyújtására van szükség a felvételihez:

1. naprakész CV
2. lezárt félévek indexének fordítása, egyes képzések esetén specifikus teszteredmények
3. motivációs levél
4. a megszerzett oklevelek fordítása
5. útlevél vagy személyi igazolvány másolata
6. két akadémiai ajánlólevél, elsősorban doktori képzések esetén
7. nyelvtudás igazolása (nyelvvizsga amennyiben nem a képzés nyelvén végezte korábbi tanulmányait)
8. orvosi igazolás
9. a felvételi eljárás díjának kifizetéséről szóló banki igazolás

11. ábra: Felvételi eljárás önköltséges képzésre, nem magyar állampolgárok számára
(forrás: intézményi honlapok, az ábra a Tempus Közalapítvány szerkesztése)

1. Intézmény és képzési program kiválasztása

- segítséget nyújt a Studyinhungary.hu honlap és a felsőoktatási intézmény weboldala

2. Bemeneti követelmény és határidők ellenőrzése

- képzésenként változhat

3. Dokumentumok beszerzése

- mielőbbi megkezdés ajánlott

4. Online jelentkezés

- online jelentkezési űrlap kitöltése
- részvétel a felvételi teszten és/vagy interjún
- eljárási díj kifizetése
- szükséges dokumentumok feltöltése

5. Visszajelzés

- felsőoktatási intézmény értesíti a jelentkezőt az eredményről
- tandíj egy részének befizetése beiratkozás előtt

1.9.3. Felvételi eljárás a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíj-programban

Amennyiben egy ösztöndíjprogram keretein belül szeretne felvételt nyerni egy külföldi hallgató egy magyar felsőoktatási intézménybe, a felvételi eljárás folyamata eltérhet a fent leírtaktól. Minden esetben az adott ösztöndíjprogram pályázati felhívásában és szabályzatában szükséges tájékozódni a pontos lépésekről.

A felvételi eljárás menete a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban esetében is programspecifikus, hiszen a jelentkezést a magyar oldalon az ösztöndíjprogramot végrehajtó központi irodának, azaz a Tempus Közalapítványnak szükséges benyújtani, nem pedig közvetlenül a felsőoktatási intézménynek vagy az Oktatási Hivatal felé. Emellett számos programspecifikus pályázati feltétel és követelmény teszi egyedivé ezeket a felvételi folyamatokat (pl. az SH program tekintetében a küldő országok/régió, a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram esetében az ajánló szervezetek szerepe a pályázati folyamatban).

Így a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram jelentkezési lépéseit az ösztöndíjakat bemutató 3. fejezet részletezi: a Stipendium Hungaricum program kapcsán további információ a [3.2.1.6. pontban](#), a Diaszpóra program kapcsán pedig a [3.2.2.6. pontban](#) olvasható.

1.10. Önköltséges képzések és költségeik

A tandíjak Magyarországon nemzetközi viszonylatban megfizethetőnek számítanak. A tandíjak a választott felsőoktatási intézménytől és képzési szinttől, de leginkább a képzési programtól függően változnak, de az alábbiakban megtalálhatók az átlagos összegeket. A tandíjakkal kapcsolatos pontos információkhoz a választott felsőoktatási intézmény honlapját érdemes felkeresni. A legtöbb intézmény a féléves tandíj fizetését a beiratkozás előtt kéri, majd ezt követően minden félév kezdete előtt.

12. ábra: Idegen nyelvű képzések tandíjai Magyarországon
(forrás: intézményi honlapok, az ábra a Tempus Közalapítvány saját szerkesztése)

1.11. Doktori képzés, doktori iskolák, nemzetközi kutatói mobilitás

A doktori iskolák a felsőoktatás minőségi fejlődésének, az innováció növelésének és kiterjesztésének egyik fontos terepe. A magyar felsőoktatás nemzetközi versenypozíciójának javításához elengedhetetlen, és lefektetett oktatáspolitikai cél is, a PhD hallgatók számának – köztük a külföldi hallgatók számának – és képzésük minőségének nagy mértékű emelése.

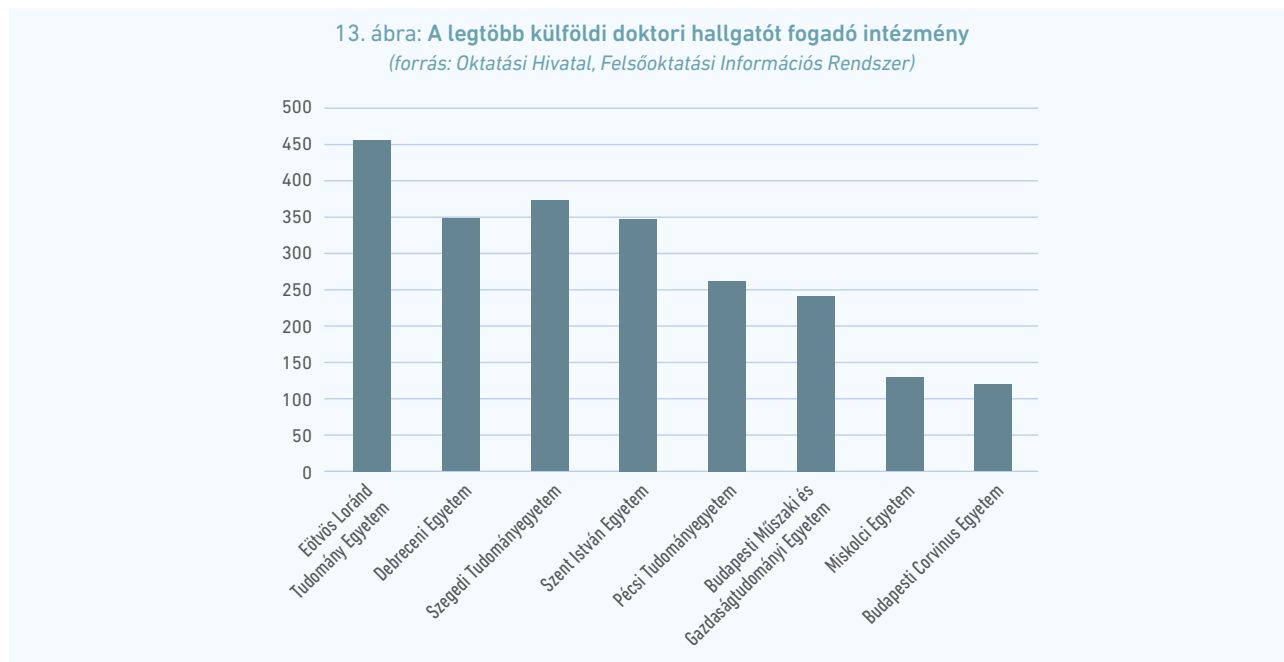
Az elmúlt években a külföldi doktori hallgatók létszáma dinamikusan bővült. A nagyarányú növekedés legfőbb mozgatórugója a Stipendium Hungaricum program. A 2020/2021-es tanévben legtöbb külföldi doktori hallgató az SH program keretében végzi doktori tanulmányait Magyarországon.

Míg 2011/2012 őszén 805 külföldi doktori hallgató tanult Magyarországon, 2020/2021 őszére ez a szám majd megnégyszeresődött (2835 fő).

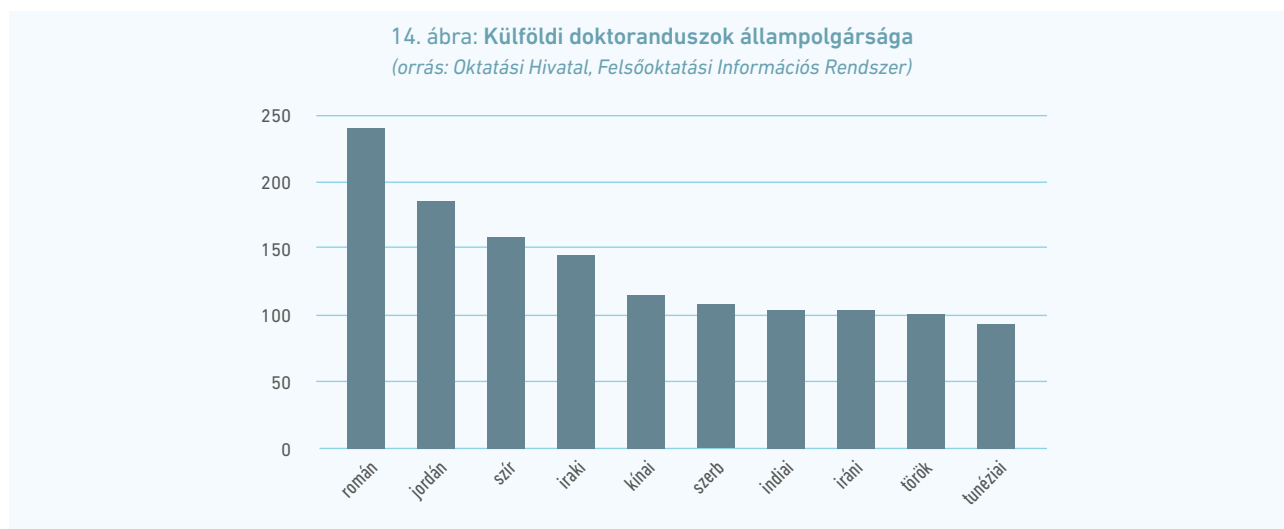
DOKTORI KÉPZÉS			
Tanév	Összes hallgató (fő)	Külföldi hallgató (fő)	Külföldiek aránya
2011/2012. ősz	7 254	805	11%
2016/2017. ősz	7 358	1 351	18%
2018/2019. ősz	7565	1755	23%
2019/2020. ősz	9414	2398	25%
2020/2021 ősz	n.a.	2835	n.a.

A 2020/21. tanévben 29 hazai intézmény hirdet idegen nyelven is elérhető doktori programot 164 doktori iskolában. A 164 doktori iskolából összesen 158 hirdetett idegen nyelvű képzést 2020/2021. tanévben.

A 2020/2021-es évben a legtöbb külföldi doktori hallgatót oktató intézmények:

A 2020/2021. tanévben a legtöbb külföldi doktori hallgató a következő országokból érkezett:

1.11.1. Doktori jelentkezés, felvételi

A felsőoktatási intézmények doktori iskolái maguk jogosultak kiválasztani a doktori programokra beiskolázandó hallgatókat. A felvételi eljárást és feltételeket is az egyes egyetemek, illetve doktori iskolák maguk határozzák meg.

Az a külföldi hallgató, aki nem valamely ösztöndíjprogram keretében jelentkezik hazai doktori képzésre, az egyes egyetemek honlapján tájékozódhat a konkrét feltételekről.

A meghirdetett doktori képzések listája megtekinthető az Országos Doktori Tanács honlapján a doktori.hu-n. Az akkreditált doktori iskolákról, azok oktató tagjairól, a meghirdetett témákról az Országos Doktori Tanács hivatalos listát vezet.

A felvi.hu-n (www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzések/szakkereso/Szakkereso/index.php/doktori_kepzések) is megtekinthető az adott évben doktori képzéseket hirdető intézmények, illetve a meghirdetett doktori képzések listája. Bár a képzésekről információ többnyire idegen nyelven is megtalálható ezen a honlapon, de magyar nyelvtudás nélkül nem jutnak el az érdeklődők az idegennyelvű tartalmakig.

Az elsődleges tájékozódásban segíthet a TKA által üzemeltetett [Study Finder \(1.13.1 fejezet\)](#) is. A Study Finderben a Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Programok keretében meghirdetett képzések kivétel nélkül szerepelnek. A Study Finder többnyire tartalmazza az ösztöndíjprogramok keretében meg nem hirdetett képzéseket is, de mivel ezt az oldalt a TKA az intézmények által önkéntesen megadott információk alapján frissítik, nem garantált, hogy minden képzés szerepel az adatbázisban.

Jelentkezés a Stipendium Hungaricum, a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram, valamint az Államközi Ösztöndíjak keretében

A jelentkezés az ösztöndíj programok keretében történik, az ösztöndíj program szabályai és feltételrendszere szerint a Tempus Közalapítvány koordinálásban. Az Államközi Ösztöndíjak keretében a kétoldalú (államközi) megállapodások is szabályozzák a pályázási feltételeket. (ld. [1.9.4. fejezet](#))

1.11.2. EURAXESS – Researchers in Motion

Az [EURAXESS](#) az [Európai Kutatási Térség](#) (ERA – European Research Area) kutatói mobilitást, karrierfejlesztést és Európa és a világ többi országa közti együttműködéseket támogató páneurópai hálózata, melynek 42 európai ország a tagja.

A kezdeményezés, a kutatói mobilitást támogató legnagyobb hálózat, amely több mint 600 európai szolgáltató központján, valamint a EURAXESS Portal-on keresztül segíti személyre szabott információkkal az érdeklődő kutatókat a 42 tagország tekintetében.

1.11.2.1. EURAXESS Magyarországi Hálózat

Az [EURAXESS Magyarország](#) csapata örömmel segíti azokat a külföldi kutatókat és családjaikat, akik Magyarországot választják munka vagy tanulás céljából. A személyre szabott támogatói szolgáltatások a kutatók számára ingyenesek.

Az EURAXESS Magyarországi Hálózat koordinátora a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Nonprofit Kft., tagjai:

- Budapesti Corvinus Egyetem
- Debreceni Egyetem
- Eötvös Loránd Tudományegyetem
- Magyar Tudományos Akadémia Titkársága
- Miskolci Egyetem
- Nők a Tudományban Egyesület
- Óbudai Egyetem
- Pécsi Tudományegyetem
- Semmelweis Egyetem
- Széchenyi István Egyetem
- Szegedi Tudományegyetem
- Szent István Egyetem (2021. 02.01-től MATE: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem)
- Tempus Közalapítvány

1.12. A felsőoktatási rangsorok

A felsőoktatási rangsorok (ún. rankingek) a kétezres évek elejétől egyre ismertebbé váltak. A rankingek alapvető célja, hogy visszajelzést nyújtsanak a felsőoktatási szereplők, illetve a szélesebb közvélemény számára a felsőoktatás minőségéről, eredményességéről. Ennek eszköze a felsőoktatási intézmények különböző szempontú rangsorolása, listázása – ugyanakkor a rangsorok konkrét célja, indikátorai eltérnek egymástól.

Az első rangsorok, vagyis az intézmények osztályozása, kategorizációja, már az 19. században sem volt példátlan, de csak az 1970-as, 80-as évektől terjedtek el, elsőként az Egyesült Államokban. US News and Report rangsora az első jelentősebb rangsor volt, amelyben a korábbi módszertani hangsúlyok is megváltoztak, hiszen a kutatási teljesítményről és professzori kiválásáról átkerült a hangsúly a bemeneti és hallgatói-oktatói jellemzőkre. A globális rangsorok ezt követően hamar ismertek lettek, számos médiatermék fejlesztette ki saját egyetemi rangsorát (Financial Times, Business Week, Times). Egy-egy rangsor megjelenéséhez kapcsolódó médiafigyelem nagyban meghatározta a felsőoktatásról folyó szakmai párbeszéd intenzitását, témáit. Ugyanakkor az elmúlt évtizedben egyre több kritika érte a nemzetközi felsőoktatási rangsorokat elsősorban a felsőoktatás teljesítményének leegyszerűsített értékelése, a rangsorok által alkalmazott indikátorok, súlyozási, illetve számításai (vagyis a módszertanuk) miatt.

Az elmúlt években a globális, összesített rangsorok mellett – egyrészt a rangsorokat ért kritikák hatására – elterjedtek a különböző területi, regionális rangsorok, valamint a tudományterületi rangsorok is. Ezek mellett már olyan rangsorokat is olvashatunk, amelyek további, például a fenntarthatósági vagy foglalkoztathatósági szempontok figyelembevételével készültek.

A hazai rangsorok közül kiemelhető az Univpress rangsora, amely szintén több éve készül. A rangsort a HVG folyóirat külön mellékletként közli. A rangsor módszertana, indikátorai az évek során sokszor finomodtak. A rangsor korai szakaszában az egyik nagy előnye az volt, hogy nagyban támaszkodott a hallgatók értékelésére, véleményére, valamint olyan hazai statisztikai és adminisztratív adatbázisokra, mint a felvi.hu vagy a felsőoktatási információs rendszer.

Az „Egyetemek a nemzeti és globális rangsorok kereszteződésében” c. TKA kiadvány az alábbi linkre kattintva érhető el: tka.hu/kiadvany/10194/egyetemek-a-nemzeti-es-globalis-rangsorok-keresztezodeseben

1.12.1. A legfontosabb nemzetközi rangsorok

1.12.1.1. Times Higher Education (THE) rangsora

Times Higher Education (THE) rangsora évtizedek óta az egyik legismertebb globális rangsor. A Times Higher Education World University Rankings 2020 során az alábbi indikátorokkal dolgozott: a tanulási környezet, a kutatás, valamint a publikáció egyaránt 30-30 százalékos súllyal, a nemzetközi teljesítmény további 7,5 százalékkal vett részt az eredmények alakításában, a tudás alkalmazhatósága pedig 2,5 százalékos súllyal szerepelt. A THE 2020-as rangsorában összesen 1396 intézményt rangsoroltak, a tavalyi 1258 helyett, így az előző években tapasztalt létszámbővítés továbbra is meghatározza a rangsorok értelmezését. A 2020. évi rangsorban nyolc hazai felsőoktatási intézmény szerepelt. A rangsorról részletesen az alábbi oldalon olvasható: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings.

1.12.1.2. QS rangsor

A QS globális rangsora is több évtizedes történetre tekint vissza. Az egyetemeket hat különböző szempont alapján rangsorolják: az akadémiai, a munkáltatói elismertség, az oktató/hallgató arány, az idézettségei arány, a nemzetközi oktatók, valamint hallgatók aránya. Legnagyobb súllyal az akadémiai elismertség szerepel a rangsor indikátorai között. A magyar

felsőoktatási intézményeknél az elmúlt években nem tapasztalni változást, többségük (Debreceni Egyetem 601-650, BME és Corvinus 801-1000) évek óta ugyanazt a helyezést őrzi. 2020-ban az ELTE egy kategóriával előbbre került (azaz a két évvel ezelőtti 651-700-as csoportba), míg Szegedi Tudományegyetem a tavalyi kedvezőbb pozíciója után visszatért az 501-510-es csoportba – ám ezzel is a legmagasabban rangsorolt magyar intézmény maradt. A rangsorról részletesen az alábbi oldalon olvasható: www.topuniversities.com/university-rankings.

1.12.1.3. ARWU rangsor

A sanghaji Jiao Tong egyetem oktatás-kutatói intézetének szakértői által készített Academic Ranking of World Universities 2003 óta meghatározó vállalkozásnak bizonyul. Eredeti célja a felsőoktatás politikai-szakmai hátterének bővítése volt. A rangsor eredetileg 500 intézményt rangsorolt, a sanghajiak azonban előbb 800, majd 1000 egyetemre terjesztették ki a listájukat. Olyan oktatási minőséget jelző indikátorokon alapul, mint az intézményben végzett, valamint a jelenlegi oktatók közötti Nobel- és Fields-díjak, valamint az oktatók között magasán idézett kutatók 21 szakterületen. Az ARWU rangsorában az ELTE, a BME, a Debreceni Egyetem, a Pannon Egyetem (2018) és a Semmelweis Egyetem szerepel. A legjobb helyen az ELTE (501-600) található. Az ARWU szintén publikál tudományterületi rangsorokat is. A rangsor részletesen az alábbi oldalon olvasható: www.shanghairanking.com/.

1.12.1.4. Leiden Rangsor

Az ún. leideni rangsor 2011 óta rangsorolja a felsőoktatási intézményeket, 2019-ben közel 1000 intézményt elemeztek. A rangsort készítő Centre for Science and Technology Studies széles körű tudományelemző tevékenységének egyik eredményeként mutatja be a rangsort. A kutatási teljesítmény publikációs megnyilvánulása mint kizárólagos szempont jellemzi. Ezért is nagyon érzékeny ez a lista a szcientometriai fejleményekre és vitákra: nem véletlen, hogy rangsor többször is módosult. A leideni rangsorban az alábbi hazai intézmények szerepeltek: Szegedi Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Semmelweis Egyetem, ELTE és a BME. 2020-ban az ELTE 434. helyével a legjobban rangsorolt hazai egyetem volt. A rangsor részletesen az alábbi oldalon olvasható: www.leidenranking.com/.

1.12.1.5. U-Multirank

A globális rangsorok egydimenzionális jellegére reflektált European Multidimensional University Ranking System (U-Multirank) létrejött, amely egy mapping alapú rangsor. Szakmai alapjait a német CHE korábbi, 2006-tól regionális hatókörűvé fejlesztett multidimenzionális rangsora jelenti: 2009-ben az általuk kiadott Kiválósági Rangsor fejlesztette európai szintűvé. Előzetesen a kutatási és nemzetköziesedési indikátorokat vették figyelembe, első lépésben a természettudományok, majd a gazdaságtudományok, politikai tudományok és pszichológia területén. A rangsor módszertani lényege, hogy a szakterületi elemekhez (műszaki, matematika és természettudomány, társadalomtudomány, egészségügyi) igazodik, nem képez egyelemű értékeket, nem súlyozza az indikátorokat, sorrendeket pedig nem képez az eredmények alapján. Az elmúlt években közel 1800 felsőoktatási intézményt értékelték ezzel a módszerrel. A rangsor részletesen az alábbi oldalon olvasható: www.umultirank.org/.

1.13. Idegen nyelvű képzési kínálat a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban

Az ösztöndíjprogramok kapcsán fontos célkitűzés, hogy a programok megvalósítása során hangsúlyos szerepet kapjon a hazai felsőoktatási intézményekben a képzések fejlesztése. A Stipendium Hungaricum program keretében a képzési programok széles palettája választható. A 2020/2021-es tanévre 30 intézmény hirdette meg képzéseit.

A program keretében meghirdetett képzések valamennyi képzési területet lefedik, többségük képzési nyelve az angol. A képzési szintek szerint a mesterképzésen meghirdetett képzési programok vannak nagyobb arányban (41%), míg az alapképzési programok aránya 30% volt. A doktori képzési programok aránya: 27%.

A 2020/2021-es tanévre meghirdetett képzések megoszlása: idegen nyelvű alap-mester és osztatlan képzésen 388, idegen nyelvű doktori képzésen 149, magyar nyelvű előkészítő képzésen 7.

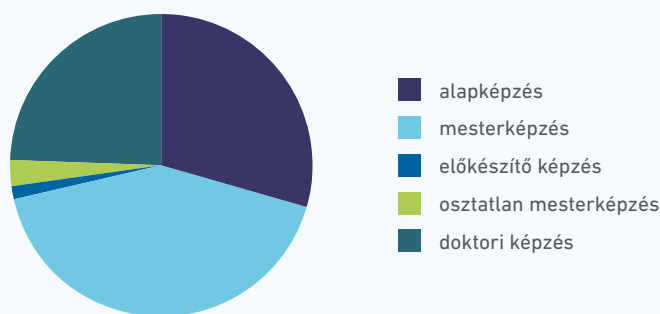
A legtöbb képzési programot a korábbiakhoz hasonlóan a Debreceni Egyetem (77 képzési program), az Eötvös Loránd Tudományegyetem (74 képzési program), a Pécsi Tudományegyetem (62 képzési program), valamint a Szegedi Tudományegyetem (50 képzési program) kínálta.

A korábbi tanévekben meghatározó programon belüli intézményi koncentráció (azaz elsősorban a klasszikus „nagy” egyetemek meghatározó jelenléte) a 2020/2021-es tanév során is változatlan maradt.

A meghirdetett képzések száma, valamint a fogadott hallgatók létszáma miatt kiemelkedő intézmények: DE, BME, BCE, BGE, ELTE, ME, PTE, SZIE (2021.02.01-től MATE), SZTE. Ugyanakkor a program szempontjából meghatározó képzési területeken (pl. műszaki, művészeti) további felsőoktatási intézmények is központi szerepet játszanak (pl. ÓE, LFZE).

A 2021-22-es tanévre meghirdetett képzéseket tekintve összesen 29 intézmény 610 idegen nyelvű, valamint magyar nyelvű előkészítő képzése közül választhattak a pályázók.

15. ábra: A Stipendium Hungaricum programban a 2021/2022-es tanévre meghirdetett képzések megoszlása képzési szintenként
(forrás: Tempus Közalapítvány)

Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban elérhető képzések

Két intézmény kivételével valamennyi SH-s felsőoktatási intézmény jelezte részvételi szándékát és ajánlott fel képzéseket az Ösztöndíjprogramban. A 2021/2022-es tanévre szóló pályázati körben a pályázók 27 felsőoktatási intézmény több mint 1000 képzésére jelentkezhettek, kiegészítve a KKM magyar nyelvi előkészítő kurzusával.

	ALAPKÉPZÉS		MESTERKÉPZÉS		OSZTATLAN MESTERKÉPZÉS		DOKTORI KÉPZÉS		MAGYAR NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ	
	db	kvóta	db	kvóta	db	kvóta	db	kvóta	db	kvóta
magyar nyelvű	234	3127	179	1880	115	1316	19	171	6	155
idegen nyelvű	136	1642	200	2699	14	64	104	731	nem releváns	nem releváns

A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban a 2021/2022-es tanévre meghirdetett képzések megoszlása képzési szintenként. A 2021/2022-es tanévre meghirdetett teljes képzések (összesen 1007 képzés) a DreamApply rendszerben.

1.13.1. Study Finder

A Tempus Közalapítvány által üzemeltett [Study Finder](#) (SF) oldal a hazai felsőoktatási intézmények által meghirdetett idegen nyelvű képzések népszerűsítéséhez kíván hozzájárulni olyan módon, hogy egy közös keresőfelületet biztosít ezen képzések számára.

A Study Finder lehetőséget biztosít a Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények részére, hogy népszerűsítsék az adott évben meghirdetni kívánt idegennyelvű képzéseiket.

Ennek értelmében azon államilag elismert felsőoktatási intézmények képzései is felkerülhetnek a SF oldalra, amely intézmények nem vesznek részt a kormány által alapított Stipendium Hungaricum (SH) programban és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban (DFP).

Az adatbázis felhasználóbarát módon kívánja a magyar felsőoktatás által kínált idegennyelvű képzési portfóliót az érdeklődők számára bemutatni.

Az adatbázis kereshető az alábbi szempontok szerint:

- Intézmény,
- képzési terület,
- képzés,
- képzés szintje,
- képzés nyelve,
- képzés helye,
- és elérhető ösztöndíj lehetőségek szerint.

2 NEMZETKÖZIESÍTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN

A nemzetköziesedés a felsőoktatásban az a folyamat, amelynek során a felsőoktatási intézmények stratégiai szinten építik be a működésükbe a nemzetközi és interkulturális dimenziókat, és ezek figyelembevételével alakítják kurzuskínálatukat, szolgáltatásaikat és egyéb funkcióikat is.

A nemzetköziesítés a felsőoktatás minőségének javítását szolgálja. A koncepció lényege a magyar felsőoktatás versenyképességének erősítése: olyan szakemberek képzése, akik mind hazai munkahelyen, mind nemzetközi kontextusban is kimagasló színvonalon tudnak dolgozni.

A felsőoktatás nemzetköziesítését érintő kormányzati célkitűzések:

- a leuveni egyezmény szerint 2023-ra a végzős hallgatók legalább 20 százaléka vegyen részt külföldi részképzésben a tanulmányai során;
- a Magyarországra érkező külföldi hallgatók száma 2023-ig 25 ezerről 40 ezer főre növekedjen;
- a felsőoktatási intézmények nemzetközi rangsorokban való előrébb jutása;
- a stratégiai fontosságú partnerországokkal intézményi szintű kapcsolatok kialakítása;
- a szolgáltatások fejlesztése; az oktatás minőségének fejlesztése.

Az európai felsőoktatási intézmények életében mindig is jelen volt a nemzetközi kapcsolódás, mégis az elmúlt 30 évben, a különböző európai programok – mint például az Erasmus – megjelenésével, ennek fontossága felerősödött és egy szervezettebb tevékenységi körre alakult.

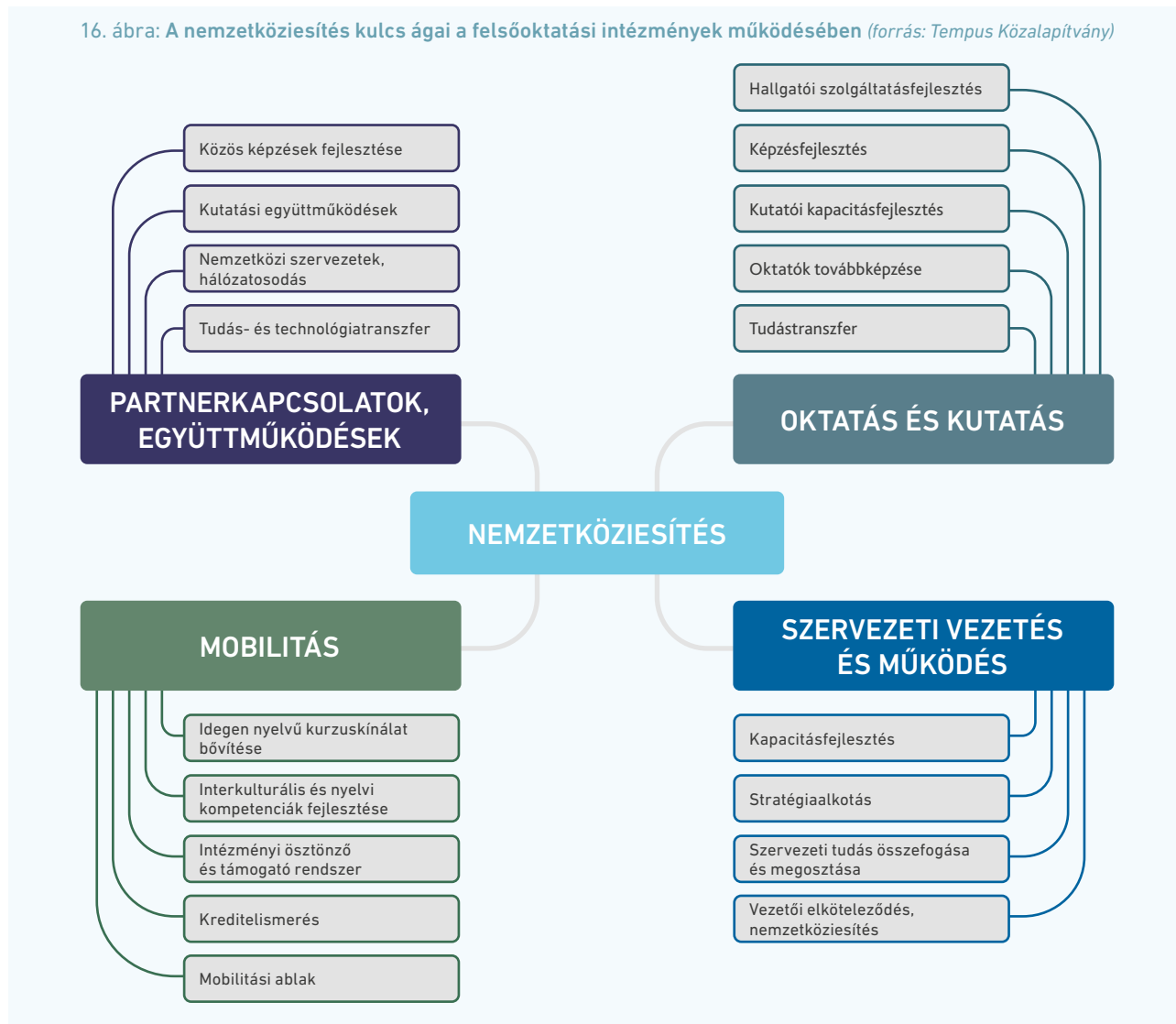
A felsőoktatás minőségi fejlesztését és nemzetköziesítését célzó programok (Stipendium Hungaricum, Campus Hungary majd Campus Mundi, az Európai Felsőoktatási Térség reformjának támogatása és természetesen az Erasmus+ program számos pályázattípusa) támogatási és ösztönző eszközei révén hatással vannak a nemzetköziesedés olyan lényegi intézményi szintű pilléreire, mint például a tantervek átdolgozása, képzések fejlesztése, vezetői szintű elkötelezettség növelése, a hallgatói szolgáltatások fejlesztése, vagy a nemzetköziesítés itthon szemlélet megerősítése. De a TKA számos egyéb tevékenysége célozza a felsőoktatási intézmények innovatív potenciáljának és vállalkozóképességének fokozását, az üzleti élet szereplőivel való együttműködést, a felsőoktatás harmadik missziójának elősegítését. Ugyanakkor mind inkább látszik az, hogy az inkluzív oktatás előtérbe helyezése, IKT eszközök, új oktatási módszerek elterjesztése, a tanítás és a tanulás minőségének növelése szintén nagyon fontos szerepet játszanak a nemzetközi versenyképességben.

A nemzetközivé váló felsőoktatási környezet számos előnnyel jár: a kreditmobilitásban részt vevő hallgatók karrieresélyei sokkal jobbak, de a bejövő külföldi hallgatók révén az itthon maradók is értékes interkulturális tapasztalatokhoz juthatnak. A határokon túli mobilitás ugyanakkor ennek az összetett folyamatnak csupán egyetlen – bár fontos – szelete.

Ennek megfelelően az intézmények nemzetköziesítést célzó tevékenységeit sok minden motiválhatja: pl. a nemzetközi orientáció, a hallgatók nagyobb számban történő küldése-fogadása, láthatóság nemzetközi rangsorokban, versenyképesség mind diákok és oktatók megszerzésében, tudástranszfer és nem utolsósorban, gazdasági-bevételi szempontok. A nemzetköziesítés az intézmény egészében zajlik, s ugyanúgy érint szervezeti, intézményvezetési, tanulásszervezési kérdéseket, mint a képzési programok, tananyagok, innovatív oktatási módszerek fejlesztését vagy a partnerekkel való együttműködések újszerű formáit, de akár a különböző rangsorokban való minél magasabb pozíció kivívását. Ma már a nemzetköziesítés fogalma jelen kell, hogy legyen az intézmény minden tevékenységében, nem mint egy külön álló teendő, hanem mint egy mindent átívelő szempont az intézményi döntéshozatalban.

Ahogy az alábbi ábrán is látható, az oktatás-kutatástól kezdve a stratégiai döntésekig, a kapacitásfejlesztéstől a szolgáltatásig mindent átható irányelvként kell, hogy működjön, mint egy minőségi fokmérő. Aligha található olyan intézményi munkatárs, akinek munkáját valamilyen módon ne érintené az adott intézmény nemzetköziesítési folyamatai.

16. ábra: A nemzetköziesítés kulcs ágai a felsőoktatási intézmények működésében (forrás: Tempus Közalapítvány)

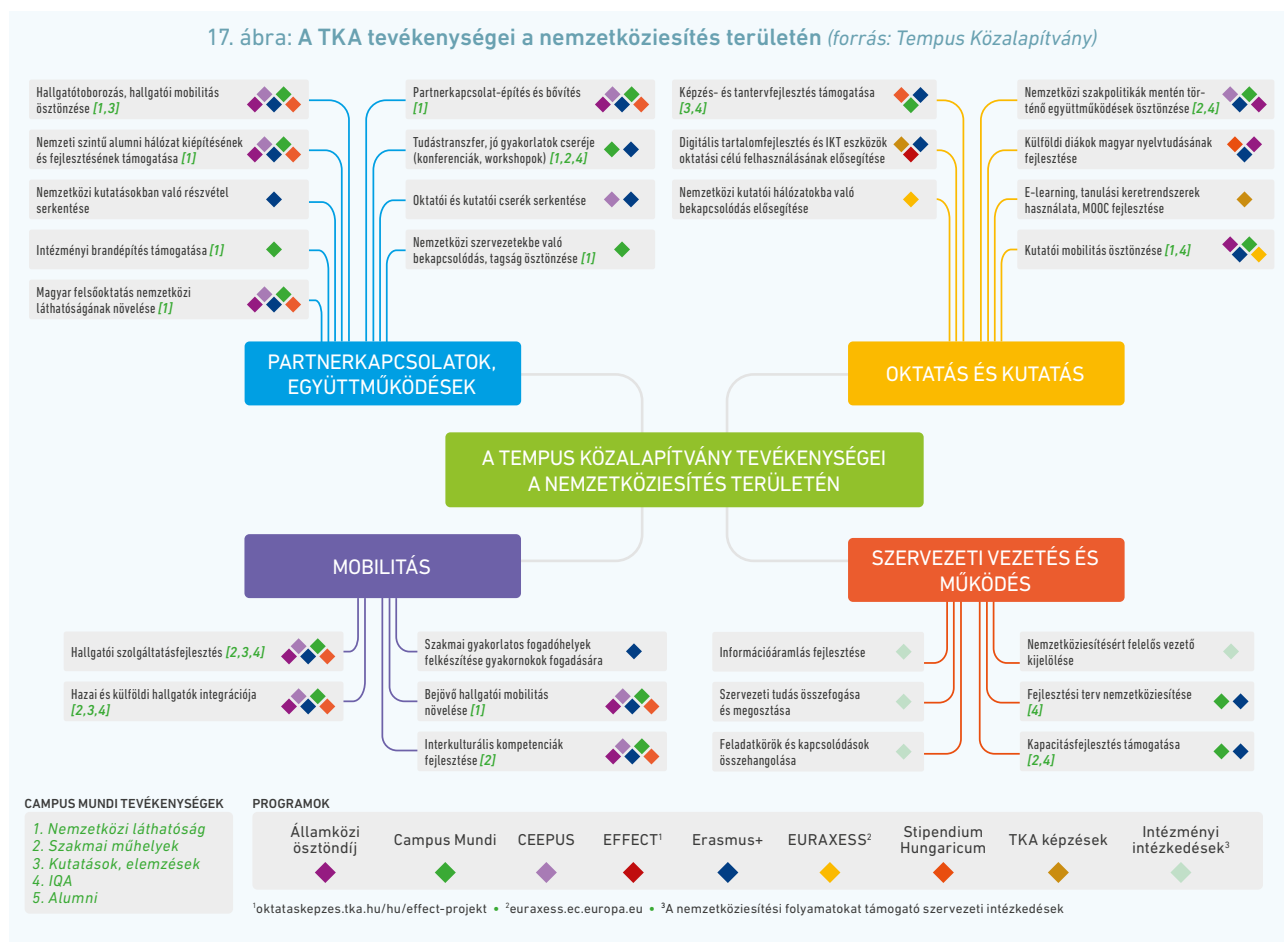
A felsőoktatáson belül egyértelműen megindult az a tendencia, hogy a nemzetköziesedéssel kapcsolatos kérdéseket stratégiai szinten kezeli az intézményvezetés, a nemzetköziesedés és a minőségfejlesztés összekapcsolódik.

Ennek ellenére a felsőoktatási intézmények meghatározó részében továbbra is súlyos problémák vannak a kreditelismerés, a hallgatók mobilitással kapcsolatos motiválása és támogatása, a nemzetköziesedés szükséges erőforrásainak biztosítása kapcsán. Másik oldalról a külföldi hallgatók számának növekedése is új kihívások elé állítja az intézményeket, illetve egyes intézmények esetében a külföldi hallgatók számának emelkedése nem feltétlenül jár együtt az intézmény képzési, kutatási, valamint szolgáltatási tevékenységének fejlesztésével.

A TKA által koordinált programok ezeknek az intézményi kihívásoknak a kezelésében igyekeznek segítséget és eszközöket nyújtani a felsőoktatási intézmények számára a különböző programok eszközeinek összehangolt működtetésével (ld. 3. fejezet).

A cél, hogy programjainkkal támogassuk a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítését a gyakorlatban azáltal, hogy ösztönözzük az egyes tevékenységek megvalósulását és nemzetközi folyamatokba ágyazódását.

Ahogy a 17. ábrán látható, a szinkronban futó különböző projektek és programok egymást kiegészítve egy teljes hálózat kialakításával kísérik a tevékenységeket, ezzel is elősegítve az intézmények sikerét.

2.1. Nemzetköziesítés a gyakorlatban

2.1.1. Nemzetköziesítést támogató programok

A nemzetköziesítést és nemzetköziesedést számos program támogatja közvetve és közvetlenül. Az alábbiakban az e célokat közvetve támogató legfontosabb hazai és uniós programokat emeljük ki. A nemzetköziesedési folyamatokhoz szintén nagyban hozzájáruló nemzetközi mobilitási programokat – beleértve az e fejezetben is részletezett Campus Mundi és Erasmus+ programok felsőoktatási mobilitást támogató pályázati típusait – a [3. fejezet](#) mutatja be.

2.1.1.1. Study in Europe projekt

A [Study in Europe](#): Enhancing the Attractiveness of European Higher Education című projekt egy EU által finanszírozott tevékenység, amelynek harmadik 3 éves támogatási szakasza 2020. decemberben kezdődött. A projektet egy, a Campus France vezetésével együttműködő konzorcium valósítja meg. A konzorcium tagjai: Campus France (FR) Academic Cooperation Association (BE), DAAD (DE), Nuffic (NL), Archimedes Foundation (EE). A projekt tanácsadó bizottságában – más európai promóciós ügynökségek mellett – a TKA is részt vesz.

A projekt célja Európa láthatóbb tétele és népszerűsítése nemzetközi diákok számára.

Tevékenységek:

- Felsőoktatási hallgatótoborzó vásárok szervezése (virtuális és személyes rendezvények)
- A Study in Europe portál fenntartása
- Egységes Study in Europe kommunikációs és marketingeszközök fejlesztése (közösségi média), közös kommunikációs kampány megvalósítása
- Webináriumok és networking tevékenységek szervezése, jó gyakorlatok megosztása az európai promóciós ügynökségek között

2.1.1.2. Study in Hungary

A Campus Mundi, a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási ösztöndíj programok nemzetköziesítési céljainak megfelelően és az általuk kínált eszközök összehangolt működtetésével, a Study in Hungary kezdeményezés a magyar felsőoktatás és intézmények nemzetközi láthatóságát, elismertségét, versenyképességét és hallgatóvonzó képességének erősítését hivatott támogatni. A nemzetközi promóció elképzelhetetlen lenne a magyar külképviseletek nélkül, ezért komoly hangsúlyt fektetünk az együttműködésre, a külképviseletek és a felsőoktatási intézmények közti kapcsolatok elősegítésére.

2.1.1.3. Campus Mundi

A Campus Mundi program egyrészt a nemzetközi hallgatói mobilitás elősegítését, másrészt a hazai felsőoktatási intézmények hallgatóvonzó képességének és nemzetköziesítésének támogatását szolgálja. A program két részből áll: nagyobbik része ösztöndíjak formájában hazai hallgatók külföldi résztanulmányait, szakmai gyakorlatait és tanulmányútjait teszi lehetővé. A program másik része a magyar felsőoktatás nemzetköziesítésének támogatására irányul, hozzájárulva ahhoz a kormányzati célhoz, hogy a Magyarországra érkező külföldi hallgatók száma 2023-ig 25 ezerről 40 ezerre növekedjen.

A felsőoktatás nemzetköziesítését támogató tevékenységek sorába tartozik a külföldi oktatási vásárokon, szakmai rendezvényeken való egységes megjelenés és a hazai felsőoktatási intézmények népszerűsítése, a nemzetközi láthatóság növelése. Az intézmények munkáját segítik szakmai műhelyek, képzések, kiadványok, valamint nemzetköziesítési folyamatokat és tendenciákat vizsgáló kutatások és elemzések. A mobilitással kapcsolatos kutatások, statisztikák, háttéranyagok, a szükséges adatbázisok bővítése és összehangolása fontos hozzájárulást jelentenek a nemzetköziesítés elmélyítéséhez.

A nemzetközi alumni hálózat (ld. [6. fejezet](#)) célja a kapcsolattartás a Magyarországon felsőoktatási (rész)tanulmányokat végzett külföldi hallgatókkal a tanulmányi időszak után. Az alumni tagoknak komoly szerepe lehet a magyar felsőoktatás külföldi népszerűsítésében, további külföldi hallgatók toborzásában. Az általuk képviselt kapcsolati tőke nagy érték az üzleti-gazdasági, turisztikai, tudományos, illetve diplomáciai kapcsolatok megalapozása, megerősítése érdekében.

www.campusmundi.hu

További információ a Campus Mundi nemzetköziesítéséről: tka.hu/nemzetkozi/54/nemzetkoziesites-a-felsooktatásban

2.1.1.4. Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram

A programok (ld. még [3.2.1.](#) és [3.2.2.](#)) oktatáspolitikai célja, hogy a nemzetközi és a hazai oktatási célokkal összhangban elősegítse a magyar felsőoktatás nemzetköziesedését, erősítse a felsőoktatási intézmények kulturális sokszínűségét, ezáltal támogatva a hazai felsőoktatás minőségének fejlesztését. Ez utóbbit a programot koordináló TKA elsősorban a Campus Mundi – Felsőoktatási mobilitási és nemzetköziesítési című programban végzett, a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését támogató, valamint a kifelé és befelé irányuló mobilitást segítő szakmai tevékenységek keretében valósítja meg, a két program eszközeinek összehangolt működtetésével.

Az SH (és 2021-től már a DFP program is) program megvalósítása további eszközökkel támogatja a felsőoktatási intézmények nemzetköziesedését.

Az SH programra jellemző folyamatos és dinamikus növekedés a fenti célkitűzések megvalósítása érdekében különösen indokolttá teszi a mennyiségi indikátorok (ösztöndíjas létszám, képzések száma) mellett a minőségi mutatók (intézményi felkészültség, monitoring, hallgatói elégedettség, stb.) meglétét és folyamatos fejlesztését.

Annak érdekében, hogy a programot az intézményekkel együttműködve fejleszthessük tovább, évente több alkalommal is sor kerül konzultációs és tájékoztató rendezvényekre, melyek a program aktualitásaival, jövőbeni fejlesztési irányjaival kapcsolatban nyújtanak lehetőséget a párbeszédre az intézményekkel.

Az intézményi SH monitoring látogatások tárgya a nemzetköziesítési tevékenységek megvalósítása az SH program adta lehetőségek és eszközök kiaknázásával. Az intézményi pályázatok szintén kiemelten fókuszálnak az intézmények nemzeti felkészültségére.

A programban részt vevő intézmények a fogadott ösztöndíjasok számára megfelelő minőségű angol nyelvű hallgatói szolgáltatásokat (mentorrendszer, tanulmányi segítségnyújtás, könyvtár használata, stb.) nyújtanak, így az ösztöndíjasok fogadása ezeken a területeken is hozzájárul a nemzetköziesítés folyamatához.

2.1.1.5. Európai Felsőoktatási Térség Reformja projektek

Az Európai Felsőoktatási Térség reformja projektek az aktuális miniszteri nyilatkozatok célkitűzései mentén szervezett célzott tevékenységekkel támogatják a magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi vérkeringésbe kapcsolódását, a nemzetközi együttműködésekben való aktív és eredményes részvételüket. Az aktuális prioritásokat feltérképező kutatások (DPR, szociális dimenzió), a nemzetközi műhelyek (duális képzés, mobilitási ablak, kreditmobilitás), az oktatók számára kínált képzések, műhelyek, a felsőoktatás nemzetközi fejlesztését célzó díjfelhívás és a beérkezett joggyakorlatokból kialakított online, kereshető módszertani adatbázis, az OECD-Európai Bizottság nemzetközi projektjeibe való bekapcsolódás (HEInnovate, Digital transformation), a honlapon létező EFT információs portál, a középiskolásokat célzó mobilitás népszerűsítő programok, az intézményi és munkaadói oldali együttműködések célzó tevékenységek (Tempus Üzleti Kávéház) mind a felsőoktatás nemzetközi versenyképességének javítását célozta.

Az EFT keretein belül 2020-ban indult PROFFORMANCE – Assessment tool and Incentive systems for Developing Higher Education Teachers' Performance (Mérési eszköz és ösztönző rendszer kidolgozása a felsőoktatásban dolgozó oktatók teljesítményének fejlesztéséhez) című projekt az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Tempus Közalapítvány vezetésével, valamint 5 teljes és 5 társult partnerrel és mintegy 30 nemzetközi szakértő közreműködésével valósul meg. A projekt célja az oktatás-tanulás minőségének javítása, egy oktatói teljesítményértékelési eszköz és ösztönző rendszer kidolgozása, jó példák gyűjtése és megosztása révén. A két éves futamidővel 2022. május 31-ig tart. A projekt honlapja: profformance.eu

2.1.1.6. Erasmus+

Az Erasmus+ az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra szóló oktatási, képzési, ifjúságügyi és sportprogramja. Magyarországon a program megvalósítását a Tempus Közalapítvány koordinálja.

Az Erasmus+ program célja, hogy támogassa a programországokat az emberi tehetség és a társadalmi tőke hatékony hasznosításában, ugyanakkor az oktatás, a képzés és az ifjúságügy területén a formális, a nem formális és informális tanulás támogatásával erősítse az egész életen át tartó tanulás elvét. Az Erasmus+ több mint 4 millió európai polgár számára nyújt lehetőséget arra, hogy külföldön folytasson tanulmányokat, részesüljön képzésben, szerezzen munkatapasztalatot, illetve végezzen önkéntes munkát. Az Erasmus+ 2014 és 2020 között 14,7 milliárd eurót biztosít az európai oktatás, képzés, ifjúsági szakma és sport megerősítésére.

A program indulása óta nem csak a felölelt szektorokat tekintve bővült, hanem a támogatott tevékenységek típusában is. Így a mobilitási célú tevékenységek mellett további két, ún. kulcstevékenységet (Key Action, azaz KA) különböztetünk meg, melyek célja többek között a nemzetköziesítés erősítése az oktatási-képzési intézményekben, elsősorban nemzetközi együttműködések segítségével, az oktatás-képzés világán túli szereplők bevonásával.

KA1: az egyéni mobilitás – mint pl. hallgatói és felsőoktatási munkatársak mobilitása.

KA2: partnerségi együttműködések – az innováció és jó gyakorlatok cseréje terén támogatott tevékenységek:

- Tudásszövetségek (nemzetközi, eredményorientált projektek, amelyekben felsőoktatási intézmények és vállalkozások működnek együtt)
- Európai Egyetemek (európai felsőoktatási egyetemi közti „campusok” létrehozása. Az első, 2019-es pályázati kiírás nyomán 17 szövetség pályázatát választotta ki az Európai Bizottság, köztük öt magyar egyetemmel, a 2020-as pályázati évben 24 szövetség nyert, köztük 6 magyar egyetemi résztvevővel).
- Ágazati szakképzés-fejlesztési szövetségek (képzések munkaerőpiaci igényekhez igazodását megcélzó szövetségek)
- Kapacitásépítés a felsőoktatásban (transznacionális projektek, melyben tantervek kidolgozása, résztvevő intézmények menedzsmentjének fejlesztése, valamint a felsőoktatási intézmények és a szélesebb gazdasági-társadalmi környezet közötti kapcsolatok megerősítése lehet a cél)
- Stratégiai partnerségek (innovatív gyakorlatok fejlesztésének, átadásának, megvalósítása, valamint együttműködések támogatása)
- Erasmus Mundus közös mesterképzések.

KA3: a szakpolitikai reformfolyamatok támogatása – a szaktudás, az európai szakpolitikai eszközök támogatása és a szakmai párbeszéd.

A három kulcstevékenységi kategória mellett az Erasmus+ program másik fő területe az az oktatás és kutatás ösztönzése. Az ezt támogató [Jean Monnet pályázat típus](#) magába foglalja a készségek és kulcskompetenciák fejlesztését, az IKT használatának elősegítését az oktatásban, valamint a készségek és végzettségek átláthatóságának és elismerésének javítását.

2.1.1.6.1. 2021–2027-es programszakasz

Az új Erasmus+ program három fókusztemája az inklúzió, a digitalizáció és a környezetvédelem lesz, melyre több mint 26 milliárd eurót ítelt meg az Európa Tanács.

Az új programszakaszban az eddig megszokott formában továbbra is elérhető lesz a hallgatói és oktatói mobilitás, azonban a vegyes, azaz részben fizikai mobilitás lehetőségének bevezetésével remélhetőleg még többen kapnak majd kedvet a pályázáshoz. Ez lehetővé teszi a rövid fizikai, illetve virtuális mobilitás kombinálását.

A jövőben kiemelt hangsúly kerül a mobilitások digitalizációjának témakörére is, így bevezetik az online tanulmányi szerződéseket és az Erasmus + App alkalmazás széles körben válik elérhetővé.

Újdonság lesz az is, hogy az eddig csak Európán belüli mobilitási program keretében az Európán kívüli országokkal is megvalósítható majd ki- és beutazói mobilitás.

A felsőoktatási szektorban elérhetővé válnak az intenzív programok (Blended Intensive Programme – BIP), melyek lehetővé teszik a részben fizikai, részben virtuális tevékenységek megvalósítását hallgatók és munkatársak számára, itt a virtuális rész online kooperatív tanulás és csoportmunka formájában valósulhat meg.

További információ: tka.hu/palyazatok/108/-erasmus

ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en

ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_en

2.1.1.7. Milyen eszközökkel támogatja a TKA a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését?

2.1.1.7.1. Study in Hungary portál

A Tempus Közalapítvány által működtetett angol nyelvű [Study in Hungary](#) oldal fő célközönsége a magyarországi tanulási, kutatási, oktatási, együttműködési lehetőségek iránt érdeklődő külföldi hallgatók, oktatók és kutatók. A vizuálisan és tartalmilag is folyamatosan frissülő felületen a látogatók megtalálhatják mindazokat a praktikus és hasznos információkat, amelyekre a kiutazás előtt vagy a magyarországi tartózkodásuk során szükségük lehet. Magyarország természeti és kulturális értékeinek bemutatásán túl az oldal az itt-tartózkodás feltételeiről, a magyar felsőoktatási rendszerről és a különböző ösztöndíjtípusokról is tájékoztatást ad. A „Costs of Living” kalkulátorral pedig az érdeklődők naprakész információt kapnak a mindennapi élet, a lakhatás, az élelmiszerek, a szórakozás költségeiről Budapesten és számos vidéki városban. A portálon minden magyar felsőoktatási intézmény saját profillal képviselteti magát, amely az alapvető információkon és elérhetőségeken túl részletes bemutatkozást, érdekességeket, híreket is tartalmaz az adott intézményről.

A [Study Finder menüpont](#) alatt található összetett kereső segítségével pedig a magyar felsőoktatási intézmények által kínált, több mint 700 idegen nyelvű képzésről lehet tájékozódni tudományterület, képzési szint vagy város alapján. A felületről elérhetők a magyar felsőoktatást népszerűsítő, Magyarországon tanuló külföldi hallgatók szereplésével készült rövid promóciós kisfilmjeink is: egy imázsfilm és egy villáminterjú-sorozat. A portált a Study in Hungary Facebook-oldal egészíti ki, melynek már több mint 60 ezer fő követői táborra van. Az itt megjelenő híradások, események és fotógalériák a képviseletek hivatalos oldalain is szabadon megoszthatók. Az említett felületek elérhetőségei: www.studyinhungary.hu és www.facebook.com/studyinhungaryofficial.

2.1.1.7.2. Nemzetközi megjelenések

Az intézményi kiállításokon, hallgatótoborzó vásárokon való megjelenések célja a magyar felsőoktatás egészének népszerűsítése, a magyar felsőoktatási intézmények szakmai képviselete és promóciója, a meglévő intézményközi együttműködések erősítése, partnerkapcsolatépítés elősegítése, valamint a hallgatótoborzás segítése külföldön. A nemzetközi megjelenések két irányát különböztetjük meg: hallgatói vásárokat és intézményi kiállításokat. Ezekről bővebben az [5. fejezetben](#) olvashatnak.

2.1.1.7.2.1. Hallgatói vásárok

A hallgatói vásárok célja a hallgatótoborzás. A legfontosabb szempont, hogy az intézményi képviselők bemutassák idegen nyelvű képzési kínálatukat az érdeklődők (hallgatók, szülők, oktatók, stb.) részére, és promóciós eszközökkel elérjenek a potenciális hallgatóikhoz. A toborzó munka során a részt vevő partnerországokban a magyar felsőoktatás népszerűsítése és a felsőoktatási intézmények szakmai képviselete mellett kiemelt figyelmet kap a Stipendium Hungaricum program és egyéb mobilitási ösztöndíj-programok (pl. Erasmus+) megismertetése és népszerűsítése is.

2.1.1.7.2.2. Intézményi kiállítások

Az intézményi fókuszú oktatási kiállítások keretében az intézmények lehetőséget kapnak nemzetközi közegben való bemutatkozásra és partnerkapcsolat építésre. A kiállítóként részt vevő intézményi képviselők tárgyalásokat folytatnak a sikeres és hosszú távú intézményi kapcsolatok kialakítása céljából. A kiállításokhoz kapcsolódó konferenciák fontos lehetőséget biztosítanak a szakmai fejlődésre, az oktatási trendek megismerésére, valamint a hazai szakmai eredmények nemzetközi terjesztésére. Az intézményi vásárokon való megjelenés elsődleges célja a magyar felsőoktatás egészének népszerűsítése. Emellett kiemelten fontos az egyes magyar felsőoktatási intézmények szakmai képviselete és promóciója,

valamint a meglévő intézményközi együttműködések erősítése, a lehetséges új partnerekkel történő kapcsolatfelvétel elősegítése a hallgatói és oktatói mobilitási lehetőségek fejlesztése, illetve közös képzési programok kidolgozása érdekében. A Campus Mundi program támogatásával évente legalább 6 alkalommal van lehetőség magyar stand állítására nemzetközi kiállításokon és vásárokon a világ különböző pontjain. Az egyes rendezvényeken részt vevő magyar felsőoktatási intézményeket a TKA pályázat útján választja ki. A nemzetközi kiállítások és vásárok mellett a TKA egyéb szakmai

rendezvényeket – intézményi kapcsolatépítést támogató fórum, intézménylátogatások, hallgatói tájékoztatók, alumni találkozók – is szervez a külképviselletekkel, helyi partnerekkel együttműködésben.

2.1.1.7.3. Kutatások, elemzések

A nemzetköziesítési tevékenységek információs és tudásháttérének bővítése céljából olyan kutatások, elemzések valósulnak meg, amelyek folyamatos, naprakész visszajelzést adnak a nemzetköziesítési folyamatok tendenciáiról, valamint a külföldi hallgatók elégedettségéről. Ezek mellett egy-egy tématerület feltárását is fontosnak tartjuk, mint például a doktori iskolák nemzetköziesítése, a külföldi hallgatók integrációja. Az elmúlt évben kiemelt témaként jelent meg a nemzetközi megjelenések hatásvizsgálata, amely célja az intézmények részvételével megvalósuló hallgatótoborzó vásárok, valamint az intézményi fókuszú kiállítások eredményességének vizsgálata.

2.1.1.7.4. Nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás (IQA)

Az eljárás elsőként vizsgálja és értékeli a magyar felsőoktatási intézményekben a nemzetköziesítés helyzetét. Fő célja, hogy az intézmények saját nemzetköziesítési folyamatainak belső és külső elemzése, értékelése révén képessé váljanak a nemzetköziesítési folyamatok még tudatosabb kezelésére, fejlesztésére.

A többlépcsős folyamat elvégezhető bármely önként jelentkező magyar felsőoktatási intézményben. Első fázisának elsődleges célja a tanácsadás és fejlesztés. Intézményi önértékeléssel indul, ezt követi ennek elemzése, majd egy helyszíni látogatás és végül az összefoglaló szakértői értékelés. Az értékelésen már átesett intézményeknél 3 évvel később monitoring vizsgálat végezhető, melyben a hangsúly a közeljövő nemzetköziesítési céljainak kitűzésén van. Az eljárásban résztvevő külföldi szakértők az [Academic Cooperation Association](#) partnerszervezeten keresztül kerülnek kijelölésre.

2.1.1.7.5. Tudásmegosztás, disszemináció

A TKA tudásközpontként a felhalmozódott, a pályázatói és képző tevékenységen túlmutató szakmai tudást és tapasztalatot visszaforgatja és megosztja az érintett célcsoportokkal és ezáltal is hozzájárul a magyar oktatás és képzés minőségének fejlesztéséhez, nemzetközi pozíciójának erősítéséhez. Emellett a TKA a felsőoktatási intézményeket és más partnereket is buzdít a jó gyakorlatok és tapasztalatok megosztására, ennek a TKA számos teret létrehozott.

A rendezvények – például az éves Campus Mundi konferencia – mellett a tudásmegosztást és disszeminációt célzó anyagaink, kiadványaink is segítik ezt a tevékenységet. Ilyen például jelen kézikönyv is, valamint a Nemzetköziesítünk c. disszeminációs kiadvány sorozat is. A kötetek aktuális listája és elérhetősége a függelékben érhető el.

3

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÁLTAL KOORDINÁLT FELSŐOKTATÁSI MOBILITÁST TÁMOGATÓ ÖSZTÖNDÍJPROGRAMOK

3.1. Eligazodás az ösztöndíjprogramok között

Az alábbiakban a TKA által koordinált és/vagy végrehajtott legfontosabb felsőoktatási mobilitási lehetőségeket mutatjuk be. Ezek közül legrészletesebben a bejövő mobilitást támogató Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramot, tekintettel arra, hogy e két program a Külgazdasági és Külügyminisztérium működtetésében való-sul meg, így különösen szoros a TKA és a külképviseletek együttműködése.

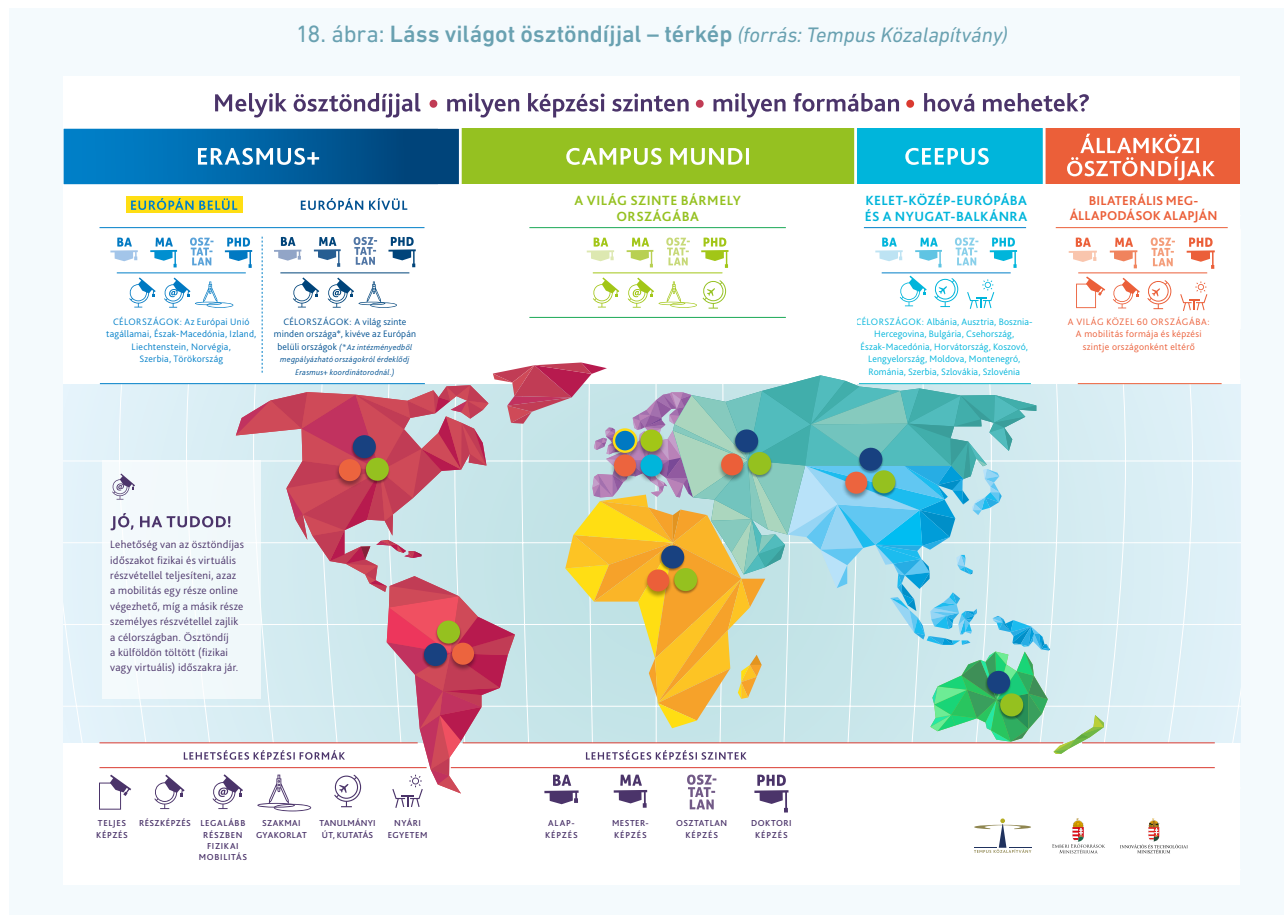
A TKA által koordinált ösztöndíjprogramok éves eredményeiről és trendjeiről részletes információk a TKA éves jelentése-iben érhetők el: tka.hu/kiadvanyok/8/kategoria/eves-jelentesek

A következő alfejezeteket a mobilitás iránya szerint csoportosítottuk (bejövő = külföldről Magyarországra érkező, kimenő = Magyarországról külföldre irányuló), a tevékenységi típusok szerint pedig az alábbi táblázat segíti az átláthatóságot.

		STIPENDIUM HUNGARICUM Ö.	DIASZPÓRA FELSŐOKTATÁSI Ö.	E+ MOBILITÁSI PROJEKTEK ÉS NEMZETKÖZI KREDIT- MOBILITÁS	CEEPUS Ö.	ÁLLAMKÖZI Ö.	CAMPUS MUNDI Ö.
BEJÖVŐ HALLGATÓI MOBILITÁS	tanulmányok – teljes képzés	✓	✓			✓	
	tanulmányok – részképzés	✓	✓	✓	✓	✓	
	tanulmányok – nyári egyetem				✓	✓	
	szakmai gyakorlat			✓			
	tanulmányút (pl. kutatás)				✓	✓	
KIMENŐ HALLGATÓI MOBILITÁS	tanulmányok – teljes képzés					✓	
	tanulmányok – részképzés			✓	✓	✓	✓
	tanulmányok – nyári egyetem				✓	✓	
	szakmai gyakorlat			✓			✓
	tanulmányút (pl. kutatás)				✓	✓	✓
BEJÖVŐ MUNKATÁRSI MOBILITÁS	oktatási célú			✓	✓		
	kutatás, tanulmányút					✓	
	képzési célú			✓			
KIMENŐ MUNKATÁRSI MOBILITÁS	oktatási célú			✓	✓		
	kutatás, tanulmányút					✓	
	képzési célú			✓			

Az ösztöndíjak közti eligazodást szintén segíti a kiutazó felsőoktatási hallgatók számára fenntartott TKA oldal is, ahol képzési szintek és tevékenységi típusok szerint szűrhetők a TKA által koordinált legfontosabb külföldi ösztöndíj-lehetőségek: tka.hu/81/osztondijkereso

18. ábra: Láss világot ösztöndíjjal – térkép (forrás: Tempus Közalapítvány)

Fontos azonban leszögezni, hogy a Tempus Közalapítványon kívül számos szervezet hirdet meg további mobilitásra lehetőségeket és ösztöndíjakat. Ilyenek lehetnek például

- a külföldi kormányzatok, minisztériumok – saját ösztöndíj-lehetőségei, melyeket sok esetben a Magyarországra akkreditált külképviseletük vagy egyéb megbízott szervezetek fognak össze (pl. a Fulbright csereprogram Magyarország és az USA közt, vagy a Campus France francia kormány-ösztöndíjas felhívásai),
- magyarországi kormányzati szervezetek programjai (pl. Hungary Helps Ügynökség ösztöndíjprogramja keresztény fiataloknak)
- nemzetközi szervezetek ösztöndíjai (pl. Nemzetközi Visegrádi Alap),
- a fogadó felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek saját ösztöndíj felhívásai, vagy
- a küldő-fogadó felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek saját – bilaterális kapcsolatokon alapuló – felhívásai.

A TKA a hozzá beérkező egyéni ösztöndíj felhívásokat tájékoztatásul közlést tesz honlapján.

LEGFONTOSABB EREDMÉNYEINK 2019

Közel **23 800** kiutazásra

ítéltünk meg támogatást diákok/hallgatók, valamint oktatók/kutatók/egyéb személyzet számára az oktatás és képzés területén futó programjaink keretében

ERASMUS+

Ebből több, mint

21 500 fő
kiutazását

támogattuk az Erasmus+ program keretében

Az ifjúsági célcsoport vonatkozásában közel

6600 fő mobilitását
(fiatalok, ifjúsági szakemberek)

támogattuk az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programok keretében

Magyarországon > **26 városban** > **81 esemény**

CAMPUS MUNDI

> **5200 fő**
szakmai gyakorlatos és
részképzéses hallgató
nyert ösztöndíjat a projekt indulása óta,

> ebből
2065 fő
2019-ben

STIPENDIUM HUNGARICUM

- > **66** partnerorsszággal
volt együttműködésünk
- > **28 447** pályázatot
nyújtottak be
- > **9140 SH** ösztöndíjas
iratkozott be, közülük
- > **3573** új elsőéves beiratkozó

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

Nemzetközi
megjelenések:

43

(ebből 2 virtuális)
intézményi és
hallgatótöbörző
vásáron, valamint
nemzetközi
forumokon,
workshopokon
31 alkalommal
küldképvisletek
részvételével, amiből
12-szer a küldkép-
viseletek önállóan
TKA háttértámogatással
szerepeltek.

262

hazai
felsőoktatási
intézményt

491 fő

képviselt
a nemzetközi
eseményeken

> A külföldön szervezett
nemzetközi rendezvé-
nyeinken **összesen**
880 külföldi és
magyar résztvevő
jelent meg.

30

intézmény,

545

pályázható
kurzusának
meghirdetése

SH intézményi
pályázatás
keretében
a 2020/2021-es
tanévre vonatkozóan.

5

jelentős
hazai egyetem
is bekerült

az Európai
Egyetemek

pályázat első körének
nyertesei közé,
amit intenzív hazai
információs tevékeny-
séggel támogattunk.
Emellett európai szinten
a pályázati forma
kialakításában is
szerepet vállaltunk.
Így a **hatodik**
legsikeresebb
ország lettünk.

Támogatást nyert

az Európai
Felsőoktatási
Térség
reformja

(EHEA) projekt-
felhívásra beadott,
az ITM és a TKA által
készített és 5 másik ország-
gal közösen végrehajtandó
PROFFORMANCE nevű
szakpolitikai projekt,
amelynek fő célja, hogy
támogassa a felsőoktatás-
ban oktatók módszertani
fejlesztését.

tka.hu
© Tempus Közalapítvány

19. ábra TKA 2019 – Legfontosabb eredmények
(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.2. Bejövő mobilitást támogató ösztöndíjprogramok

3.2.1. Stipendium Hungaricum Ösztöndíjprogram

3.2.1.1. Háttér

A Stipendium Hungaricum Ösztöndíjprogram Magyarország Kormánya által 2013-ban alapított program, amelynek célja a külföldi hallgatók magyar felsőoktatási intézményekben folytatandó tanulmányainak kiemelt támogatása. A programot a Stipendium Hungaricumról szóló 285/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet hívta életre. A jelenleg a Külgazdasági és Külügyminisztérium működtetésében, a Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum Programért felelős államtitkár alatt megvalósuló program végrehajtása kezdetben a Balassi Intézethez tartozott, majd 2015-ben került át a Tempus Közalapítványhoz. Az ösztöndíjprogram megvalósítása során a Tempus Közalapítvány szorosan együttműködik a magyar felsőoktatási intézményekkel, a küldő partnerországok illetékes minisztériumaival, az érintett magyar külképviseletekkel, illetve a Magyarországra akkreditált külföldi külképviseletekkel.

A Stipendium Hungaricum program

- oktatáspolitikai célja, hogy elősegítse a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését, minőségfejlesztését, erősítse a magyar tudományos elit nemzetközi kapcsolatait, növelje a felsőoktatási intézménynek kulturális sokszínűségét és népszerűsítse a világban a versenyképes magyar felsőoktatást.
- A program külpolitikai és gazdasági célja, hogy megalapozza a hazánkban végzett külföldi hallgatók személyes és szakmai kötődését Magyarországhoz, potenciálisan elősegítve a magyar sajátosságok és érdekek hazájuk elitjének körében történő megismertetését/megértetését, megalapozva ez által az adott országban a hazánk gazdasági kapcsolatai fejlesztéséhez, piacra jutási törekvései támogatásához szükséges kapcsolati tőkét. Nem elhanyagolható tényező, hogy a külföldi hallgatók jelenléte az adott város és régió gazdasági fejlődését is pozitívan befolyásolja.
- A program mindemellett hozzájárul a magyar kultúra, a magyar nyelv népszerűsítéséhez is, mivel az ösztöndíjasok számára kötelező a magyar mint idegen nyelv kurzuson való részvétel tanulmányaik első évében (2020/21 tanévtől kezdődően), illetve egy részük – szintén a program által finanszírozott – egyéves nyelvi előkészítő képzést követően magyar nyelven kezdi meg tanulmányait.

3.2.1.2. Részt vevő országok (küldő országok és régiók)

Az ösztöndíjprogram Magyarország és a partnerrelációk közötti bilaterális szerződéseken alapul (a továbbiakban: SH-megállapodás). A partnerországok, illetve egyes esetekben régiók (a továbbiakban együttesen: küldő partnerek) száma folyamatosan emelkedik, 2021. januári adatok alapján 4 kontinensről 78 partnerreláció vesz részt a megvalósításban.

A program állampolgársági alapon (nem tartózkodási hely szerint) működik, így egy küldő reláción keresztül csak az adott ország/régió saját állampolgárai jelentkezhetnek és a jelen (2021) szabályozás szerint nem rendelkezhetnek kettős magyar állampolgársággal sem.

A programban részt vevő küldő partnerek aktuális listája a program honlapján érhető el:

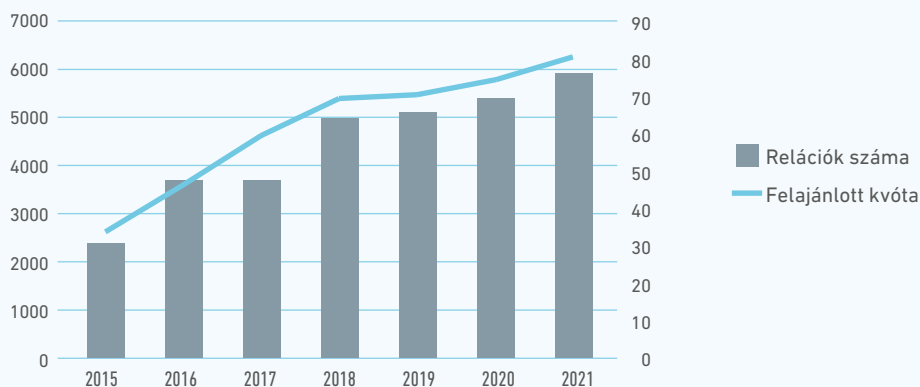
stipendiumhungaricum.hu/partners/

3.2.1.3. Pályázható tevékenységek és elérhető képzések

A küldő partnerrel érvényben lévő SH-megállapodástól függően

- előkészítő, alap-, mester-, osztatlan mester és doktori szinteken érhetőek el magyarországi képzések
- teljes, diplomát adó és/vagy részképzéses formában.

20. ábra: Kvóták és partnerek számának alakulása az SH programban (2015–2021) (forrás: Tempus Közalapítvány)

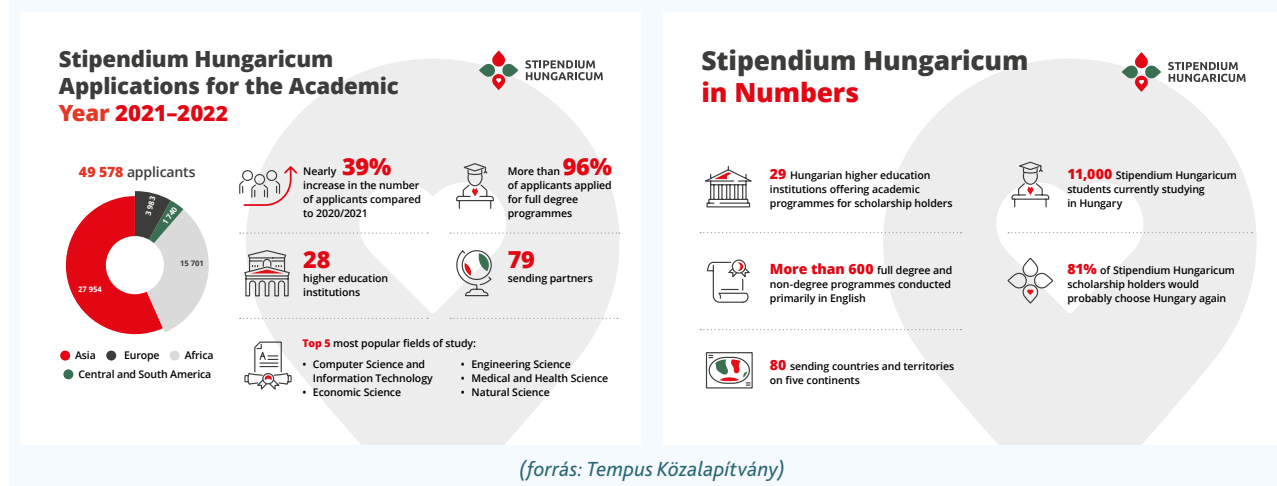

A bilaterális megállapodás tartalmazza a magyar fél által felajánlott ösztöndíjas helyek számát (kvóta) tudományterületek és képzési szintek szerint, valamint megszabhatja a képzési nyelvet is. Egyes SH-megállapodások engedélyezik a kvóták képzési szintek, illetve képzési területek szerinti átcsoportosítását.

Az adott partnerrelációból pályázható aktuális képzési területek és szintek elérhetőek a program honlapján: stipendiumhungaricum.hu/partners/

A pályázók – 2021. januári adatok szerint – 29 felsőoktatási intézmény több mint 600 képzése közül választhattak. Ebből 181 (30%) alap-, 256 mester- (42%), 17 (3%) osztatlan mesterképzés, valamint 149 (24%) doktori képzés. Csak a meghirdetett képzésekre van lehetőség jelentkezni, hiszen a programban részt venni kívánó magyarországi intézmények is pályázat útján kerülhetnek be képzéseikkel az ösztöndíjprogramba – e felhívást szintén a TKA írja ki.

21. ábra: Az SH program legfontosabb számadatait bemutató összefoglalók a program honlapján

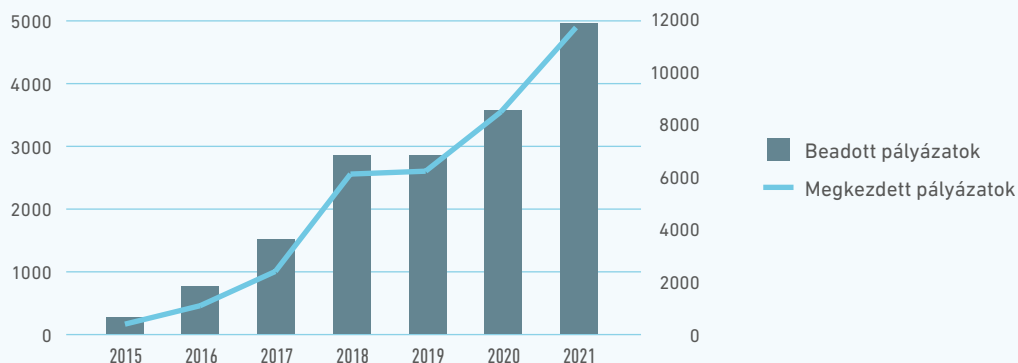
Az elérhető képzések listája a program honlapján található meg (stipendiumhungaricum.hu/study-finder/), illetve a pályázati időszakban a hatályos lista a pályázati felületen található: apply.stipendiumhungaricum.hu/.

Ezen felül 2020-tól a program külön pályázati lehetőséget biztosít azoknak a doktori szinten Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatóknak, akik abszolutóriumukat megszerezték, de a disszertációjuk még nem készült el. Így az úgynevezett Stipendium Hungaricum Disszertációs Ösztöndíj keretében az abszolutórium és a doktori cím megszerzése közti időszakban is maximum 12 hónapos ösztöndíjban részesülhetnek azok a hallgatók, akik e lehetőség nélkül már nem lennének jogosultak a Stipendium Hungaricum ösztöndíjukra.

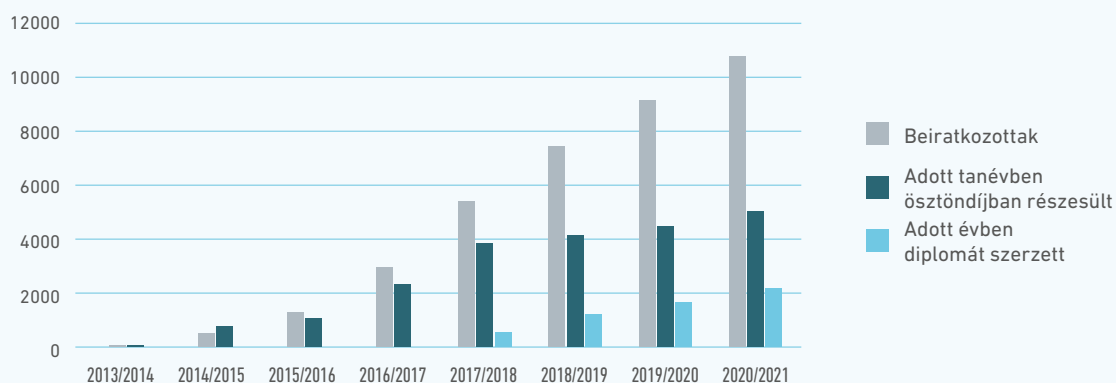
3.2.1.4. Jelentkezői és ösztöndíjas számok

A jelentkezők és az ösztöndíjasok száma dinamikusan növekedik. A 2021/2022-es tanévre közel 50 000 pályázat került beadásra. A jelentkezők és az ösztöndíjasok számát, valamint a trendeket az alábbi grafikonok mutatják be.

22. ábra: Jelentkezői létszámok alakulása az SH programban (2016–2021) (forrás: Tempus Közalapítvány)

23. ábra: SH ösztöndíjjal beiratkozott, ösztöndíjban részesült és diplomát szerzett hallgatók létszáma (2013–2020) (forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)

3.2.1.5. Ösztöndíjas juttatások

Az ösztöndíjasok tandíjmentes oktatásban részesülnek, havi ösztöndíjra, kollégiumi elhelyezésre vagy lakhatási támogatásra, valamint egészségügyi szolgáltatásra jogosultak ösztöndíjas tanulmányaik alatt. A pontos juttatási típusokat és azok mértékét a program mindenkor hatályos működési szabályzata határozza meg, valamint elérhető az aktuális pályázati felhívásban is. A program működési szabályzata elérhető a program honlapjáról: stipendiumhungaricum.hu/apply/¹⁰

3.2.1.6. Ösztöndíjas pályázati folyamat

Évente egy hallgatói pályázati felhívás jelenik meg. A jelentkezők pályáztatása egy évről évre folyamatos körforgásban levő folyamat, amely ősszel, október-novemberben indul a pályázati felhívás megjelenésével és egészen a következő év őszéig tart, a hallgatók beiratkozásáig.

10. 2021 januárjában hatályos verzió: stipendiumhungaricum.hu/uploads/2020/03/2020-12-10_SH_MSZ.pdf

24. ábra: Példa az SH pályázati folyamatra: a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályáztatás időterve
(forrás: Tempus Közalapítvány)

1. PÁLYÁZATI FELHÍVÁS ELKÉSZÍTÉSE

A hallgatói pályázati kiírást a TKA Study in Hungary igazgatóság (a továbbiakban: SiH igazgatóság) a Külgazdasági és Külügyminisztériummal mint a program működtetéséért felelős minisztériummal szoros együttműködésben készíti el.

2. PÁLYÁZATI FELHÍVÁS MEGHIRDETÉSE

A TKA kuratóriumának támogató döntését követően a SiH igazgatóság az aktuális pályázati felhívást a stipendiumhungaricum.hu honlapon közzéteszi, valamint tájékoztatásul megküldi a küldő partnereknek és az érintett magyar külképviseleteknek. A felhívás tartalmazza az ösztöndíjra jelentkezés határidejét, a pályázat határidejéig kötelezően benyújtandó dokumentumok listáját, valamint a hiánypótolható dokumentumok listáját és a benyújtásuk határidejét is.

3. PÁLYÁZAT BENYÚJTÁSA

Pályázni kizárólag elektronikus úton, az online pályázati rendszeren keresztül lehet (apply.stipendiumhungaricum.hu). Az aktuális pályázati felhívás mellett a megpályázható képzések listája az ösztöndíjprogram szabályzata, valamint az ösztöndíjjal kapcsolatos minden további információ a stipendiumhungaricum.hu honlapon található meg. A jelentkezés benyújtását megelőző legfontosabb pályázói lépések:

- A pályázó ellenőrzi, hogy az állampolgársága(i) szerinti ország/régió részt vesz-e a programban: stipendiumhungaricum.hu/partners/.
- A pályázó ellenőrzi, hogy állampolgársága(i) szerint mely tudományterületek és képzési szintek érhetők el.
- A pályázó részletesen átolvassa a képzési szintnek megfelelő érvényes, éves pályázati felhívást a program honlapján és ellenőrzi, hogy megfelel-e az általános pályázati feltételeknek.
- A pályázó átnézi az adott évben megpályázható képzések listáját a stipendiumhungaricum.hu/apply/ oldalról elérhető pályázati rendszerben és tájékozódik azon képzés(ek) részletes intézményi bemeneti követelményeiről, mely(ek)re pályázni szeretne.
- A küldő partnertől függően a pályázatot a partnerreláció illetékes hatóságának is szükséges benyújtaniuk a pályázóknak. Így a tájékozódást követően a pályázó felveszi a kapcsolatot a küldő országának/régiójának hivatalos kapcsolattartójával és tájékozódik a partneri pályázás szükségességéről, menetéről és határidejéről: stipendiumhungaricum.hu/partners/
- Végül a pályázó előkészíti és benyújtja online jelentkezését a pályázati rendszerben a jelentkezési határidő előtt, mely évente, általában januárban van.

4. TECHNIKAI ELLENŐRZÉS

A pályázati határidőt követően a Közalapítvány SiH igazgatóság elvégzi a pályázatok technikai ellenőrzését. A SiH igazgatóság azt vizsgálja, hogy a benyújtott pályázatok megfelelnek-e az alapvető jogosultsági kritériumoknak. A technikai ellenőrzés eredményét a SiH igazgatóság megküldi a partnerszervezeteknek és tájékoztatásul, másolatban az érintett magyar külképviseleteknek is. A technikai ellenőrzésen nem megfelelt pályázók értesítést kapnak a jelentkezési rendszeren keresztül a pályázatuk elutasításáról és az elutasítás indokáról.

5. PARTNERI JELÖLÉS

Ezt követően indul el a jelölési folyamat, amelynek során a TKA felkéri a partnerszervezeteket a pályázók jelölésére és a jelöltek (és tartalékosok) rangsorolására. A jelölésre felkérő levél tartalmazza a jelöltek maximális számát (kvóta + 40%), a hivatalos levelet a SiH igazgatóság másolatban megküldi az érintett magyar külképviseleteknek is. A pályázat érvényességének feltétele, hogy a pályázót küldő országának illetékes hatósága/szervezete jelölje az ösztöndíjra. A jelölési határidőt a pályázati felhívás tartalmazza. A küldő partner kizárólag saját (állam)polgárait jelölheti ösztöndíjra. A jelölőlistán nem szerepelhet olyan pályázó neve, aki nem nyújtott be érvényes online pályázatot, vagy a technikai ellenőrzés során a pályázata elutasításra került, valamint az a pályázó sem lehet jelölt, aki a pályázástól visszalépett.

6. INTÉZMÉNYI FELVÉTELI FOLYAMAT

A jelölési folyamat lezárásáról és a jelöltekről a SiH igazgatóság értesíti a felsőoktatási intézményeket és a partnereket. A felsőoktatási intézmények a partnerszervezet által jelölt pályázókkal kezdhetik el a felvételi folyamatot. A SiH igazgatóság értesíti a partnerszervezet döntéséről a pályázókat, azaz, hogy jelölte-e a partnerszervezet, vagy nem, illetve a jelölt pályázókat tovább lépteti a pályázat következő stádiumába, az intézményekhez felvételre. Arról, hogy mikor kezdhető meg a felvételi eljárás és melyek a felvételi folyamathoz kapcsolódó határidők (1. és 2. helyen megjelölt képzések esetében) a SiH igazgatóság értesítést küld a felsőoktatási intézményeknek. A felsőoktatási intézmények által lefolytatott felvételi eljárás végeredménye a következők szerint alakulhat: a pályázó felvehető, feltételesen felvehető, formailag elutasított és elutasított lehet. Az intézmények a felvételi eljárás végeredményét és értékelését rögzítik a jelentkezési rendszerben a SiH igazgatóság által megadott határidőig. Az intézmény esetleges pozitív döntése nem jelent automatikus ösztöndíjas státuszt. Az ösztöndíj adományozásáról a TKA Kuratóriuma dönt az allokációt követően.

7. TKA ALLOKÁCIÓJA

A felvételi eredmények rögzítésének határideje után a TKA elvégzi a pályázók allokációját. Ennek során a TKA figyelembe veszi az SH-megállapodás tartalmát, amely az összkvótán túl képzési szintek, illetve képzési területek szerint is megállapíthat kvótákat. Az allokációs döntés kialakításánál a TKA az SH-megállapodások mellett számításba veszi a partnerszervezet jelölési rangsorát, a felvételi eljárás végeredményét és a felsőoktatási intézmény által megadott pontszámot, valamint az intézményi pályázatban megadott kapacitásokat.

8. DÖNTÉS A PÁLYÁZATOKRÓL

A döntést a Közalapítvány Kuratóriuma hozza meg a külpolitikáért felelős miniszter megbízásából. A Kuratórium döntéséről a SiH igazgatóság értesíti a partnereket (valamint a hivatalos levél kiküldésekor másolatban megküldi az érintett magyar külképviseleteknek is) és a jelentkezőket – e döntéssel szemben az ösztöndíjas nem fellebbezhet.

9. KIÉRTESÍTÉS ÉS IGAZOLÁSOK

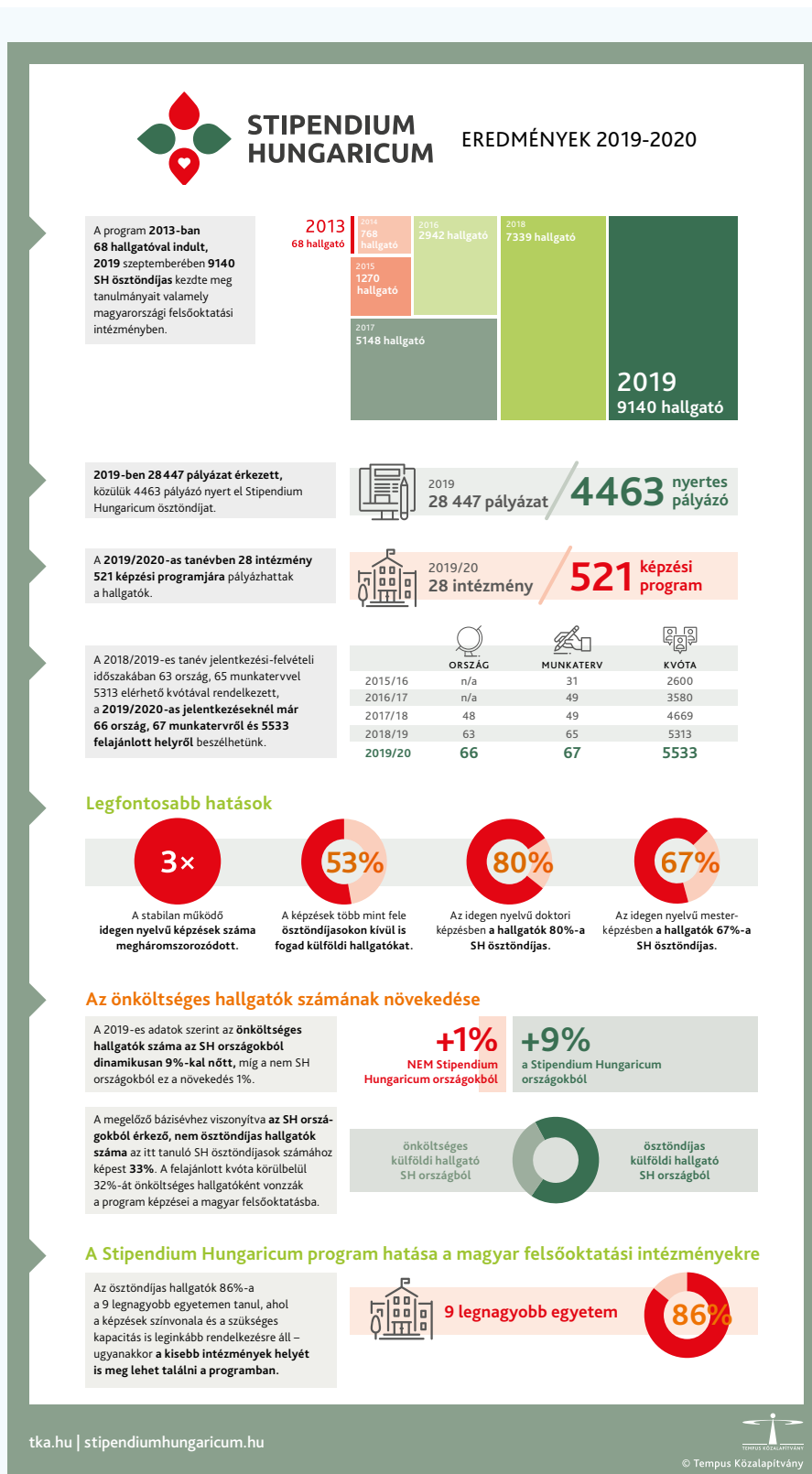
Az ösztöndíjasok kiértesítése után a fogadó intézmények fogadólevelet (Letter of Acceptance) állítanak ki, amelyet a felvételi rendszeren keresztül elküldenek az ösztöndíjasoknak. Ezt követően a SiH igazgatóság kiállítja számukra az ösztöndíj-igazolást (Letter of Award), melyben az ösztöndíjas adatai mellett szerepel az ösztöndíjas jogviszony időtartama és az ahhoz kapcsolódó juttatások. Ez a két igazolás szükséges a vízumügyintézéshez, mivel ezekkel a dokumentumokkal igazolja a hallgató, hogy jogosan fog Magyarországon tartózkodni, illetve biztosítottak a megélhetésének feltételei. Az említett igazolásokkal tudnak vízumot kérelmezni a magyar konzulátusoknál. Az ösztöndíjasoknak a fogadó intézménnyel fel kell venniük a kapcsolatot a megérkezésüket és a lakhatásukat illetően.

A [3.5.2. fejezet](#) részletezi az SH programmal kapcsolatos együttműködési területeket a TKA és a külképviseletek közt.

3.2.1.7. További információ

Az ösztöndíjjal kapcsolatos információk a program hivatalos honlapján (stipendiumhungaricum.hu) érhetőek el, ahol a pályázati felhívások mellett a program működési szabályzata is megtalálható.

Míg a pályázók és ösztöndíjasok általános kérdésekben a TKA SH ügyfélszolgálatához fordulhatnak (stipendium.hungaricum@tpf.hu), a küldő partnerek és a külképviseleti munkatársak számára az adott országért/régióért felelős referens kolléga az elsőszámú kapcsolattartó. A kollégákhoz tartozó országcsoportok a TKA honlapjáról (tka.hu/538/munkatarsak) is elérhetőek, a SiH igazgatóság alatt a „szakmai terület” oszlopban listázva.

25. ábra: Az SH program legfontosabb eredményei és számadatai (2019/2020)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.2.2. Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram

3.2.2.1. Háttér

A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram (továbbiakban: DFP ösztöndíjprogram) legfőbb küldetése, hogy erősítse Magyarország és a magyar diaszpórák közötti kapcsolatokat azáltal, hogy hozzáférést biztosít magyarországi képzésekhez a magyar diaszpórában élő fiatalok számára. A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram pályázat meghirdetésére első alkalommal 2020 novemberében került sor a 2021/2022. tanévre történő felvételi jelentkezés érdekében. A program fő célja azok támogatása, akik szeretnének visszatérni magyar gyökereikhez, és olyan területeken szakemberekké válni, amelyek hozzájárulnak a diaszpórák közösségek jólétéhez is.

A DFP ösztöndíjprogram működtetéséért a külpolitikáért felelős miniszter felel, koordinációját a Tempus Közalapítvány látja el.

Az ösztöndíjprogram jogszabályi háttere: 203/2020. (V. 14.) Korm. rendelet a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramról, valamint a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram működéséhez szükséges egyes kormányrendeletek módosításáról.

3.2.2.2. Részt vevő országok (küldő országok)

A program – jelenleg (2021) az Európai Unió tagállamai, a Szerb Köztársaság és Ukrajna Kárpátalja megye kivételével – a világ minden országában élő magyar diaszpóra közösségre kiterjed. A hatályos lista elérhető a program honlapján: diasporascholarship.hu/programme-countries/

A jelenlegi (2021) szabályozás alapján a pályázónak a programban részt vevő ország állampolgárának kell lennie (a kettős magyar állampolgárság nem kizáró ok).

3.2.2.3. Pályázható tevékenységek és elérhető képzések

Pályázni alap-, mester-, osztatlan mester-, doktori képzések, illetve végzettség szerzésére nem irányuló képzési programok (előkészítő képzések és specializációk) lehet. A program keretében teljes idejű képzések és részképzések, valamint angol és magyar nyelvű egyaránt elérhetőek. Angol nyelvű képzés esetén az ösztöndíjasnak magyar mint idegen nyelvi képzésen is részt kell vennie a tanulmányai időtartama alatt. A magyar nyelven tervezett tanulmányokhoz lehetőség van magyar nyelvi előkészítő képzésen részt venni.

A DFP ösztöndíjprogramban azon magyarországi felsőoktatási intézmények vesznek részt, amelyek képzéseket kínálnak a Stipendium Hungaricum programban is. A 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályáztatás idején a végzettség szerzésére nem irányuló, alap-, mester- és osztatlan mesterképzésekre 27 magyar felsőoktatási intézmény képzéseire, valamint ezen felül a KKM magyar nyelvi előkészítő kurzusára volt lehetséges jelentkezni. A pályázók több mint 1000, nagyrészt magyar és angol nyelvű képzésre jelentkezhetek. Doktori képzéseket 17 magyar felsőoktatási intézmény kínált a 2021/2022-es tanévre. A pályázók csaknem 180, főként magyar és angol nyelvű képzés közül választhattak.

A pályázható képzési programok és fogadó intézmények megtekinthetők az online pályázati rendszerben (apply.diasporascholarship.hu/).

26. ábra: A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram legfontosabb számadatai a program indulásakor (2020)

(forrás: Tempus Közalapítvány)

28 magyar fogadó intézmény
vesz részt az ösztöndíjprogramban

1300 képzés (teljes és részképzés)
érhető el elsősorban angol és magyar nyelven

Több, mint **35000** nemzetközi
hallgató tanul jelenleg Magyarországon

**A MAGYAR KULTÚRÁVAL
kapcsolatos képzések:**

- Magyar mint idegen nyelv tanár,
- Hungarológia (mesterszakon induló képzés),
- Magyar alapképzési szak,
- Néprajz,
- Néptáncművész,
- Tanító,
- Óvodapedagógus,
- Szőlész-borász,
- Történelem,
- Kulturális örökség

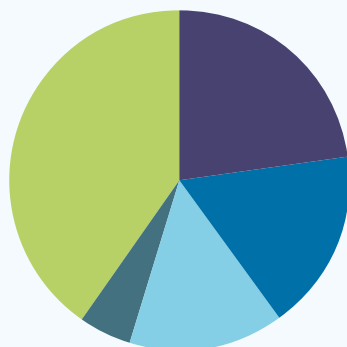

3.2.2.4. Jelentkezői és ösztöndíjas számok

A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram pályázat meghirdetésére első alkalommal 2020. év végén került sor, a 2021/2022. tanévre történő felvételi jelentkezés érdekében. Ebben a pályázati körben 158 jelentkezés érkezett be. Az ún. technikai ellenőrzésen megfelelt 122 pályázat összesen 28 országból érkezett, azonban ebből az 5 fő feletti pályázói létszám összesen 4 országból volt. A technikai ellenőrzésen megfelelt pályázók több mint fele három országból, az Egyesült Államokból (28 db), Kanadából (21 db) és Brazíliából érkezett (18 db).

27. ábra: Jelentkezők országonkénti megoszlása a DFP programban (2021/2022)

(forrás: Tempus Közalapítvány)

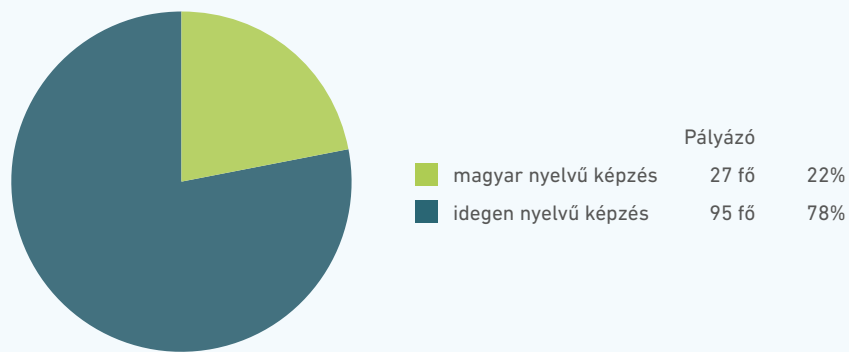
USA	28 fő	23%
Kanada	21 fő	17%
Brazília	18 fő	15%
Argentína	6 fő	5%
egyéb	49 fő	40%

Az első helyes jelentkezéseket figyelembe véve a technikai ellenőrzésen megfelelt legtöbb pályázatot alap- és mesterképzésre adták be, 38 illetve 31 pályázatot, osztatlan mesterképzésre 26-an, nyelvi előkészítőre 18-an, doktori képzésre 9-en jelentkeztek.

27-en jelöltek meg első helyen magyar nyelvű képzést, 95-en idegen nyelvűt.

28. ábra: Jelentkezők megoszlása a választott képzés nyelve szerint a DFP programban (2021/2022)

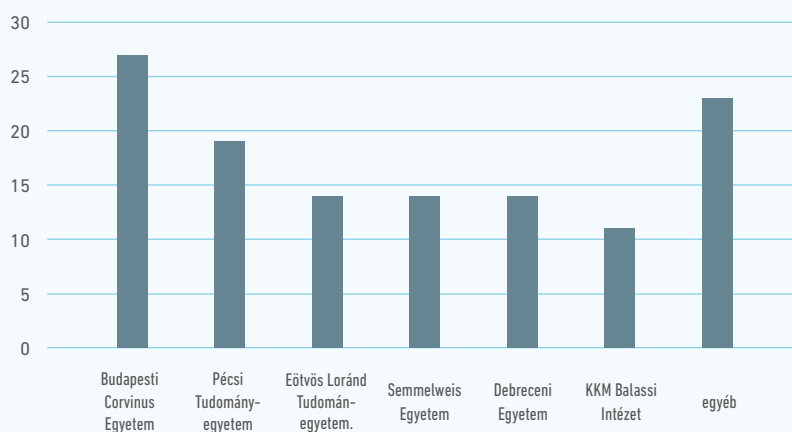
(forrás: Tempus Közalapítvány)

A legnépszerűbb intézmények a technikai ellenőrzésen megfelelt pályázók körében, az első helyes jelentkezések alapján: Budapesti Corvinus Egyetem (27 db), Pécsi Tudományegyetem (19 db), Eötvös Loránd Tudományegyetem (14 db), Semmelweis Egyetem (14 db), Debreceni Egyetem (14 db), KKM Balassi Intézet (11 db).

29. ábra: Jelentkezők megoszlása választott fogadó intézmények szerint a DFP programban (2021/2022)

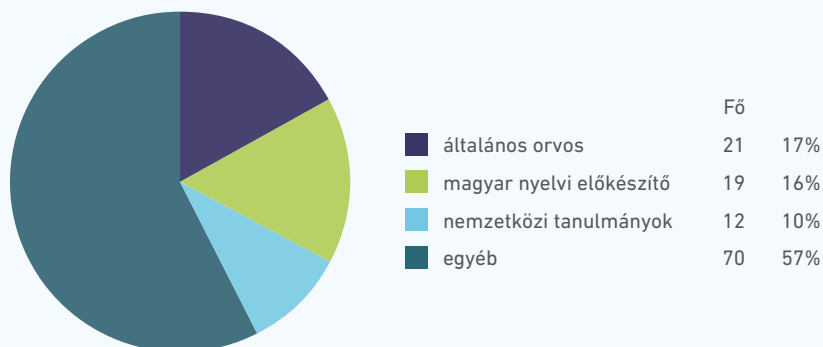
(forrás: Tempus Közalapítvány)

A legnépszerűbb képzési terület pedig az általános orvos (21 db), a magyar nyelvi előkészítő képzések (19 db), valamint a nemzetközi kapcsolatok képzések (12 db) voltak.

30. ábra: Jelentkezők megoszlása a választott képzések szerint a DFP programban (2021/2022)

(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.2.2.5. Ösztöndíjas juttatások

Az ösztöndíjas juttatások típusáról és azok mértékéről az aktuális pályázati felhívásból vagy a program hatályos szabályzatából szükséges tájékozódni. A program jelenleg (2021) az alábbi juttatásokat biztosítja:

- mentességet az oktatás önköltségének térítése alól,
- az egészségügyi biztosítás (TAJ kártya).
- Külön kérelemre elérhető juttatások (a feltételeket a program szabályzata¹¹ tartalmazza): hozzájárulás a megélhetési és lakhatási költségekhez.

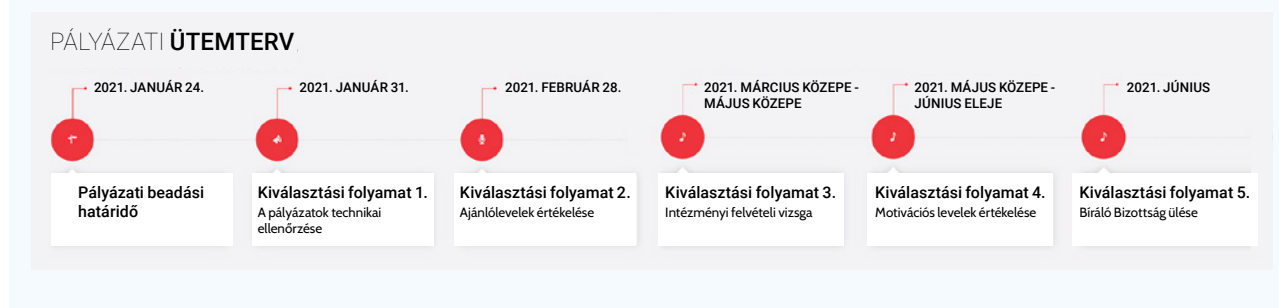
3.2.2.6. Ösztöndíjas pályázati folyamat

Évente egy hallgatói pályázati forduló kerül meghirdetésre. A pályázatot a Tempus Közalapítvány felé kell benyújtani a program online pályázati rendszerén keresztül. A 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályázati körben a Stipendium Hungaricum programhoz hasonlóan a DreamApply rendszerben keresztül volt lehetőség a pályázatot benyújtani:

apply.diasporascholarship.hu/

31. ábra: Példa a DFP pályázati folyamatra: a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályázati időterv

(forrás: Tempus Közalapítvány)

A jelentkezés benyújtását megelőző legfontosabb pályázói lépések:

1. A pályázó ellenőrzi, hogy az állampolgársága alapján jogosult-e a pályázat benyújtására.
2. A pályázó részletesen átolvassa a hatályos, éves pályázati felhívást a program honlapján és ellenőrzi, hogy megfelel-e az általános pályázati feltételeknek (például hogy a nem Magyarországon töltött éveinek száma vagy a külföldön végzett középfokú tanulmányainak hossza alapján jogosult-e pályázatot benyújtani).
3. A pályázó átnézi az adott évben megpályázható képzések listáját a diasporascholarship.hu/apply/ oldalról elérhető pályázati rendszerben és tájékozódik azon képzés(ek) részletes intézményi bemeneti követelményeiről, mely(ek)re pályázni szeretne.
4. A pályázónak rendelkeznie kell az adott ország magyar diaszpóra szervezetének vagy magyar diplomáciai képviselőjének ajánlásával. Így a tájékozódást követően a pályázó felveszi a kapcsolatot az adott ország magyar diaszpóra szervezetével vagy magyar diplomáciai képviselőjével: diasporascholarship.hu/programme-countries/.
5. Végül a pályázó előkészíti és benyújtja online jelentkezését a pályázati rendszerben az éves jelentkezési határidő előtt – a határidő az első pályázati felhívás esetén januárban volt.

A pályázatok technikai ellenőrzését követően (ezt a TKA végzi) történik az ajánlólevelek ellenőrzése. A feladatot a területileg illetékes külképviseletek végzik.

A felvételt a felsőoktatási intézmények bonyolítják le online formában. A pályázók motivációs levelét külső, független szakértők értékelik. Az intézményi felvételi eljárás és a motivációs levelek értékelése alapján születő pontszámok és az

11. diasporascholarship.hu/apply/

intézményi kapacitások figyelembe vételével a TKA elvégzi a pályázók allokációját. Az allokációs javaslat felállítása után a KKM által működtetett Bíráló Bizottság meghatározza a támogatásra javasolt pályázók listáját nemzetpolitikai és nemzetstratégiai szempontok alapján. A Bíráló Bizottság tagjait a Külgazdasági és Külügyminisztérium kéri fel. Az ösztöndíj odaítéléséről a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma dönt.

A DFP ösztöndíjprogram részletes szabályait és a jelentkezés részletes feltételeit a Szabályzat és a Végrehajtási útmutató, valamint a hivatalos pályázati felhívás tartalmazza majd, amelyek elérhetőek a program honlapján:

www.diasporascholarship.hu.

3.2.2.7. Igényfelmérő kérdőív

2020-ban a TKA kutatási jelentést készített a diaszpórában élő, továbbtanulás előtt álló fiatalok és felnőttek körében végzett igényfelmérő kutatás eredményeiről. Az igényfelmérés célja a DFP ösztöndíjprogram célcsoportjának megismerése, a jelentkezői igények azonosítása, valamint az ösztöndíjprogram népszerűsítése voltak. A kérdőív kitért a magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődésre, a magyarországi továbbtanulási motivációra, az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárásokra, valamint a tájékozódási, azaz az ösztöndíjprogramhoz kapcsolódó információszerzési módszerekre.

Az adatfelvétel eszköze online kérdőív volt, amely 2020. augusztus és szeptember között nyitva volt a válaszadók előtt. Az adattisztítást követően összesen 177 válaszadó (117 angol nyelvű és 60 magyar nyelvű) válasza került az adatfeldolgozás, illetve az elemzés fázisába. A válaszadók átlagos életkora 23–24 év között volt. A válaszadók szociális és gazdasági hátterét tekintve, többségük átlagos pénzügyi-gazdasági hátterű családból érkezett. A kérdőívre főként másod- vagy harmadgenerációs válaszadók válaszoltak. A kitöltők 49%-a a dél-amerikai térségből, 35%-a észak-amerikai területről, 8%-a pedig az ausztrál és új-zélandi térségből érkezett.

A válaszadók többsége (33%) csak néhány szót ért magyarul, 24%-uk viszont folyékonyan beszél. A magyar kultúrával való kapcsolata a többségnek közepesen erős (39%) és nagyon erős (37%). A válaszadók 53%-a tagja valamely szervezetnek, közösségnek a diaszpórában. A többségnek (70%) nagyon erős a motivációja a magyarországi tanulmányok kapcsán, és a legtöbben angol nyelven (51,4%) szeretné folytatni tanulmányait. Az időtartam tekintetében a teljes képzés a preferált (79%), a képzési szint tekintetében pedig az alap- (32,5%) és a mesterképzés (29,8% mester + 19% osztatlan mester).

A kutatási összefoglaló elérhető az alábbi linken:

tka.hu/kiadvany/15575/a-diaszporaban-elo-tovabbtanulas-elott-allo-fiatalok-koreben-vegzett-igenyfelmero-kutatas

3.2.2.8. További információ

1. A program honlapja: www.diasporascholarship.hu
2. A Tempus Közalapítvány Study in Hungary igazgatósága
 - e-mail: diasporascholarship@tpf.hu
 - telefon +36 1 236 5045

3.3. Kimenő mobilitást támogató ösztöndíjprogramok

3.3.1. Campus Mundi ösztöndíjak

3.3.1.1. Háttér

A Campus Mundi program 9,2 milliárd forinttal támogatja a magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességének fejlesztését a 2016-2022 közötti időszakban. A program egyrészt a hallgatói mobilitást támogatja, másrészt a felsőoktatási intézmények nemzetközi szerepének, elismertségének növeléséhez járul hozzá. A programról további részleteket lásd a 2.1.1.3 fejezetben.

Az ösztöndíjazásra felhasználható forrás legnagyobb része (mintegy 5,7 milliárd Ft) a hosszú távú mobilitásra áll rendelkezésre, ezen belül mintegy 2,4 milliárd Ft fordítható szakmai gyakorlatok finanszírozására. Az ösztöndíjprogram a projekt 8 éve során mintegy 7000 hazai diáknak nyújt lehetőséget arra, hogy külföldi mobilitásban vegyen részt. Külföldi részképzésre minden évben növekedett a hallgatói jelentkezés, 2018-ban és 2019-ben a pályázói létszám a korábbiakhoz képest jelentősen megnőtt; 2019-ben a TKA kuratóriuma 2065 fő számára ítelt meg támogatást Campus Mundi ösztöndíjként. A 2020. évi kiutazásokat a járványhelyzet felülírta, sajnos – mint minden mobilitási programban – az ösztöndíjas kiutazók száma minimálisra csökkent. 2021-ben igyekszünk az őszi kiutazásokra koncentrálni, promótni a mobilitási lehetőségeket.

3.3.1.2. Részt vevő országok (fogadó országok)

Bármely ország, kivéve a Külgazdasági és Külügyminisztérium által utazásra nem javasolt térségeket.

3.3.1.3. Pályázható tevékenység

A mobilitás támogatása ösztöndíj formájában a magyar felsőoktatási hallgatók

- elsősorban külföldi féléves részképzésének, valamint
- szakmai gyakorlatának,
- jelentősen kisebb mértékben rövid időtartamú tanulmányútjának támogatásával valósul meg.

3.3.1.4. Juttatások

A program jelenleg (2021) a kiutazó ösztöndíjasoknak havi ösztöndíjat, egyes célországok esetén utazási támogatást, valamint egyes esetekben (pl. szociális alapon) kiegészítő támogatást biztosít. Az elnyerhető támogatás összegét a mindenkor hatályos pályázati felhívás tartalmazza: tka.hu/palyazatok/4811/campus-mundi#palyazatList

3.3.1.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

- A pályázatot a Tempus Közalapítványhoz szükséges benyújtani a pályázati felhívásban megjelölt online felületen.
- Pályázati felhívások: tka.hu/palyazatok/4830/palyazati-dokumentumok
- Részképzés és szakmai gyakorlat esetében folyamatosan adhatnak be pályázatot a hallgatók, a benyújtott pályázatok bírálata és a döntés is folyamatos.
- A rövid tanulmányút pályázattípusra évente két fordulóban pályázhatnak: tavasszal és ősszel. A projekt végéhez közeledve 2021. ősszel hirdettük meg az utolsó rövid tanulmányút pályázati fordulót, ezt követően már csak a két másik ösztöndíjtípusra lehet pályázatot benyújtani.

3.3.1.6. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/4811/campus-mundi
- Kapcsolattartók: tka.hu/celcsoport/5100/kitol-kerdezhet
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/4831/palyazati-eredmenyek

3.3.2. Stipendium Hungaricum országokba irányuló külföldi részképzés, magyar felsőoktatási hallgatók számára

3.3.2.1. Háttér

Ezen ösztöndíjtípus a Stipendium Hungaricum partnerországokkal és -területekkel (továbbiakban partnerországok) kötött kétoldalú nemzetközi oktatási, tudományos és kulturális együttműködési megállapodásban ("munkaterv") rögzített, magyar felsőoktatási hallgatók fogadására vonatkozó vállalásokon vagy a partnerországok által hivatalos levélben jelzett, ugyanilyen célú vállalásokon alapul.

3.3.2.2. Részt vevő országok (fogadó országok)

Egyes Stipendium Hungaricum partnerországok (lásd az aktuális pályázati felhívásokat)

3.3.2.3. Pályázható tevékenység

Minimum 3, maximum 12 hónap hosszúságú külföldi részképzés, kutatási lehetőség magyar állampolgárságú felsőoktatási és doktori hallgatók számára. A pályázók köre, a megpályázható területek, az oktatás nyelve célországokként eltérő.

3.3.2.4. Juttatások

A 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályázati felhívást csak a partnerországok által felajánlott ösztöndíjak elnyerésére hirdette meg a Tempus Közalapítvány, mivel a magyar fél részéről kiegészítő ösztöndíjtámogatás (korábban Campus Mundi, később Stipendium Hungaricum forrásból) a jelzett tanévre a fejezet írásakor (2021 márciusa) nem volt várható. A partnerországok által felajánlott juttatások (az ingyenes oktatáson felül) célországokként eltérőek: pl. havi ösztöndíj, ingyenes szállás, egészségbiztosítás stb.

3.3.2.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

- A pályázatot a Tempus Közalapítványhoz szükséges benyújtani ezen az online pályázati felületen: apply.stipendiumhungaricum.hu/
- Pályázati felhívás: tka.hu/palyazatok/12815/stipendium-hungaricum-megallapodasok-kereteben-megvalosulo-kulfoldi-reszkepzesre-felsooktatasi-hallgatok-szamara
- Pályázás: évente egyszer, november – február,
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: szeptember 1.- augusztus 31.,
- A nyertes pályázók a magyar féltől jelölti státuszt kapnak, amely feltétele az ösztöndíj elnyerésének,
- A végleges ösztöndíjas státusz a partnerország döntésétől függ,
- a nyertes pályázók pályázati anyagát a TKA juttatja el a partnerszervezetekhez, vagy egyéni pályázat szükséges.

A 3.3.2. pontban szereplő információk a 2020/2021-es tanévre vonatkoznak, a következő, azaz 2021/2022-es tanévtől a megvalósítás egyeztetés alatt áll.

3.3.3. Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj

3.3.3.1. Háttér

A csak kiutazói irányú Magyar Állami Eötvös kutatói ösztöndíj a hazai tudományos, gazdasági és kulturális élet legtehetségesebb fiatal (40 év alatti) szakembereinek külföldi rész-továbbképzését, kutatói, illetve művészeti munkában való részvételét teszi lehetővé külföldi kutatóhelyeken, alkotóműhelyekben. Pályázni pre- és posztdoktori kategóriában lehet, 3-6 hónapos ösztöndíjra.

3.3.3.2. Részt vevő országok (fogadó országok)

A világ bármely országa.

3.3.3.3. Pályázható tevékenység

Külföldi rész-továbbképzés, kutatói, illetve művészeti munkában való részvétel külföldi kutatóhelyeken, alkotóműhelyekben, bármely tudományterületen és tudományágban.

3.3.3.4. Juttatások

A Magyar Kormány felajánlása alapján a Tempus Közalapítvány az ösztöndíjas külföldi megélhetéséhez, szállásához, munkájának kiadásaihoz ad anyagi támogatást, és az ösztöndíjas egyszeri oda-vissza útiköltségéhez is hozzájárul úti költség-átalány formájában. A támogatás típusáról és mértékéről az aktuális pályázati kiírásban szükséges tájékozódni.

3.3.3.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

- A pályázatot a Tempus Közalapítványhoz szükséges benyújtani a pályázati felhívásban megjelölt online felületen.
- Pályázati felhívás: tka.hu/palyazatok/3014/palyazati-dokumentumok
- Pályázás: évente egyszer, november – január
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: szeptember 1. – következő év augusztus 31.

3.3.3.6. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/3004/magyar-allami-eotvos-osztondij
- A Tempus Közalapítvány Felsőoktatási Igazgatósága; maeo@tpf.hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/3016/palyazati-eredmenye

3.3.4. Collegium Hungaricum

3.3.4.1. Háttér

A Collegium Hungaricum program diplomás kutatóknak kínál lehetőséget a bécsi Collegium Hungaricumban folytatandó kutatásokra, 1–2 illetve 2–4 hónap időtartamban, tapasztalt (35 év feletti) illetve fiatal (35 év alatti), legalább mesterdiplomás szakemberek számára, akik bécsi központi közgyűjteményekben, levél- és kéziratárakban, könyvtárakban, múzeumokban és egyetemi vagy állami kutatóhelyeken a magyar történelem, gazdaságtörténet, várostörténet, művelődés, irodalom, művészet, filozófia, pszichológia és jogtudomány terén általános elméleti, valamint forrásfeltáró, illetve forrásfeldolgozó kutatásokat kívánnak végezni a közös közép-európai múlt, illetve az osztrák-magyar kapcsolattörténet terén.

3.3.4.2. Részt vevő országok (fogadó ország)

Ausztria (Bécs)

3.3.4.3. Pályázható tevékenység

Kutatás a bécsi Collegium Hungaricumban a fent leírt területeken.

3.3.4.4. Juttatások

- A Magyar Kormány felajánlása alapján a Tempus Közalapítvány havi ösztöndíjat biztosít, melynek mértékéről az aktuális pályázati felhívásban szükséges tájékozódni.
- A szállást a bécsi Collegium Hungaricum biztosítja.

3.3.4.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

- A pályázatot a Tempus Közalapítványhoz szükséges benyújtani a pályázati felhívásban megjelölt online felületen (de a pályázáshoz szükséges a Collegium Hungaricum előzetes fogadólevele is).
- Pályázati felhívás: tka.hu/palyazatok/10474/palyazati-dokumentumok
- Pályázás: évente egyszer, november – január
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: június 1. – következő év augusztus 31.

3.3.4.6. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/4836/collegium-hungaricum
- A Tempus Közalapítvány Felsőoktatási Igazgatósága; cohu@tpf.hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/10475/palyazati-eredmenyek

3.4. Bejövő és kimenő mobilitást is támogató ösztöndíjprogramok

3.4.1. Erasmus+ felsőoktatási mobilitás

3.4.1.1. Háttér

Az Erasmus+ program általános bemutatását a 2.1.1.4. fejezet tartalmazza.

Magyarország 1998 óta vesz részt az Európai Unió által támogatott oktatási programokban, elsőként a felsőoktatási hallgatók uniós tanulmányait segítő Erasmusban. E mobilitási típust ma már Erasmus+ felsőoktatási mobilitásnak hívják, a szakzsargonban a KA131¹² elnevezés segíti megkülönböztetését a ma már az Erasmus+ program égisze alatt elérhető számos más támogatási programtól. Az Erasmus ösztöndíj ma már nem csak a hallgatók, hanem a felsőoktatási intézmények munkatársai számára is elérhetőek. E pályázati típus (KA131) alapvetően az uniós országokon belüli mobilitásra szól, pár további országgal kiegészülve (lásd következő pont).

12. Korábban ez a mobilitás típus a KA 103 nevet viselte.

3.4.1.2. Részt vevő országok

A fogadó és küldő felek az Erasmus+ programországok lehetnek, melyek

- az Európai Unió országai, valamint
- az Európai Bizottság által meghatározott további országok, melynek aktuális listája elérhető: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about/who-can-take-part_hu (2021 februárjában ezek: Észak-Macedónia, Izland, Liechtenstein, Norvégia, Szerbia, Törökország).

3.4.1.3. Pályázható tevékenységek

Mobilitás az Erasmus+ programországok között. Mind kifelé, mind befelé irányuló mobilitások az alábbi tevékenységek vonatkozásában:

- tanulmányi célú hallgatói mobilitás (részképzés, 3-12 hónap)
- szakmai gyakorlat célú hallgatói mobilitás (jelenleg 2-12 hónap)
- felsőoktatási intézmények oktatóinak oktatási célú mobilitása (jelenleg 2-60 nap utazás nélkül)
- felsőoktatási intézmények oktatóinak, adminisztratív és más nem oktatói személyzetének képzési célú mobilitása (tudástranszfer, készségek fejlesztése) (jelenleg 2-60 nap utazás nélkül)
- külföldi vállalkozás dolgozójának oktatási célú fogadása (jelenleg 2-60 nap utazás nélkül)

3.4.1.4. Juttatások

Az ösztöndíj s mértéke tevékenységi típusonként és célországonként eltér. Hallgatói mobilitás esetén havi megélhetési támogatásra jogosultak az ösztöndíjasok, ezen felül kiegészítő támogatások is elérhetők: a fogyatékkal élő és tartósan beteg hallgatók, és a szociális szempontból rászorulóknak számára. A felsőoktatási munkatársak napi megélhetési támogatásra, valamint a távolság függvényében eltérő mértékben utazási támogatásra jogosultak. Emellett a felsőoktatási intézmények a mobilitások után szervezési költséget kapnak.

A támogatás típusairól és mértékéről az aktuális pályázati felhívásokban szükséges tájékozódni.

3.4.1.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

A mobilitásban részt venni kívánó jelentkezők számára a pályázatot („egyéni pályázat”) a felsőoktatási intézmény hirdeti meg, és bírálja el az aktuális általános kritériumok alapján. Így a pályázatot is a küldő felsőoktatási intézmény illetékes szervezeti egységéhez (pl. mobilitási iroda) szükséges benyújtani. Ez kiutazó pályázók esetében a magyarországi felsőoktatási intézményt, beutazó hallgatók, munkatársak esetén a külföldi felsőoktatási intézményt jelenti. A magyarországi Erasmus+ intézményi koordinátorok listája elérhető: tka.hu/celcsoport/9549/intezmenyi-erasmus-koordinatorok

Az Európai Bizottság által meghatározott aktuális általános kritériumokat (pl. támogatás mértéke, minimum pályázati feltételek) a Tempus Közalapítvány is közzéteszi honlapján: tka.hu/palyazatok/108/felsooktatas/-erasmus

3.4.1.6. Intézményi pályázat a programban való részvételre

A programban való részvételre nem csak a leendő ösztöndíjasoknak szükséges pályázni, hanem a felsőoktatási intézménynek is. Így az egyéni mobilitások csak akkor valósulhatnak meg, ha a küldő felsőoktatási intézmény sikeres pályázatot nyújtott be a nemzeti iroda – tehát magyar intézmények esetén a TKA – felé a KA131 programban való részvételre („intézményi pályázat”). Ez azt jelenti, hogy a felsőoktatási intézmény mindig csak saját kimenő mobilitásaira pályázik, a bejövőre külön nem. Az intézményi pályázatot évente egyszer lehet benyújtani a TKA felé, 26 hónapot átölelő időszakokra.

A külképviseletek is támogatni tudják a magyar felsőoktatási intézményeket az adott országban, régióban való partneri

kapcsolatok fellendítése terén, hiszen a mobilitás megkezdésének egyik fontos feltétele, hogy a küldő és a fogadó felsőoktatási intézmények között intézményközi megállapodás legyen érvényben.

3.4.1.7. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/108/felsooktatas/-erasmus
- Európai Bizottság honlapja: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/507/palyazati-eredmenyek

32. ábra: Erasmus+ felsőoktatás mobilitási projektek legfontosabb eredményei és számadatai (2020)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.4.2. Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitás (KA107)

3.4.2.1. Háttér

Az Erasmus+ program általános bemutatását a 2.1.1.4. fejezet tartalmazza.

Az Erasmus+ erőteljes nemzetközi dimenzióval (azaz az úgynevezett partnerországokkal való együttműködéssel – lásd következő pont) rendelkezik, különösen a felsőoktatás és az ifjúságügy területén. Az Európán kívüli felsőoktatási mobilitások megvalósítására 2015-től van lehetőség az Erasmus+ program nemzetközi kreditmobilitás pályázattípus keretén belül. A mobilitás az Erasmus+ programországokból partnerország irányába vagy partnerországokból programországokba valósulhat meg.

A programországok számára rendelkezésre álló éves Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitási költségvetés több különböző európai uniós támogatási eszköz finanszírozásából tevődik össze, melyek 2020-ban az alábbiak voltak: Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA), Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (ENI), Fejlesztési Együttműködési Eszköz (DCI), Partnerségi Eszköz (PI) és az Európai Fejlesztési Alap (EDF).

3.4.2.2. Részt vevő országok

Fogadó és küldő felek:

- Erasmus+ programországok: Európai Unió országai, valamint egyes további országok (lásd előző alfejezet)
- Erasmus+ partnerországok: Európai Unión kívüli országok, melyek listáját az Európai Bizottság határozza meg

A program- és partnerországok aktuális listája elérhető:

ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about/who-can-take-part_hu

3.4.2.3. Pályázható tevékenységek

Mind a kifelé, mind a befelé irányuló mobilitások esetén az alábbi tevékenységek pályázhatóak:

- tanulmányi célú hallgatói mobilitás (részképzés, jelenleg 3–12 hónap)
- szakmai gyakorlat célú hallgatói mobilitás (jelenleg 2–12 hónap)
- felsőoktatási intézmények oktatóinak oktatási célú mobilitása (jelenleg 5–60 nap utazás nélkül)
- felsőoktatási intézmények oktatóinak, adminisztratív és más nem oktatói személyzetének képzési célú mobilitása (tudástranszfer, készségek fejlesztése) (jelenleg 5–60 nap utazás nélkül)

3.4.2.4. Juttatások

A ki- és a beutazó ösztöndíjasok megélhetési támogatást, valamint a távolság függvényében eltérő mértékben utazási támogatást kapnak. Emellett a felsőoktatási intézmények a mobilitások után szervezési költségre jogosultak. A támogatás formájáról és mértékéről az aktuális pályázati felhívásokban szükséges tájékozódni.

3.4.2.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

A mobilitásban részt venni kívánó jelentkezők számára a pályázatot („egyéni pályázat”) a felsőoktatási intézmény hirdeti meg, és bírálja el az aktuális általános kritériumok alapján. Így a pályázatot is a küldő felsőoktatási intézmény illetékes szervezeti egységéhez (pl. mobilitási iroda) szükséges benyújtani. Ez kiutazó pályázók esetében a magyarországi felsőoktatási intézményt, beutazó hallgatók, munkatársak esetén a külföldi felsőoktatási intézményt jelenti. A magyarországi Erasmus+ intézményi koordinátorok listája elérhető: tka.hu/celcsoport/9549/intezmenyi-erasmus-koordinatorok

Az Európai Bizottság által meghatározott aktuális általános kritériumokat (pl. támogatás mértéke, minimum pályázati feltételek) a Tempus Közalapítvány is közzéteszi honlapján: tka.hu/palyazatok/108/felsooktatas/-erasmus

3.4.2.6. Intézményi pályázat a programban való részvételre

A programban való részvételre nem csak a leendő ösztöndíjasoknak szükséges pályázni, hanem a felsőoktatási intézménynek is. Így az egyéni mobilitások csak akkor valósulhatnak meg, ha a programországban lévő felsőoktatási intézmény vagy nemzeti mobilitási konzorcium, azaz jelen esetben a magyar felsőoktatási intézmény sikeres pályázatot nyújtott be a nemzeti iroda – tehát jelen esetben a TKA – felé a KA107 programban való részvételre („intézményi pályázat”). Ez azt jelenti, hogy a programországban lévő – jelen esetben a magyar – félnek kell pályázni mind a kimenő, mind a bejövő mobilitásokra. A pályázat évente egyszer – általában februárban – nyújtható be a TKA felé, jelenleg (2020) 26 hónapos vagy 36 hónapos projektekre.

A külképviseletek is támogatni tudják a magyar felsőoktatási intézményeket az adott országban, régióban való partneri kapcsolatok fellendítése terén, hiszen a mobilitások megkezdésének egyik fontos feltétele, hogy a küldő és a fogadó felsőoktatási intézmény között intézményközi megállapodás legyen érvényben. Továbbá, az Erasmus+ 103 pályázatokkal ellentétben e pályázati típusnál konkrét létszámokra, célországokra és adott felsőoktatási partnerintézményekben megvalósítandó mobilitásra kell jelentkezni a felsőoktatási intézményeknek. A legnépszerűbb régiók, ahol többszörös túljelentkezés van: Észak-Amerika, Ázsia, Oroszország és Latin-Amerika. A legkevésbé népszerű régiók: Közel-Kelet, Észak-Afrika és Nyugat-Balkán. Fontos azonban figyelembe venni, hogy az egyes régiók országaira eltérő szabályok vonatkoznak, illetve az Európai Bizottság különböző prioritásokat is előtérbe helyez (pl. legszegényebb országok támogatása, vagy bizonyos országokra adható maximális támogatási keret).

3.4.2.7. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/108/felsooktatas/-erasmus
- Európai Bizottság honlapja: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/507/palyazati-eredmenyek

3.4.3. Erasmus Mundus közös mesterképzések

3.4.3.1. Háttér

Az Erasmus Mundus közös mesterképzések (Erasmus Mundus Joint Master Degrees) célja, hogy az európai felsőoktatási intézmények kimagasló színvonalú – közös, kettős vagy többes diplomát adó – mesterképzéseket nyújtsanak a világ minden tájáról érkező hallgatók számára. Az Erasmus Mundus közös mesterképzés olyan, magas szinten integrált, 60, 90 vagy 120 ECTS kreditpontot nyújtó nemzetközi tanulmányi program, amelyet különböző országok felsőoktatási intézményeinek konzorciuma és adott esetben egyéb olyan partnerek nyújtanak, amelyeknek speciális szakértelmük van a közös program által érintett tanulmányi/szakmai területeken.

3.4.3.2. Részt vevő országok

A megvalósító konzorciumokban legalább három különböző ország egy-egy egyeteme kell, hogy részt vegyen, és ezek közül legalább kettőnek a székhelye programországban kell, hogy legyen. A közös mesterképzésre a programországok közül legalább kettőben kell, hogy sor kerüljön, de a képzés egy része valamelyik partnerországban is megvalósulhat, ha az adott partnerország valamely intézménye is részt vesz a képzés megszervezésében.

- Erasmus+ programországok: Európai Unió országai, valamint egyes további országok
- Erasmus+ partnerországok: Európai Unió kívüli országok

A program és partnerországok aktuális listája elérhető:

ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about/who-can-take-part_hu

3.4.3.3. Pályázható tevékenységek

- teljes, diplomát adó mesterképzés a világ minden tájáról érkező hallgatóknak

3.4.3.4. Juttatások

Az Európai Bizottság a kiválasztott konzorciumok számára átalánytámogatást, a részt vevő hallgatóknak pedig ösztöndíjat, részvételdíj és útiköltség-támogatást kínál. A támogatás típusairól és mértékéről az aktuális pályázati felhívásokban szükséges tájékozódni.

3.4.3.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

Az Erasmus Mundus hallgatói ösztöndíj iránt érdeklődők közvetlenül a képzéseket kínáló konzorciumoknál érdeklődhetnek. Ezek listáját az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség oldalán találhatják. A hallgatóknak szóló gyakori kérdések itt találhatók.

Az Erasmus Mundus közös mesterképzés sikeres elvégzése közös oklevél vagy kettős/többes oklevél kiállítását eredményezi. Amennyiben a nemzeti jog erre lehetőséget ad, előnyben kell részesíteni a közös oklevelet.

3.4.3.6. Intézményi pályázat a programban való részvételre

Ez egy centralizált pályázattípus, így a programban való intézményi részvételhez a konzorcium nevében pályázó felsőoktatási intézménynek a brüsszeli székhelyű Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez kell sikeres pályázatot benyújtani. A mesterképzéseknek már a pályázati szakaszban teljes mértékben kidolgozott, a kiválasztást követően azonnal elindítható és meghirdethető és különösen magas színvonalú közös tanulmányi programnak kell lenniük. A részt vevő összes felsőoktatási intézménynek jogosultsággal kell rendelkeznie a közös mesterképzéshez kapcsolódó oklevelek kiállítására, a tanulmányi programot pedig az adott ország nemzeti hatóságainak akkreditálnia kell. Sikeres pályázat esetén a kiválasztott Erasmus Mundus mesterképzésekre a világ minden tájáról jelentkezhetnek hallgatók.

2021-től az Erasmus+ program újabb szakaszában lehetőség nyílik előkészítő tevékenységekre is pályázni, az ún. Erasmus Mundus Design Measures pályázattípusban. Ez jó lehetőség arra, hogy a nagyobb formátumú konzorciumi pályázat előtt a partnerek felkészüljenek.

3.4.3.7. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/736/erasmus-mundus-kozos-mesterkepzesek
- Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség honlapja: eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/actions/key-action-1-learning-mobility-individuals/erasmus-mundus-joint-master-degrees_en
- Európai Bizottság honlapja: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/
- Erasmus Mundus Association: www.em-a.eu/
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/507/palyazati-eredmenyek

3.4.4. Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram (CEEPUS)

3.4.4.1. Háttér

A CEEPUS (Central European Exchange Program for University Studies) programot azzal a céllal alapították 1993-ban, hogy a felsőoktatás területén együttműködő partnerintézmények között lehetővé tegye hallgatói és oktatói mobilitások lebonyolítását, és támogassa hosszú távú szakmai együttműködések kialakulását a térségben, ezzel elősegítve Közép-Európa stratégiai szerepének erősödését. A tagországok mindegyikében megtalálható a program országos koordinációjáért felelős Nemzeti CEEPUS Iroda. Magyarországon a nemzeti iroda feladatait a Tempus Közalapítvány látja el.

3.4.4.2. Részt vevő országok

- A program központi honlapja alapján: www.ceepus.info
- Jelenlegi (2021) tagországok, azaz a fogadó és küldő felek: Albánia, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Észak-Macedónia, Horvátország, Koszovó, Lengyelország, Magyarország, Moldova, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia és Szlovénia

3.4.4.3. Pályázható tevékenység

- A hallgatók félévathallgatásra vagy rövid távú tanulmányútra pályázhatnak egy tagország felsőoktatási intézményére,
- míg az oktatók néhány napos oktatási tevékenységet valósíthatnak meg a partnereknél.

3.4.4.4. Juttatások

A program sajátossága, hogy az ösztöndíjat a fogadó ország finanszírozza, így az ösztöndíj összege országonként eltérő. Az aktuális összegekről bővebben a Központi CEEPUS Iroda honlapján (www.ceepus.info) lehet tájékozódni, az egyes országászlókra kattintva.

3.4.4.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

A CEEPUS hálózat felsőoktatási intézmények olyan nemzetközi partnerségét jelenti, amelyben az intézmények kisebb egységei (kar vagy tanszék) vesznek részt. A karok/tanszékek nemzetközi együttműködésben hoznak létre egy bizonyos tudományterületre fókuszáló vagy interdiszciplináris hálózati együttműködést. A hálózat az a szervezeti keret, amelyben a hallgatók és oktatók mobilitása elsődlegesen megvalósul. A hálózati együttműködésekhez az adott tanévre elnyert pontos mobilitási helyek tartoznak. Az elnyert mobilitási helyeket a hálózatban részt vevő kar vagy tanszék hallgatói körében hirdetik meg. Az intézmény által kiírt pályázati felhívásnak megfelelően a lehetséges ösztöndíjasok kiválasztását a hálózat helyi koordinátora végzi. Ezen felül, a hallgatók és oktatók hálózaton kívüli, ún. freemover mobilitási pályázat keretében is jelentkezhetnek a tagországok bármely akkreditált felsőoktatási intézményébe. A pályázó hallgatóknak és oktatóknak hálózaton belüli és freemover mobilitás esetében is a Központi CEEPUS Iroda honlapján, online kell benyújtani a jelentkezésüket, regisztrációt követően (www.ceepus.info).

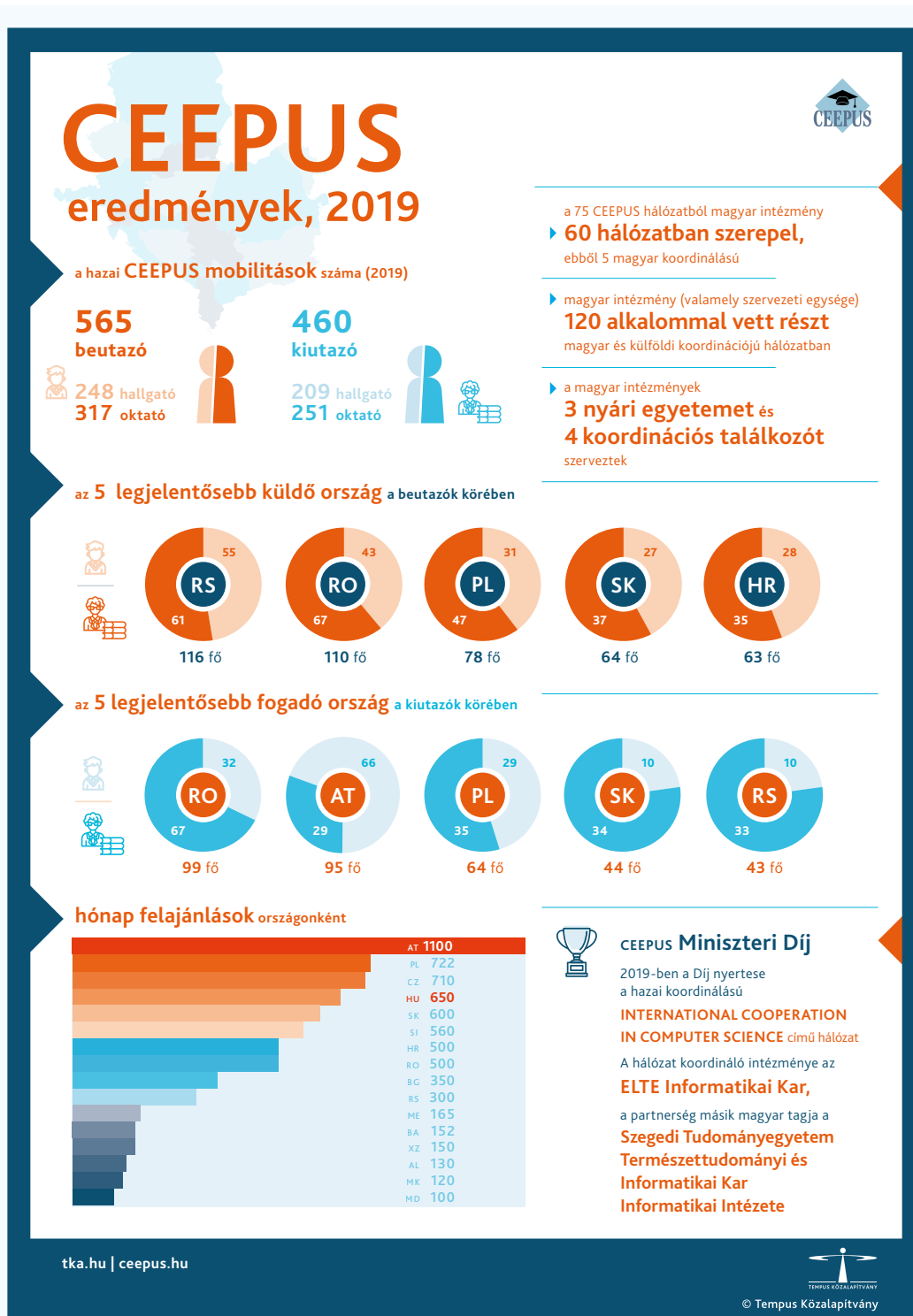
3.4.4.6. Hatástanulmány

A Tempus Közalapítvány a program 25. évfordulójához kapcsolódóan, 2019-ben egy kutatást rendelt meg az elmúlt évtizedek magyar eredményeinek és a program hazai felsőoktatási intézményekre gyakorolt hatásának bemutatása érdekében. A komplex kutatás alapján egy összegző, értékelő tanulmány készült, amely letölthető a TKA honlapjáról:

tka.hu/kiadvany/13090/ceepus-hatastanulmany.

3.4.4.7. További információ

- CEEPUS III Egyezmény (angolul): www.ceepus.info/files/c3/gi/C3Agreement.pdf
- Központi CEEPUS Iroda (Bécs): www.ceepus.info/
- Tempus Közalapítvány / CEEPUS Magyarországi Iroda, Kapcsolat: ceepus@tpf.hu
- Információk magyarul a Tempus Közalapítvány honlapján: tka.hu/palyazatok/114/ceepus
- Külföldi érdeklődőknek (angolul): tka.hu/international-programmes/1021/ceepus

33. ábra: A CEEPUS program legfontosabb eredményei és számadatai (2019)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.4.5. Államközi Ösztöndíjak

3.4.5.1. Háttér

Magyarországnak a világ számos országával van kétoldalú kormányközi vagy tárcaközi oktatási, tudományos és kulturális együttműködési egyezménye („munkatervek”). A kétoldalú megállapodásokban rögzítettek függvényében a pályázók köre és a pályázás feltételei országonként és ösztöndíj típusonként eltérőek, így a bilaterális megállapodások tartalmától függően alap-, mester- és doktori szintű hallgatók, oktatók, kutatók, kutatóintézetek munkatársai, valamint a különféle művészeti ágak képviselői pályázhatnak. A megállapodások szintén meghatározzák, hogy a kifelé és/vagy a befelé irányuló mobilitások közül mely tevékenységek támogathatóak.

3.4.5.2. Részt vevő országok

Több mint hetven országgal született kétoldalú megállapodás, melyek egy része már lejárt, megújításuk folyamatban van vagy időszerű lenne, illetve számos országgal “szokásjog” alapon történik az ösztöndíjasok jelölése, cseréje a fogadó és a küldő ország között. Az adott években érvényes országlistákat az aktuális pályázati felhívások tartalmazzák.

3.4.5.3. Pályázható tevékenység

Államközi Ösztöndíjjal munkatervi keretek között – a bilaterális megállapodás tartalmától függően – az alábbi ösztöndíjtípusok mindegyikére vagy egy részére tudnak pályázni magyar és külföldi jelentkezők a másik fél országába:

- Nyári egyetem hallgatók vagy végzett szakemberek számára 2–4 hét időtartamban,
- Részképzés hallgatók számára 1–2 félév időtartamban,
- Teljes, diplomás (alap-, mester- vagy doktori) képzés hallgatók számára az adott képzés időtartamában,
- Hosszú és rövid tanulmányút oktatók, kutatók, illetve legalább mesterfokozatú diplomás szakemberek számára 3 naptól 10 hónapig.

A Magyar Állam az ún. „pool” rendszer – az oktatási tárca által létrehozott, elkülönített ösztöndíjalap – költségvetési keretein belül országtól függően egyéni, független pályázási lehetőséget is biztosít a négy fenti típusú ösztöndíj megpályázására.

3.4.5.4. Juttatások

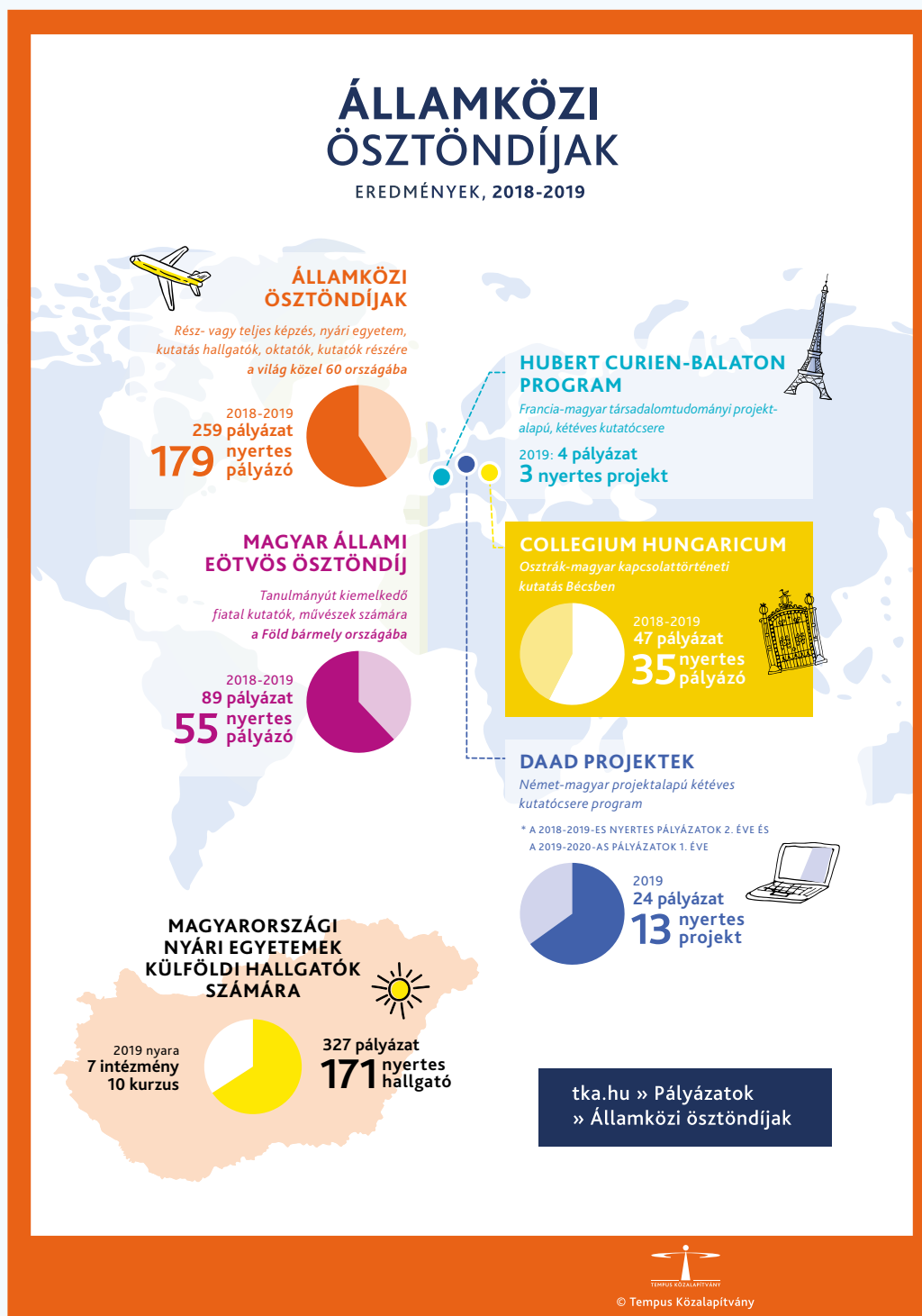
A juttatások és azok mértéke pályázati típusonként eltérő, így erről az aktuális pályázati kiírásban szükséges tájékozódni. A juttatás a mobilitás iránya, a célország és a tevékenységi típus függvényében lehet megélhetési támogatás (a külföldi fél által adott ösztöndíj kiegészítésének formájában is), és/vagy utazási átalány-támogatás. Mivel a program bilaterális megállapodásokon alapul, így egyes juttatásokat a magyar fél, egyes juttatásokat pedig a külföldi fél biztosíthat. Rész- és teljes képzés, illetve nyári egyetemi kurzusok esetén az államközi ösztöndíjas státusz tandíjfizetési kötelezettség nélküli tanulmányokat biztosít.

3.4.5.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

- A pályázatot a Tempus Közalapítványhoz szükséges benyújtani a pályázati felhívásban szereplő online felületen. Kiutazó mobilitás esetén a partnerekhez alapvetően a TKA juttatja el a támogatni kívánt pályázók anyagait, de kivételes esetekben egyes célországoknál a partnerek felé is szükséges külön, közvetlenül pályázni, amiről a TKA tájékoztatja a pályázót, de érdemes a partnernél is érdeklődni.
- Pályázat felhívások: tka.hu/palyazatok/3021/palyazati-dokumentumok
- Pályázás: évente egyszer, november- február
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: szeptember 1. – következő év augusztus 31. (illetve a célország tanévének vége)

3.4.5.6. További információ

- TKA honlapja:
 - kiutazó magyar pályázóknak: tka.hu/palyazatok/3005/allamkozi-osztondijak
 - beutazó külföldi pályázóknak: tka.hu/international-programmes/4127/bilateral-state-scholarships
- A Tempus Közalapítvány Felsőoktatási igazgatósága; felsooktatas@tpf.hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/3717/palyazati-eredmenyek

34. ábra: Az államközi ösztöndíjak legfontosabb eredményei és számadatai (2019)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

3.4.6. DAAD projektalapú kutatócsere program

3.4.6.1. Háttér

A DAAD, azaz Német Felsőoktatási Csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austauschdienst) programjának célja a tudományos együttműködés elősegítése magyar és német felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek kutatócsoportjai között, amelyek egy konkrét tudományos kutatási terven dolgoznak.

3.4.6.2. Részt vevő országok

- Mind fogadó, mind küldő fél lehet: Németország, Magyarország

3.4.6.3. Pályázható tevékenység

- A program felsőoktatási intézmények, illetve felsőoktatási intézményen kívüli kutatóintézetek oktatói, tudományos kutatói és posztdoktorai, továbbá alap-, és mesterképzésben tanuló hallgatók, diplomások, doktoranduszok és posztdoktori képzésben résztvevők mobilitását támogatja bármely tudományterületen.

3.4.6.4. Juttatások

- A program a közös kutatásban részt vevő magyar és német kutatók utazási és tartózkodási költségeit támogatja, egyes költségeket a magyar, egyes költségeket a német fél fedez.

3.4.6.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

A pályázat benyújtására magyar felsőoktatási intézmények és felsőoktatási intézményen kívüli kutatóintézetek jogosultak. A magyar-német projekt egy vagy két évre pályázható meg. Mind a magyar félhez (TKA), mind a német félhez (DAAD) be kell nyújtani pályázatot. A Tempus Közalapítvány az alábbiak szerint hirdeti meg a lehetőséget:

- A TKA-hoz a pályázati felhívásban megjelölt online felületen keresztül szükséges jelentkezni.
- Pályázás: évente egyszer, június
- Pályázati kiírások: tka.hu/palyazatok/11400/daad
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: a pályázást követő év, január 1. – december 31.

3.4.6.6. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/11400/daad
- A Tempus Közalapítvány Felsőoktatási igazgatósága: daad@tpf.hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/11403/palyazati-eredmenyek

3.4.7. Hubert Curien – Balaton projektalapú kutatócsere program

3.4.7.1. Háttér

A francia Külügyminisztérium (MEAE), valamint a francia Felsőoktatási, Kutatási és Innovációs Minisztérium (MESR) és az Innovációs és Technológia Minisztérium (ITM) révén megvalósuló program célja kiemelkedő magyar-francia kétoldalú, két év időtartamra szóló projektek megvalósítása a társadalomtudományok és természettudományok terén. A program társadalomtudományi részét a Tempus Közalapítvány, a természettudományi részét a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) kezeli.

3.4.7.2. Részt vevő országok

- Mind küldő, mind fogadó fél lehet: Franciaország és Magyarország

3.4.7.3. Pályázható tevékenység

- A támogatás magyar-francia együttműködésben megvalósuló projektek megvalósítására igényelhető.

3.4.7.4. Juttatások

A maximálisan elnyerhető támogatás összege a projekt magyar partnere részére évi 500 000 forint, a két évre összesen 1 000 000 forint.

3.4.7.5. Ösztöndíjas pályázati kiírás

Magyarországi felsőoktatási intézmények tanszékei, intézetei, kutatócsoportjai, valamint kutatóintézetek pályázhatnak. Előnyt élveznek az új együttműködések, és fiatal kutatók és doktoranduszok közreműködése.

Mind a magyar félhez (TKA), mind a francia félhez be kell nyújtani pályázatot. A Tempus Közalapítvány az alábbiak szerint hirdeti meg a lehetőséget.

- A TKA-hoz a pályázati felhívásban megjelölt online felületen keresztül szükséges jelentkezni.
- Pályázás: évente egyszer, március-június
- Ösztöndíjas utak megvalósítása: a pályázást követő év, január 1. – december 31.
- Pályázati kiírások: tka.hu/palyazatok/12438/palyazati-dokumentumok

3.4.7.6. További információ

- TKA honlapja: tka.hu/palyazatok/12435/hubert-curien---balaton-program
- a Tempus Közalapítvány Felsőoktatási igazgatósága; hcb@tpf.hu
- Pályázati eredmények: tka.hu/palyazatok/14961/palyazati-eredmenyek

3.5. Együttműködés a magyar külképviseletekkel az ösztöndíjprogramok kapcsán

3.5.1. Általános együttműködési területek

A külképviseletek és a TKA közt számos együttműködési pont és lehetséges együttműködési terület van. Általánosságban ilyen területek, melyben köszönjük a külképviseletek kooperációját:

- a hazai felsőoktatás és felsőoktatási intézmények promóciója pl. külföldön potenciális hallgatók, felsőoktatási intézmények, középiskolák, minisztériumi szint körében,
- az ösztöndíjprogramok népszerűsítése és hallgatók toborzása,
- a magyar és külföldi intézmények közti partneri kapcsolatok elősegítése, különösen az olyan intézményközi partnerkapcsolatokra alapuló ösztöndíjprogramok esetén, ahol pályázni szeretnének az intézmények a részvételre vagy partnereket keresnek,

- vállalati kapcsolatok elősegítése, szakmai gyakorlati helyek biztosítása külföldön a szakmai gyakorlati pályázati típust is tartalmazó ösztöndíjak esetén, adott esetben akár gyakornokok fogadása a külképviseleten (pl. nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatók),
- válsághelyzetek esetén kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás a TKA-val.

Az alábbiakban kiemeljük a legfontosabb együttműködési területeket a Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram kapcsán, hiszen mindkét program a Külgazdasági és Külügyminisztérium működtetésében hajtja végre a TKA, így a kooperáció rendkívül szoros.

3.5.2. Együttműködés a Stipendium Hungaricum programban

Az ösztöndíjas folyamat fontosabb állomásairól – úgymint a pályázati felhívásról, a pályázati rendszer megnyitásáról, a pályázatok technikai ellenőrzéséről, a jelölési folyamatról, a korábban említett allokációról, illetve a pályázati kör lezárásáról – a SiH igazgatóság tájékoztatást küld az érintett külképviseleteknek, valamint kérés esetén adatot szolgáltat a Magyarországon tanuló Stipendium Hungaricum hallgatókról és az SH programra pályázókról. A pályázók allokációját követően az ösztöndíjasokról szóló döntést minden esetben megküldjük az érintett magyar külképviseletek részére is, annak érdekében, hogy a vízumügyintézés gördülékenyebbé tételét elősegítsük.

A SiH igazgatóság az érintett magyar külképviseletek számára hozzáférést biztosít az online jelentkezési rendszerhez (DreamApply), amelyen keresztül a külképviselet nyomon tudja követni a pályázók aktuális státuszát, a feltöltött dokumentumokat, a hallgatók részére küldött tájékoztatásokat, valamint az ösztöndíjasok számára megküldött felvételi határozat és ösztöndíjas igazolás is megtekinthető és letölthető az adott pályázónál.

A külképviseletek több ponton is bekapcsolódhatnak a programba. Országoként változó, hogy melyik külképviselet milyen szinten kapcsolódik be. Minden ország esetében a nyári időszak a legintenzívebb.

3.5.2.1. Jó gyakorlatok a külképviseletekkel

A leghatékonyabb, ha a külképviselet részéről egy munkatárs tartja a kapcsolatot az adott ország referensével és ösztöndíjas ügyekben egymást keresik.

- › Leendő ösztöndíjasok felkészítése
 - Egyes külképviseletek orientációs rendezvényt (pl. magyar kultúra, vízumügyek, stb.) szerveznek az új ösztöndíjasok számára, ilyenkor az adott ország referense segít a felkészülésben.
- › Együttműködés a promócióban
 - A Study in Hungary igazgatóság nem csak a pályáztatásért felelős, hanem a magyar felsőoktatás nemzetköziesítésének elősegítésében is részt vesz. Ehhez gyakran kapcsolódnak promóciós tevékenységek, amelyeken bizonyos alkalmakkor a külképviselet munkatársai képviselik a Study in Hungary kezdeményezést. Ezekben az esetekben az adott ország referense szakmai támogatást nyújt a külképviselet részére (például előadás diáinak elkészítése, promóciós szóróanyagok postázása)
 - TKA-s külföldi kiküldetések során szervezésben nyújtott segítség: azokban az esetekben, amikor a Tempus Köz-alapítvány munkatársai utaznak ki személyesen a hallgatói vásárra (vagy akár intézményi kiállításra), a TKA kéri a külképviselet támogatását a szervezés és a lebonyolítás során. Ugyanígy jó gyakorlat az együttműködés a virtuális térben zajló rendezvények esetén is.
- › Vízuminterjúk szervezésében együttműködés – a kért információk eljuttatása a hallgatókhoz (DreamApply-on keresztül); táblázatok, adatok küldése a hallgatók aktuális státuszáról:
 - Ha a külképviselet kéri, akkor lehetőség van tömeges üzenetet küldeni a pályázók vagy hallgatók számára, például a vízumügyintézéssel kapcsolatban (nyitvatartási idő, szükséges dokumentumok, stb.).

› Partnerrel való kapcsolatfelvételen, -tartásban segítségnyújtás:

- A Stipendium Hungaricum program bilaterális egyezmények alapján valósul meg, ennek okán minden országban van egy kijelölt, általában minisztériumi partnerünk. Országonként eltérő, hogy mennyire aktívak az egyes partnerszervek. Amennyiben nehézkes a kommunikáció velük, úgy kérjük a külképviselet segítségét a kapcsolatfelvételen, -tartásban.
- Felsőoktatási hírlevél
- Egyes külképviseletek rendszeres információs levelet állítanak össze az illetékességi területükhöz tartozó ország(ok) felsőoktatásának aktualitásairól, melyet a TKA, valamint a magyar felsőoktatási intézmények számára is megküldenek. Ez nagy segítség lehet nem csak az adott ország trendjeinek, változásainak követése (pl. magyar diploma akkreditációs eljárások) kapcsán, hanem a magyar és a partnerországban lévő felsőoktatási intézmények együttműködésének terén is.

3.5.3. Együttműködés a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban

A pályázati folyamatot lebonyolító TKA a kiválasztási folyamat több pontján is szorosan együttműködik a külképviseletekkel.

Az ösztöndíjprogramra pályázóknak jelentkezésükhöz motivációs levelet kell csatolniuk, amelyben beszámolnak arról, milyen munkát végeztek, illetve terveznek végezni a magyar közösségért. Emellett ajánlólevelet kell benyújtaniuk, amelynek be kell mutatnia, hogy a pályázónak valódi, élő kapcsolata van az adott ország diaszpójával, és magyarországi tanulmányai hozzájárulnak majd a közösség boldogulásához. Az ajánlólevelet valamely programországban működő diaszpóra szervezet, vagy a területileg illetékes külképviselet állítja ki. Az első pályázati kör tapasztalatai azt mutatják, hogy a potenciális pályázók sokszor a külképviseletek közvetlen látóterében vannak, a külképviseletek hatékonyan tudják támogatni a jelentkezőket.

Az ajánlások valódiságának ellenőrzését szintén az illetékes külképviseletek munkatársai végzik. A TKA hozzáférést biztosít a kollégák számára a pályázói rendszerhez, ezen keresztül zajlik a validálás. A TKA nem pusztán a hozzáférést adja meg, de tájékoztató anyagokkal, felkészítő programmal támogatja a munkát.

A pályázati kör lezárásakor, a kiválasztási folyamat eredményéről a TKA tájékoztatja a külképviseleteket, valamint, megkeresés esetén, tájékoztatást nyújt, adatot szolgáltat a jelentkezőkről, később az ösztöndíjasokról.

Tekintettel arra, hogy az ösztöndíjprogram első pályázati köre még folyamatban van, tradicionális jogyakorlatokról még nem tudunk beszámolni, de a tapasztalatokat az együttműködő partnerekkel is értékelve, be fogjuk építeni a következő pályázati kör folyamataiba. A következő pályázati kör promóciójában a TKA szoros együttműködést tervez a külképviseletekkel.

4 HALLGATÓI ÉLET MAGYARORSZÁGON¹⁶

4.1. Beutazás utáni legfontosabb teendők Magyarországon

Egy külföldi hallgatónak Magyarországra érkezve különböző teendői vannak attól függően, hogy (ő maga vagy családtagja) EGT-állampolgár vagy harmadik ország állampolgára, illetve hogy tartózkodását milyen hosszú időszakra tervezi hazánkban. A következő fejezetek ezeket ismertetik.

4.1.1. Beutazás és tartózkodási engedély

4.1.1.1. Magyarországra történő beutazása, és száznolcva napon belül kilencven napot meg nem haladó tartózkodás

4.1.1.1.1. EGT állampolgárok és családtagjai

Az EGT-állampolgár érvényes úti okmánnyal vagy személyazonosító igazolvánnyal (...) jogosult beutazni Magyarország területére. A harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag érvényes úti okmánnyal és – eltérő rendelkezés hiányában¹⁴ – érvényes 90 napot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízummal jogosult beutazni Magyarország területére.¹⁵

4.1.1.1.2. Harmadik ország állampolgára

Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár három hónapot meg nem haladó tartózkodás céljából utazik be, és a tartózkodásához nem szükséges vízum¹⁶, olyan úti okmánnyal utazhat be Magyarországra, amely érvényessége legalább három hónappal meghaladja a Magyarország területéről történő tervezett távozás időpontját, és kibocsátása nem régebb 10 évnél¹⁷.

Amennyiben a beutazáshoz vízum szükséges, ez esetben célszerű rövid távú tartózkodásra jogosító egységes vízumért (C típusú vízum) folyamodni, mely egyszeri, többszöri, és megszakítás nélküli tartózkodás esetén a beutazástól számítva 6 hónapon belül összesen 90 napig terjedő tartózkodásra jogosít. A vízum iránti kérelmet Magyarország külképviseletén kell benyújtani. A vízumigényléshez szükséges dokumentumok listáját és további tudnivalókat a Konzuli Szolgálat honlapján elérhető tájékoztató tartalmaz¹⁸.

4.1.1.2. Száznolcva napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás Magyarországon

4.1.1.2.1. EGT állampolgárok

Három hónapot meghaladó tartózkodásra az az EGT-állampolgár jogosult, aki „(...) tanulmányok (...) folytatása céljából felvételt nyert (...) a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó oktatási intézménybe, és tartózkodása

13. A fejezetben szereplő szabályok a kézikönyv írásakor hatályos rendelkezéseket tükrözik.

14. konzuliszolgalat.kormany.hu/vizummentesseg-magyarorszagra-torteno-beutazas-eseten

15. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700001.tv, 1. § (1) (a), (b), (d)

16. konzuliszolgalat.kormany.hu/vizummentesseg-magyarorszagra-torteno-beutazas-eseten

17. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700114.kor, 3. § (2)

18. konzuliszolgalat.kormany.hu/download/f/aa/82000/schengeni_vizum_beutazasi_szabalyokHU.pdf

teljes időtartama során elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, valamint külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről a jogszabályok rendelkezései szerint maga gondoskodik.”¹⁹

„Az EGT-állampolgár legkésőbb a beutazástól számított 93. napon – a jövőbeni lakóhelye szerint illetékes regionális igazgatóságnál – köteles a tartózkodását személyes adatainak közlésével bejelenteni.”²⁰ Az eljáró hatóság előtt személyesen kell megjelennie, ahol megtörténik a regisztrációs igazolás kiállítása.

2019. január 1-jétől természetes személy ügyfél vagy meghatalmazott jogi képviselője elektronikus úton, az Enter Hungary²¹ rendszeren keresztül is terjeszthet elő tartózkodásra jogosító engedély (kiadása vagy meghosszabbítása) iránti kérelmet²².

4.1.1.2.2. EGT állampolgárok családtagjai

Amennyiben az EGT-állampolgár tanulmányok folytatása céljából tartózkodik Magyarországon, házastársa, valamint el-
tartott gyermeke jogosult az országban való tartózkodásra.²³ Ez esetben a harmadik országbeli családtagnak legkésőbb a beutazástól vagy a tartózkodási jogot megalapozó tény keletkezésétől számított kilencvenharmadik napon tartózkodási kártyát kell kérelmeznie.²⁴

4.1.1.2.3. Harmadik ország állampolgára

A harmadik ország állampolgárságával rendelkező hallgató tanulmányi célra folyamodhat tartózkodási engedélyért, kérelmét pedig a lakóhelye szerint illetékes regionális igazgatósághoz kell benyújtania a Magyarországra történő beutazást követően.

Tanulmányi célból az a harmadik országbeli állampolgár kaphat tartózkodási engedélyt, aki (...) államilag elismert felsőoktatási intézmény vagy Magyarország területén engedéllyel működő külföldi felsőoktatási intézmény teljes idejű képzése keretében tanulmányok folytatása, illetve felsőoktatási intézmény által szervezett, a tanulmányok folytatását előkészítő képzésben való részvétel érdekében kíván Magyarország területén tartózkodni, és igazolja, a következőket:

- a tanulmányok folytatásához megfelelő nyelvismerettel rendelkezik,
- befizette a köznevelési vagy felsőoktatási intézmény által kirótt díjakat,
- rendelkezik érvényes úti okmánnyal,
- rendelkezik a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel,
- igazolja beutazása és tartózkodása célját,
- tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel,
- az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja,
- nem áll kiutasítás vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt, illetve beutazása vagy tartózkodása nem veszélyezteti Magyarország közrendjét, közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekét,
- nem áll beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt, és
- Magyarország területén valós lakcímadatot szálláshelyként bejelentett.^{25 26}

19. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700001.tv, 6. § (1) (c)

20. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=46&Itemid=365&lang=hu

21. enterhungary.gov.hu/eh/

22. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=1304&Itemid=1840&lang=hu

23. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700001.tv 6. § (3)

24. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=409&Itemid=370&lang=hu

25. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=21&Itemid=380&lang=hu

26. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700002.tv, 21. § (1)

4.1.1.2.4. Harmadik ország állampolgára családtagjai

Harmadik országbeli állampolgár családi együttélés biztosítása céljából tartózkodási engedélyt kaphat, amennyiben olyan harmadik országbeli állampolgár (...) (családegyesítő) családtagja, aki már rendelkezik tartózkodási, bevándorlási, letelepedési, ideiglenes letelepedési (...) engedéllyel. Családtagnak számít a harmadik országbeli állampolgár házastársa, kiskorú gyermeke.

Családi együttélés biztosítása céljából tartózkodási engedélyt kaphat a családegyesítő vagy házastársának (...) eltartott szülője; testvére és egyenesági rokona, ha egészségi állapota miatt képtelen önmagáról gondoskodni.

A családegyesítés céljából kiállított tartózkodási engedély érvényességi ideje (...) legfeljebb három év, amely alkalmanként legfeljebb újabb három évvel meghosszabbítható. E tartózkodási engedély érvényességi ideje nem haladhatja meg a családegyesítő tartózkodási engedélyének érvényességi idejét. (...) ²⁷

4.2. Társadalombiztosítás és egészségügyi szolgáltatások

A Magyarországon tanulmányi céllal tartózkodó külföldi állampolgároknak lehetőségük van igénybe venni az egészségügyi szolgáltatásokat attól függően, hogy EGT-állampolgárok vagy harmadik ország állampolgárai, illetve, hogy ösztöndíjjal vagy önköltséges formában folytatják tanulmányaikat.

Betegség esetén érdemes felvenni a kapcsolatot a felsőoktatási intézmény nemzetközi koordinátorával és/vagy a hallgató mellé kirendelt mentorral, hogy melyik, lehetőség szerint idegen nyelvű orvos felkeresését javasolják.

4.2.1. EGT-állampolgárok

Az Európai Gazdasági Térség tagállamainak állampolgárai és a svájci állampolgárok, valamint az ezen államokban biztosított személyek részére ideiglenes magyarországi tartózkodásuk során az orvosilag szükséges egészségügyi szolgáltatás Európai Egészségbiztosítási Kártya (EU-Kártya) alapján nyújtható. A magyar egészségbiztosítással szerződéses kapcsolatban álló egészségügyi szolgáltatóknak EU-Kártyával rendelkező külföldi biztosítottat úgy kell ellátnia, mintha magyar biztosított lenne, az ellátás költségeinek megtérítésére a beteg nem kötelezhető.

Az orvosi szükségesség fennállásáról elsődlegesen – a körülmények mérlegelésével – a kezelőorvos dönt. Orvosilag szükségesnek azonban nem csak az azonnal nyújtható szolgáltatások minősülhetnek, hanem minden olyan ellátás, amely nem halasztható a másik tagállamba történő visszatérésig. ²⁸

4.2.2. Harmadik ország állampolgárai

4.2.2.1. Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban részt vevőknek

Egészségügyi szolgáltatásra jogosult (...) az, aki (...) a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató (...) külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért, a külpolitikáért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll (...). ^{29 30}

27. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700002.tv, 19 §

28. www.neak.gov.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/nemzetkozi_ugyek/tajekoztato_a_magyar_egesezesegbiztositas_szolg.html

29. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700080.tv, 16. § (1), i)

30. www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszagon/jogosultsag_az_ellatasra/az_egsszegbiztositas_szolgaltatasaira_jogosultak/kizarolag_egeszsegugyi_ellatasra

A TAJ-számot az oktatási intézmény igényli a külföldi hallgató számára, azonban a TAJ- kártyát magának a hallgatónak kell igényelnie a kormányhivatal járási hivatalának egészségbiztosítási jogkörben eljáró főosztályának ügyfélszolgálatán a TAJ-szám igénylő nyomtatványon – személyesen, írásban vagy meghatalmazott útján.³¹

Ezen felül kiegészítő vagy idegen nyelvű egészségügyi szolgáltatás igénybevétele esetén a felmerült, igazolt költségeket (pl. tolmácsolás) vagy kiegészítő, idegen nyelvű ellátásra szóló egészségügyi biztosítást évi maximum 100.000 Ft erejéig a program megtéríti.³² A felsőoktatási intézmények jellemzően a Generali biztosító hallgatóknak szóló baleset- és egészségbiztosítását szokták ajánlani.³³

4.2.2.2. Önköltséges hallgatóknak

A legegyszerűbben igénybe vehető és a legkedvezőbb egészségbiztosítási lehetőség számukra a magán egészség és balesetbiztosítás, amely egyre több magyarországi biztosítónál elérhető.³⁴ Azonban célszerű lehet a felsőoktatási intézmény által ajánlott magánbiztosítást igénybe venni, mivel az intézmény szerződéses viszonyban áll a biztosítóval, így könnyebb adminisztrációra és az egészségügyi szolgáltatás könnyebb igénybevételére számíthat a hallgató.

Ezen felül a Magyarországon nappali tagozatos, önköltséges tanulmányokat folytató harmadik ország állampolgárainak lehetőségük van Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőnél „megállapodáson alapuló jogosultságot” szerezni. Ebben az esetben a szerződéskötés napján érvényes minimálbér 30 %-át – 2020. évben a 161.000-Ft-os minimálbér alapul vételével – 48.300,- Ft havi járulékot kell fizetni. A megállapodás a megkötését követő hónap első napjától lép életbe, azonban csak a szerződéskötést követő 24. hónap első napjától jogosít egészségügyi szolgáltatás igénybevételére. A megállapodás megkötését követő első hónaptól a 24. hónapig a megállapodás csak a sürgősségi ellátás igénybevételére jogosít, a TAJ-kártyát a 24 havi járulék megfizetését követően állítja ki a hatáskörrel rendelkező kormányhivatal. Azonban lehetőség van a „türelmi idő megváltására is 24 +1 hónap havi összeg befizetésével.”³⁵

4.3. Megélhetési költségek

Ebben a fejezetben a magyarországi tanulmányok során felmerülő költségek megtervezéséhez érhetőek el információk. Az árak összehasonlításához jó kiindulópont lehet a TKA Study in Hungary honlapjáról elérhető költségkalkulátor, valamint a Numbeo weblapja, mely különböző költségtípusokat hasonlít össze különböző országokban.

4.3.1. Lakhatás

4.3.1.1. Kollégium

Az Nftv 7. § (7) alapján a hallgatók lakhatási feltételeinek biztosítása érdekében a legtöbb felsőoktatási intézményhez kollégium is tartozik és/vagy a felsőoktatási intézményhez szervezetileg nem tartozó intézményként diákokthont működtet. A kollégiummal az albérletnél jóval olcsóbb alternatívát jelent a hallgatói lakhatás tekintetében.

31. stipendiumhungaricum.hu/uploads/2020/03/VHU_honlapra_2020_04_16.pdf, IV.4.1 és IV.4.2.

32. stipendiumhungaricum.hu/uploads/2020/03/VHU_honlapra_2020_04_16.pdf, iii.1.1.f.

33. www.general.hu/eng

34. mabisz.hu/magan-egeszsegbiztositasok/

35. www.neak.gov.hu/felso-menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszagon/jogosultsag_az_ellatasra_az_egszsegbiztositas_szolgaltatasaira_jogosultak/megallapodason_alapulo_jogosultsag

A kollégiumokat a 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet, a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről 4 komfortkategóriába osztja:

- I. kategória: közös használatú vizesblokkok, egy helyiségben 3 vagy több fő kap elhelyezést, az épület 10 éven belül nem volt felújítva;
- II. kategória: egy helyiségben 3 főnél kevesebb kap elhelyezést;
- III. kategória: szobánként vagy kétszobánként komplett vizesblokk van kiépítve és egy helyiségben 3 főnél kevesebb kap elhelyezést;
- IV. kategória: szobánként vagy kétszobánként komplett vizesblokk van kiépítve, egy helyiségben 3 főnél kevesebb személy kap elhelyezést és az épület 10 éven belül volt felújítva.
- IV.+ : ha a rendeletben meghatározott legfelső kategóriánál is több szolgáltatást nyújt egy kollégium, akkor ezekért plusz díjat szedhet az alapidíjon felül.

A kollégiumi szobák ára a fenti kategóriáktól függően jellemzően 20 000 Ft és 40 000 Ft között változik intézményenként (a költségtérítéses képzésben részt vevő hallgatók által fizetendő kollégiumi díjak esetében nem érvényesül a 23. § (1) paragrafusban meghatározott díjkorlátozás, így minden intézmény más árakkal operál.)

4.3.1.2. Albérlet

Az albérlet ideális megoldás lehet, ha a hallgató nem szeretné megosztani a szobáját mással. Azonban az elmúlt időszakban jelentősen megugrott az albérletek ára mind Budapesten, mind pedig az egyetemvárosokban. Várhatóan rövidtávon a koronavírus okozta helyzet ezen módosítani fog az Air B'n'B-s lakások felszabadulása miatt, amely lejjebb nyomhatja majd az árakat.

Vidéken egy többszobás lakásban egy szobáért 30-40 000 Ft + rezszi hányadát kérnek. Budapesten az árat befolyásolja, hogy belső vagy külső kerületről van szó; 40 000 Ft + rezsziért felszoba reális, 50 000 Ft-nál kezdődnek az egész szobás méretek.

Fontos kiemelni, hogy a lakásbérlet minden esetben a bérbeadó és a bérlő által aláírt bérleti szerződés megkötésével történjen, lehetőleg két nyelven (magyarul és a bérlő által ismert idegen nyelven), melyek tartalma teljesen megegyezik. A szerződés egyrészt biztosíték arra, hogy a szerződő felek jogai nem csorbulnak, másrészt a bérleti szerződés kötelezően benyújtandó dokumentum a lakhely szerinti idegenrendészeti főigazgatóságon történő ügyintézés során.

4.3.1.3. Magánkollégiumok

Nagyobb egyetemi városokban elérhető ez a lakhatási lehetőség. A magánkollégiumok egyes esetekben felsőoktatási intézményekkel állnak szerződéses viszonyban, de az egyetemektől függetlenül is működhetnek. Jellemzően az felsőoktatási intézmények által működtetett kollégiumoknál komfortosabb lakhatást biztosítanak, egy vagy többágyas szobákkal. Az árak a helyi albérletek és a kollégiumok között mozog.

4.4. Közlekedés

A Tempus Közalapítvány által végzett, több évre visszamenő,^{36 37} kitűnik, hogy a külföldi hallgatók Magyarországon leginkább a közlekedési lehetőségekkel elégedettek. Ez az eredmény független attól, hogy az illető önköltséggel vagy ösztöndíjjal tanul hazánkban, illetve a küldő ország gazdasági fejlettségétől.

36. tka.hu/kiadvany/10066/a-stipendium-hungaricum-hallgatok-velemenye-a-hazai-felsooktatassrol

37. tka.hu/kiadvany/7164/hallgatoi-velemenymelmeres-2016

4.4.1. Helyi közlekedés

Nappali (és esti) tagozatos diákberlettel lehetőség van kedvezményes tanulóberletet váltani, melyek ára átlagosan 3 500 Ft (10 EUR) körül van havonta (2020 áprilisában: Budapest: 3 450 Ft, egyetemi városok: Pécs: 3 900 Ft, Szeged: 4 000 Ft, Debrecen: 3 600 Ft, egyéb városok pl.: Kaposvár: 3 600 Ft, Miskolc: 3 230 Ft).

4.4.2. Buszközlekedés

Minden diákigazolvánnyal rendelkező, nappali vagy esti tagozatos felsőoktatási hallgató 50%-os kedvezménnyel veheti igénybe a helyközi buszközlekedést, valamint 90%-os árkedvezménnyel vehet berletet a lakhelye és az oktatási intézmény között. A kedvezményekről itt lehet tájékozódni, a díjszabásról pedig itt. Emellett az EGT tagállam és Svájc állampolgára (továbbá szabad mozgás és tartózkodás jogával nem állampolgárság alapján rendelkező személyek), aki ezen államok nappali és esti oktatásban részt vevő tanulója, hallgatója az érintett ország oktatási intézményei által kibocsátott érvényes diákigazolvánnyal szintén igénybe vehetik az 50%-os menetjegyekedvezmény.

4.4.3. Vonatközlekedés

Minden diákigazolvánnyal rendelkező nappali vagy esti tagozatos felsőoktatási hallgató 50%-os kedvezménnyel veheti igénybe a MÁV járatait, valamint 90%-os árkedvezménnyel vehet havi vagy 30 napos berletet a lakhelye és az oktatási intézmény között. A kedvezményekről itt lehet tájékozódni, a tanulóberlet díjszabásáról pedig itt. Külföldön tanuló diák az intézmény által kiadott diákigazolvánnyal abban az esetben veheti igénybe a magyar diákokra érvényes belföldi kedvezményeket, ha az igazolványt az EU vagy az EGT tagállamában adták ki, névre szóló, fényképpel ellátott, érvényességi ideje megállapítható, az igazolvány tartalmazza az oktatási intézményé nevét és székhelyét.

4.5. Munkavállalás a tanulmányok alatt

A felsőoktatásban részt vevő nemzetközi hallgatók a magyar hallgatókhoz hasonlóan tanulmányaik mellett végezhetnek diákmunkát. A hallgatók foglalkoztatása 5 különböző formában lehetséges:

- iskolaszövetkezeten keresztül,
- munkaviszonyban,
- munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, például megbízási szerződéssel,
- egyszerűsített foglalkoztatottként,
- háztartási alkalmazottként.

A munkavégzés bármely formájához adóazonosító jel szükséges. Az egyes foglalkoztatási formákról, személyi jövedelemadó valami társadalombiztosítási járulék fizetésének kötelezettségéről a NAV 72. információs füzetéből lehet tájékozódni.^{38 39}

4.5.1. Munkavállalás iskolaszövetkezeten keresztül

Mivel a legtöbb felsőoktatási hallgató iskolaszövetkezeten keresztül vállal munkát, így ezt a foglalkoztatási formát külön is tárgyaljuk.

38. www.nav.gov.hu/search/keywordsearch?query=di%C3%A1kmunka.

39. www.nav.gov.hu/data/cms549921/72_A_diakok_munkavallalasa_20210216.pdf

Az iskolaszövetkezeten keresztüli munkavállalás előnye a hallgató szempontjából, hogy nincs szükség társadalombiztosítási járulék fizetésére, csupán 15%-os személyi jövedelemadót befizetésére, amelyet az iskolaszövetkezet von le, vall és fizet be a NAV felé. A hallgatónak a jövedelmét fel kell tüntetnie az szja-bevallásában, amelyet a következő év május 20-ig kell benyújtania a NAV-hoz.

Az ilyen típusú munkavállaláshoz szövetkezeti tagság szükséges – a csatlakozás szerződéskötés formájában történik. Az iskolaszövetkezetek honlapja jellemzően úgy tájékoztat, hogy a szerződéskötéshez a hallgatónak szükséges TAJ kártyával rendelkeznie, amely megszerzése egy nemzetközi hallgató számára problémás lehet (kivéve nemzetközi szerződés vagy az oktatásért, a külpolitikáért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban álló hallgatóknál, pl. Stipendium Hungaricum, Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram⁴⁰). Azonban az iskolaszövetkezetek személyes érdeklődésre úgy tájékoztatták a TKA-t, hogy EGT állampolgárok esetében elegendő az Európai Egészségbiztosítási Kártya megléte a szerződéskötéshez, TAJ-kártyára nincs szükség. Harmadik országból érkező, TAJ-kártyával nem rendelkező hallgató esetében iskolaszövetkezetenként eltér a hozzáállás. Ha támogatják a csatlakozást, tartózkodási engedély, adószám és magyar felsőoktatási intézményben aktív hallgatói jogviszony szükséges hozzá. A kiválasztott iskolaszövetkezethez való csatlakozás előtt érdemes emailben vagy telefonon érdeklődni a feltételekről.

4.5.2. Kiegészítő információ EGT tagállamból érkező hallgatók munkavállalásához

Az EGT országok állampolgárságával rendelkező hallgatók munkavállalása esetén a magyar hallgatókra vonatkozó jogszabályok érvényesek.

4.5.3. Kiegészítő információ harmadik országból érkező hallgatók munkavállalásához

Harmadik országból érkező, tanulmányi célú tartózkodási engedéllyel, valamint nappali tagozatos hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatóknak a tanulmányi idő alatt történő munkavállalásához nem kell külön munkavállalás céljából tartózkodási engedélyt beszerezniük, és nincs szükségük munkavállalási engedélyre sem. A hallgatók keresőtevékenységet szorgalmi időszakban hetente legfeljebb huszonnégy órában, szorgalmi időszakon kívül évente legfeljebb kilencven napon vagy hatvanhat munkanapon végezhetnek teljes munkaidőben.⁴¹

Amennyiben szükséges, javasoljuk erre területre szakosodott ügyvédi iroda felkeresését diákmunka vállalásának kérdésében, akik segítséget tudnak nyújtani mind tájékoztatásban, mind pedig az ügyintézésben.

4.5.4. Álláskeresési vagy vállalkozásindítási célú tartózkodási engedély (stay back option)

Az a Magyarországon tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országból érkező kutató vagy hallgató, aki kutatását vagy tanulmányait befejezte hazánkban, kérvényezhet további maximum 9 hónapos tartózkodási engedélyt álláskeresés vagy vállalkozásindítás céljából, ha rendelkezik a jogszabályban írt feltételekkel és az általa betölteni kívánt állás, illetve az általa indítani kívánt vállalkozás illeszkedik a kutatás vagy az elvégzett tanulmányok szintjéhez. A kérelem az illetékes regionális igazgatóságon terjeszthető elő a korábbi kutatási vagy tanulmányi célú tartózkodási engedélye érvényességi idejének lejártát megelőző 15 nappal.⁴²

40. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900122.tv 22. § (1), id)

41. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=53&Itemid=512&lang=hu

42. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=1181&Itemid=1755&lang=hu

4.6. Munka a tanulmányok után

4.6.1. EGT-állampolgárok

EGT tagállamok polgárai Magyarországon szabadon létesíthetnek foglalkoztatásra irányuló munkaviszonyt, ehhez nincs szükségük munkavállalási engedélyre.⁴³

4.6.2. Harmadik ország állampolgárai

Erről az alábbi oldalon lehet részletes tájékoztatást olvasni:

ado.hu/munkaugyek/harmadik-orszagbeli-allampolgar-foglalkoztatasa-magyarorszagon/

4.6.3. EU Kék Kártya

Az EU Kék Kártyát az Európai Unió Tanács 2009/50/EK irányelve⁴⁴ hozta létre, hogy megkönnyítse a harmadik országbeli, magas szintű képzettséggel rendelkezők munkavállalását az uniós tagállamokban, ezzel csökkentve a munkaerőhiányt. A kártyával rendelkező munkavállalót alapvetően a kék kártyát kiállító tagállam állampolgáraival egyenlő bánásmód illeti meg (pl. munkavégzés feltételei és képesítés elismerése kapcsán)⁴⁵. Nem összekeverendő a szintén kék színű, Európai Egészségbiztosítási Kártyával.

A kártyát legalább egy, legfeljebb négy évre állítják ki, az érvényességi idő alkalmanként négy évvel hosszabbítható meg. A kérelmezéskor igazolni kell a tartózkodása célját (kötelező érvényű állásajánlat vagy munkaszerződés), valamint felsőfokú szakmai végzettséget/szakképzettséget.

A kiadására vonatkozó szabályokat a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény⁴⁶ tartalmazza, kiadásáról e törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) kormányrendelet⁴⁷ rendelkezik.

Az EU Kék Kártya kiadását a kérelmező személyesen tudja kérvényezni a szálláshelye szerinti Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal regionális igazgatóságánál, külföldön pedig a konzuli tisztviselőnél lehet benyújtani. A jogosultak köréről és a kérvényezés menetéről a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal honlapján lehet tájékozódni.⁴⁸

4.7. Diákhitel felvétele

Magyarországon diákhittel⁴⁹ kérvényezhet azon hallgató, aki szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezik az országban a kormányrendeletben meghatározottak szerint⁵⁰, rendelkezik aktív hallgatói jogviszonnyal magyarországi felsőoktatási intézményben, rendelkezik lakcímkártyával, és még nem töltötte be a 45. életévét, valamint korábban még

43. kormanyablak.hu/hu/feladatkorok/97/MUNKP00092

44. eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32009L0050

45. jogaszvilag.hu/cegvilag/kvalifikalt-munkavallalo-europai-kek-kartya/

46. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700002.tv

47. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700114.kor, 72/A. § és 72/C. §

48. www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=48&Itemid=383&lang=hu

49. www.diakhitel.hu/

50. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200001.kor&fbclid=IwAR0OdDEG5wwxqFKKNWXV8gl1zyPabsK-KWlt9_wx_INw1L2VdygcaChu76E, 3. §(1)b

nem igényelt ugyanazon típusú diákhittel.^{51 52} Diákhitel 2 (lásd alább) esetén csak önköltséges hallgatók vehetik igénybe. Magyarországon ma két típusú diákhitel elérhető a hallgatók számára. A Diákhitel 1 egy szabad felhasználású hitel a hallgatók napi megélhetéssel kapcsolatos kiadásainak fedezésére. Összege – a 2021. januárban hatályos rendelkezések alapján – akár 350 000 Ft is lehet évente, Erasmus ösztöndíjra pedig maximum 700 000 Ft vehető igénybe. E hitel kamata félévente változik, az érvényes kamatláb: 1,99%. Törleszteni csak a tanulmányokat követő 4. hónaptól kell megkezdeni jövedelemarányosan, viszont lehetőség van előtörlesztésre.⁵³

A Diákhitel 2 ezzel szemben csak a képzési költség fedezésére használható fel, ennek megfelelően a hitel maximális nagysága a képzés teljes önköltsége. A hitel összege közvetlenül a felsőoktatási intézményekhez érkezik, kamata 0% az állami kamattámogatásnak köszönhetően. Törleszteni szintén csak a tanulmányok befejezését követően kell megkezdeni jövedelemarányosa, de lehetséges az előtörlesztés.⁵⁴

4.8. Magyar nyelv tanulása

A külföldi hallgatók a nagyvárosokban (Budapest, Pécs, Szeged, Debrecen) jellemzően elboldogulnak a magyar nyelv ismerete nélkül is. Azonban a legalább gyenge alapfokú (A1-A2) nyelvtudás jelentősen megkönnyítheti a magyarországi tartózkodást. A hivatali vagy egyéb ügyintézéshez – ahol az ügyintézők kisebb eséllyel beszélnek idegen nyelveket – segítséget jelenthet számukra a hallgatók mellé kirendelt diákmentorok jelenléte vagy az egyetemi külügyi koordinátorok támogatása is.

4.8.1. Magyar nyelvtanulási lehetőségek

A külföldi hallgatókat is fogadó magyar felsőoktatási intézményekben választható kurzusként jellemzően elérhetőek a magyar mint idegen nyelv és magyar kultúra kurzusok. Ez mind az önköltséges képzési formában tanuló, mind a valamilyen ösztöndíjjal hazánkban tanuló (pl. Erasmus+ részképzés) hallgatók számára felvehető és ajánlott kurzus, mely segíti a hallgatókat a mindennapi életben és a beilleszkedésben, eligazodásban.

Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok kötelező magyar nyelvtanulása

A Stipendium Hungaricum érvényben lévő szabályzata alapján az „idegen nyelvű teljes alap- és mesterképzési szakon (beleértve az osztatlan mesterképzést is) tanuló ösztöndíjas az SH program keretében folytatott tanulmányai első évében köteles részt venni a fogadó intézmény által nyújtott magyar mint idegen nyelv és kultúra (...) kurzuson.” Amennyiben az ösztöndíjas nem tesz eleget a kurzust érintő tanulási és vizsgakötelezettségeinek, 43.700 Ft összegű megélhetési támogatása az alábbiak szerint csökken a második évtől:

- a) az óralátogatások elmulasztásával 0 Ft/hónapra az ösztöndíjas jogviszony végéig, (a hiányzások maximális számát az intézményi TVSZ szabályozza).
- b) az óralátogatások mellett, de a vizsga elmulasztása/sikertelensége esetén 30.000 Ft/hónapra mindaddig, míg az ösztöndíjas sikeres vizsgát nem tesz.

A felsőoktatási intézmények számára javasolt a legalább 40 óra/szemeszter (javasolt heti 2x2 óra) biztosítása, a kurzus elvégzéséért pedig félévente legalább 2 kredit jár. A két szemeszter végére a nyelvtanulónak legalább A1 szintet megközelítő nyelvtudást kell elsajátítania.

51. www.diakhitel.hu/erdeklo-dom/diakhitel1/ki-veheti-fel-a-diakhitel1-et.html

52. www.diakhitel.hu/erdeklo-dom/diakhitel2/ki-veheti-fel-a-diakhitel2-et.html

53. www.diakhitel.hu/erdeklo-dom/diakhitel1/hogyan-juthat-a-diakhitel1-hez.html

54. www.diakhitel.hu/erdeklo-dom/diakhitel2/miert-elonyos-a-diakhitel2.html

Részletes információ a követelményekről és a nyelvtanulási kötelezettség alól felmentettek köréről és hatályos SH szabályzatban és a Végrehajtási útmutatóban érhetők: stipendiumhungaricum.hu/scholarship-holders/⁵⁵

Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok magyar mint idegen nyelv és kultúra oktatását támogató online kurzus (Practice your Hungarian)

A Canvas tanulási keretrendszerben működő ingyenes kurzus KER A.1. szinten nyújt betekintést a legalapvetőbb nyelvi formák használatába, és tanítja meg azt az alapszókincset, amely a külföldi hallgatók számára elengedhetetlen magyarországi boldogulásukhoz. A kurzust a Debreceni Universitas Nonprofit Kft. készítette a Tempus Közalapítvány megbízásából.

A kurzus elvégzése nem kötelező: a magyar mint idegen nyelv órát tartó tanárok saját belátásuk szerint használhatják a kontaktórák kiegészítéseképpen, de a hallgatók akár ettől függetlenül, saját időbeosztásukhoz igazítva is elvégezhetik. A tananyag 10 modulra oszlik, és azokat a helyzeteket mutatja be, amelyekkel a hallgatók a mindennapokban találkozhatnak az egyetemen, üzletekben, éttermekben, orvosi rendelőkben, ügyintézés során stb. Az online kurzus tartalmazza minden új tananyagrész bemutatását és magyarázatát, a résztvevők pedig feladatok megoldásán keresztül tudják gyakorolni az új ismereteket. A kurzus elvégzését tanulásmódszertani ajánlások is segítik. Minden modul olvasást, hallásértést és íráskészséget fejlesztő gyakorlatokat, valamint nyelvtani feladatokat tartalmaz. Az online kurzusban nincs jelen instruktor vagy facilitátor, így egyfajta feladatbankként is felfogható.

A kurzusba való belépéshez regisztrálni a Stipendium Hungaricum honlapon található regisztrációs linken lehet. 2020. decemberi indulásától e fejezet írásáig (2021 márciusa) a kurzusra közel 450 hallgató jelentkezett.

Magyar nyelvi előkészítő év Stipendium Hungaricum ösztöndíjasoknak

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjra jelentkező pályázók jelentkezhetnek 2 szemeszteres intenzív magyar nyelvi előkészítőre is, melynek elvégzése után – sikeres felvételi vizsgát téve – tanulmányaikat magyar nyelven folytathatják a felsőoktatási intézményekben. Magyar nyelvi előkészítőt jelenleg (2021) a következő egyetemeken, illetve intézményben érhetők el: KKM Balassi Intézet, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Wesley János Lelkészképző Főiskola. A magyar nyelvi előkészítőkről aktuális listát a [DreamApply](#) rendszeren belül lehet kapni.

Az előkészítő első féléve általános magyar nyelvi ismereteket oktat, majd – amennyiben a létszám lehetővé teszi – a második félévtől a hallgatók szaknyelvi képzésben is részt vesznek attól függően, hogy a későbbiekben milyen területen kívánják folytatni tanulmányaikat (pl. mérnöki képzés: matematika/fizika/kémia magyar nyelven).

Az ösztöndíjasok a nyelvi előkészítő év végén vizsgát tesznek, ezzel bizonyítva, hogy megszerzett nyelvtudásuk elegendő ahhoz, hogy a választott felsőoktatási képzést magyar nyelven el tudják végezni (elérték a B2 szintet) Ez után sikeres felvételi vizsgát kell tenniük a kiválasztott felsőoktatási intézménybe, amelyen nemcsak a tárgyi tudásukat, hanem a nyelvi szintjüket is ellenőrzik a vizsgáztatók.

Amennyiben a hallgató a képzés megkezdése után úgy érzi, hogy a nyelvi szintje nem elegendő a magyar nyelvű képzés elvégzéséhez, nyelvváltási (+szak- és intézményváltási) kérvényt adhat be az ösztöndíjas időszak megkezdésétől számított egy naptári éven belül. Fontos, hogy szak és/vagy intézmény és/vagy képzése nyelvének megváltoztatására képzési szintenként maximum egyszer kerülhet sor.

55. A 2021. januárban hatályos verziók: SH működési szabályzat: stipendiumhungaricum.hu/uploads/2020/03/2020-12-10_SH_MSZ.pdf, Végrehajtási útmutató: stipendiumhungaricum.hu/uploads/2020/03/2020-12-10_SH_VHU.pdf

Magyar nyelvtanulás a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban

Mivel ezen ösztöndíjtípus legfőbb célja, hogy erősítse Magyarország és a magyar diaszpórák közötti kapcsolatokat, a magyar kultúra megismerésére, valamint a magyar nyelv tanulására nagyon komoly hangsúly kerül: az ösztöndíjasoknak legkésőbb a tanulmányaik vége után egy éven belül rendelkezniük kell legalább középfokú (B2) magyar nyelvtudással, képzésük nyelvétől és a bemeneti magyar nyelvi szintjüktől függetlenül.

Aki képzését angol nyelven végzi, vállalnia kell, hogy az ösztöndíjas szerződése teljes időtartama alatt magyar mint idegen nyelv és kultúra kurzuson vesz részt, valamint hogy legkésőbb a diplomaszerezését követő egy éven belül legalább középfokú magyar mint idegen nyelv nyelvvizsgát tesz. Ha ennek a kötelezettségnek nem tesz eleget, képzési önköltségét köteles visszafizetni. A nyelvvizsga kötelezettsége nem vonatkozik a rövid (1 vagy 2 féléves) tanulmányi programokban, valamint a részképzésben részt vevő ösztöndíjasokra.

A magyar nyelvű képzések bemeneti követelménye a legalább középfokú magyar nyelvtudás. Azoknak a magyar nyelven tanulni vágyó ösztöndíjasoknak, akik jelentkezéskor nem érik el ezt a szintet, képzésük megkezdése előtt egyéves intenzív nyelvi előkészítő programot kell elvégezniük, hasonlóan a Stipendium Hungaricum ösztöndíjasokkal.

A középfokú nyelvtudással már rendelkező pályázók közvetlenül pályázhatnak magyar nyelvű, oklevélszerzésre irányuló képzésekre. Felvételikor azonban igazolniuk kell nyelvtudásukat: legalább középfokú nyelvtudást igazoló nyelvvizsgabizonyítvány formájában, vagy az intézményi felvételi vizsga során.⁵⁶

Magyar nyelvtanulás az orvosi képzésben

Bár a nemzetközi hallgatók orvosi képzésüket angolul, egyes egyetemeken pedig németül is végezhetik az orvosi képzést kínáló magyar egyetemeken, a képzésnek szerves részét képezi a magyar nyelvtanulás, hiszen tanulmányaik során magyar betegekkel is kapcsolatba kerülnek majd a kórházakban.

A külföldi hallgatóknak emellett lehetőségük van a rezidensképzésüket is Magyarországon végezni, ehhez azonban rendelkezniük kell a magyar betegek ellátásához szükséges magyar nyelvtudással, amelyet 6 éves tanulmányuk során tudnak elsajátítani.

Magyar nyelvtanulás nyári egyetem formájában

2020-ban négy egyetem (ELTE, PTE, SZTE, DE) és a Balassi Intézet szervez magyar intenzív nyelvkurzusokat nyári egyetem formájában. Sajnos a vírushelyzet miatt ezeket 2020-ban elmaradtak vagy online módon, távoktatásban tartották meg.

• Balassi Intézet	– 4 hét	• Szegedi Tudományegyetem	– 1-4 hét
• Eötvös Loránd Tudományegyetem	– 4 hét	• Debreceni Egyetem	– 2 vagy 4 hét
• Pécsi Tudományegyetem	– 2 vagy 4 hét		

Nyári egyetem Államközi ösztöndíjjal

Államközi ösztöndíj formájában pénzügyi támogatás kapható nyári egyetemi kurzusokon való részvételre, így magyar nyelv tanulására is. (Államközi ösztöndíjakról ld. 3.4.5 pont). Az ösztöndíjra a Tempus Közalapítványhoz kell pályázatot benyújtani, jellemzően minden év március közepéig. Pályázni kétféle módon lehetséges:

1. A küldő ország ösztöndíj-adományozó szervezetének jelöltjeként (munkatervi alapon, állampolgárságtól függetlenül) – ezek a pályázatok elsőbbséget élveznek
2. A küldő ország ösztöndíj-adományozó szervezetétől függetlenül, jelölés nélkül (munkatervtől függetlenül)

56. diasporascholarship.hu/wp-content/uploads/palyazati_felhivas.pdf, 2.5 fejezetek

A legfrissebb pályázati felhívás (2020) alapján a következő egyetemek által kínált nyári egyetem díja fedezhető az ösztöndíjból: Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem. Az ELTE, valamint a Balassi Intézet ebben az évben nem vett részt a programban.

A fenti link tartalmazza azon országokat, ahonnan pályázhatnak az érdeklődők, illetve a pályázat részleteit. Az ösztöndíj a nyári egyetem kurzus díját, a szállást és étkezést fedezi, valamint harmadik országból származó ösztöndíjas esetében – akik egy hónapnál hosszabb időt töltenek Magyarországon – a magyar fél biztosítja az egészségbiztosítást heveny megbetegedés esetére. Az utazást és egyéb felmerülő költségeket az ösztöndíjas fedezi.

Magyar nyelvkurzus vagy magántanár

Az egyetemekkel rendelkező városokban a nyelviskolák kínálnak magyar nyelvkurzusokat – egyéni, kiscsoportos, nagyobb csoportos kurzusok formájában. A jelenlegi vírushelyzetre való tekintettel a nyelviskolák jellemzően online nyelvkurzusokat hirdetnek. Egyéni nyelvtanóra szervezéséhez érdemes lehet nyelvtanárok hirdetései között böngészni.

Online lehetőségek

A Facebookon elérhetők magyar mint idegen nyelv tematikájú tematikus csoportok, pl.: [Learn Hungarian – Tanuljunk magyarul](#). Emellett ingyenes online magyar kurzus elérhető pl. a Duolingo-n.

4.8.2. Magyar nyelvvizsga

Magyarországon jelenleg (2020) két [akkreditált magyar mint idegen nyelvi nyelvvizsga](#) közül lehet választani. Ezek az [ITK ORIGO](#) és az [ECL nyelvvizsga](#). A nyelvvizsga mindkét esetben egynyelvű.

Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram esetén elvárás, hogy az ösztöndíjas legkésőbb a diplomaszerezését követő egy éven belül legalább középfokú magyar mint idegen nyelv nyelvvizsgát tegyen.

4.9. Hallgatói szervezetek

A magyar felsőoktatási intézményekben különböző hallgatói szervezetek működnek. Ezek lehetnek a hallgatói érdekképviselőket ellátó szervezetek (pl. hallgatói önkormányzat), szakmai-tudományos közösségek (pl. szakkollégiumok, egyéb szakmai diákszervezetek), külföldi szakmai szervezetek helyi alapszervezetei (pl. AIESEC, AEGEE), de szerveződhetnek nemzetiségi alapon (pl. nemzetközi hallgatók egyes szervezetei) vagy különböző kulturális tevékenységek megvalósítására (pl. fotóköri, újságkészítés, néptánc stb.).

4.9.1. Hallgatói érdekképviselők

4.9.1.1. Hallgatói önkormányzat (HÖK)

A felsőoktatási intézmény részeként működő hallgatói önkormányzatok legfőbb feladata a hallgatói érdekképviselő és hallgatói szolgáltatások nyújtása. A HÖK egy kari szintű, választott képviselőkkel álló testület, melynek minden, aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató automatikusan tagja – így választója és választható tagja is. Az egyetemi szintű érdekképviselőt az egyetemi hallgatói önkormányzat (EHÖK) látja el.

A hallgatói önkormányzat véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet a felsőoktatási intézmény működésével és a hallgatókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben a Szervezeti és Működési Szabályzatban (SZMSZ) meghatározottaknak megfelelően. A HÖK egyetértési jogot gyakorol az SZMSZ elfogadásakor és módosításakor; az ifjúságpolitikai és hallgatói célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor; a Térítési és Juttatási Szabályzat, az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendje, és a tanulmányi és vizsgaszabályzat tárgyalásának alkalmával.⁵⁷

4.9.1.2. Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK)

A HÖÖK a Magyarországon államilag elismert valamennyi felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának demokratikus alapon szerveződő és működő központi szervezete. Céljuk a magyar felsőoktatás átfogó fejlesztése érdekében intézményi és regionális szinten nem megoldható felsőoktatási- és ifjúságpolitikai feladatok elvégzése.⁵⁸ E területeken kezdeményezi a jogszabályok alkotását, véleményt nyilvánít jogszabálytervezetekről, szakmai eseményeket rendez, valamint szervezi és segíti a tagjai közötti információáramlást.

A HÖÖK szervezésében valósul meg a Stipendium Hungaricum Mentorhálózat (Stipendium Hungaricum Mentor Network).

4.9.2. Szakmai-tudományos közösségek

A magyar felsőoktatási intézményeknek feladata, hogy felismerje, felkutassa és tantervi kereteken kívüli formában is támogassa a kiemelkedő képességű és hozzáállású, valamint a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatókat. Ennek céljából tehetséggondozó és/vagy felzárkóztató rendszert működtetnek. A felsőoktatási törvény a tehetséggondozásnak három formáját emeli ki: a szakkollégiumokat, a tudományos diákköröket és a doktori képzést.⁵⁹

4.9.2.1. A szakkollégiumok

A szakkollégiumok olyan tehetséggondozó szervezetek, melyek az önkormányzatiság elvére és a szakkollégisták öntevékenységre épül. Céljuk, hogy saját szakmai program kidolgozásával magas szintű, minőségi szakmai képzést nyújtsanak, segítve a kiemelkedő képességű hallgatók tehetséggondozását, közéleti szerepvállalását, az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtését, és a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes értelmiség nevelését.⁶⁰

Szakkollégiumok listája az Interkoll honlapján⁶¹ érhető el, külön kiemelve az adott szakkollégium minősítési státuszát.

4.9.2.2. Tudományos diákkörök

A magyar és határon túli felsőoktatási intézményekben 7 évtizede⁶² működik tudományos diákköri mozgalom (Tudományos Diákkör, a továbbiakban: TDK). A tevékenység az oktatók és hallgatók közötti együttműködésen, a műhelymunkán és a szakmai kapcsolaton alapul. A TDK lehetőséget biztosít a hallgatóknak a tudományos önképzésre, hogy a kötelező tananyaggal kapcsolatban tantervi kötelezettséget meghaladó szintű tudást sajátítsanak el, bevonódjanak a tudományos kutatásokba, az egyéni kutatómunka eredményeit pedig szakmai nyilvánosság elé tárják. Az így létrehozott pályamunkákkal előbb intézményi, majd országos szinten az Országos Tudományos Diákköri Konferencián (a továbbiakban: OTDK) tudják megmérettetni magukat írott és szóbeli (prezentáció), majd tudományos vita formában.⁶³

57. hook.hu/cms/szervezetunk

58. hook.hu/cms/szervezetunk

59. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv, 54. §

60. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300024.kor, 19. §, (2), (3)

61. www.szakkoli.hu/szakkollegiumok/

62. otdk.hu/otdt

63. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300024.kor 14. §, (1), (2), (3).

Az OTDK-t két évente rendez meg az Országos Tudományos Diákköri Tanács (a továbbiakban: OTDT), 16 tudományterületi szekcióban⁶⁴. A megmérettetésre nem magyar anyanyelvű hallgatók is vállalkozhatnak angol nyelvű pályamű beadásával. Esetükben az előadás megtartása és a vita is angolul zajlik.⁶⁵ A legjobb pályaműveket az OTDT minősített helyezésekkel ismeri el.⁶⁶

4.9.3. Külföldi diákszervezetek helyi alapszervezetei

A nemzetközi diákszervezetek célja, hogy az általuk szervezett tevékenységekkel összehozzák a helyi és nemzetközi hallgatókat, valamint szakmai támogatást és/vagy csereprogram-lehetőségeket biztosítsanak nekik. Legtöbbjük nonprofit szervezetként működik, tagjaik pedig önkéntesek.⁶⁷

Hallgatóként érdemes tájékozódni, hogy a felsőoktatási intézményben vagy a városban működik-e valamely nemzetközi diákszervezet helyi alapszervezete, illetve nemzetközi szakmai gyakorlat- vagy önkéntes munkavégzési lehetőségekről, szakmai rendezvényekről tájékozódni a szervezet központi honlapján.

AECEE (Association des États Généraux des Étudiants de l'Europe)

Az interdiszciplináris diákszervezet 40 ország 161 városában tevékenykedik. Az AECEE Európa-szerte támogatja a diákok mobilitását és cseréjét. Ennek érdekében utazásokat, interkulturális csereprogramokat, nyári egyetemeket és konferenciákat szervez. Honlap: www.aecee.org, magyar honlap: www.locals.aecee.org/budapest/

AIESEC (Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales)

A szervezet több mint 113 országban képviselteti magát helyi csoportokkal. Céljuk, hogy elősegítse a hallgatók vezetői készségeinek fejlesztését és nemzetközi gyakorlati tapasztalat szerzését. Az AIESEC hálózat tagjai elhelyezkedhetnek gyakornokként, részt vehetnek a helyi bizottságok ülésein, illetve konferenciák, munkaértekezletek és előadások szervezésében segédkezhetnek és mintegy mentorként támogathatják a Magyarországra érkező külföldi gyakornokokat is. Honlap: aiesec.org, magyar honlap: aiesec.hu

IAESTE (International Association for the Exchange of Students for Technical Experience)

A szervezet természettudományos, műszaki vagy iparművészeti tanulmányokat folytató felsőoktatási hallgatóknak segít szakmai gyakorlatot találni a világ több mint 80 országában. Honlap: www.iaeste.org

BEST (Board of European Students of Technology)

A szervezet 34 országban 93 helyi csoportot tart fenn. Fő céljuk, hogy támogassák a műszaki tanulmányokat folytató hallgatók nemzetközi látókörét, és fejlesszék a nemzetközi szinten való munkavégzéshez szükséges készségeiket. A tudományos és nem tudományos rendezvényeik alkalmat kínálnak a hallgatóknak a találkozásra és eszmecserére.

Honlap: www.best.eu.org

64. otdk.hu/osszesített-eredmenyek

65. A nyelvi követelmények tekintetében érdemes az aktuális Részvételi felhívásból és a szekciónkénti felhívásból tájékozódni.

66. net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300024.kor 13. §

67. europa.eu/youth/go-abroad/studying/continue-your-international-experience-student-organisations_hu?language=lt

4.10. Hallgatói szolgáltatások

4.10.1. Hallgatói mentorálás

A legtöbb magyarországi idegen nyelvű képzéseket meghirdető felsőoktatási intézmény rendelkezik mentorprogrammal és/vagy tagja egy országos vagy nemzetközi mentorszervezetnek, melynek keretében felsőbb éves hallgatók – önkéntes alapon, vagy díjazás fejében – segítséget nyújtanak az újonnan érkező hallgatók számára tanulmányuk első évében, de akár később is. A mentor kortárs segítőként megkönnyíti a felsőoktatási intézménybe és az magyar oktatási rendszerbe való integrációt, nyelvi támogatást nyújt a kezdeti adminisztráció során, segíthet a kulturális sokk legyőzésében. A mentorszervezet a segítségnyújtás mellett kulturális és szabadidős programokat is szervezhet.

A továbbiakban a nemzetközi hallgatók számára segítséget nyújtó országosan működő mentorprogramok kerülnek bemutatásra. Ezekon felül a felsőoktatási intézményenként további mentorprogramok is elérhetőek lehetnek.

4.10.1.1. Erasmus Student Network Hungary (ESN)

Az ESN a legnagyobb európai diákegyesület, melyet 1989-ben alapítottak a hallgatói mobilitás támogatása céljából. Jelenleg 40 országban és több mint 900 felsőoktatási intézményben vannak jelen, és önkéntes mentoraik évente 220 000 nemzetközi hallgatónak nyújtanak segítséget.⁶⁸

Magyarországon 1999-ben alapították az első szekciót Pécsen, melyhez további 14 felsőoktatási intézmény csatlakozott.⁶⁹ Bár fő profiljuk az Erasmus+ program keretében részképzésben részt vevő hallgatók támogatása, de számos felsőoktatási intézményben a Magyarországra érkező többi (teljes vagy részképzéses) nemzetközi hallgatók mentorálási feladatait is ők látják el. A szervezethez jelentkezhet bármely, az adott felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező (felsőbb éves) hallgató, függetlenül a nemzetiségétől.

Az ESN szervezete a mentorálás mellett heti szinten szervez kulturális, gasztronómiai, turisztikai és egyéb szórakoztató programokat egymás és Magyarország kultúrájának megismerése céljából.

Honlap: esn.hu

4.10.1.2. Stipendium Hungaricum Mentor Network

A mentorprogramot a HÖÖK hozta létre 2018-ban célzottan a Stipendium Hungaricum programban részt vevő hallgatók támogatására – fő profiljuk tehát a diplomamobilitásban részt vevők segítése. Jelenleg (2021) 13 partneregyetemük van.

A mentorhálózathoz a partneregyetemek felsőbb éves magyar vagy már SH ösztöndíjas hallgatói csatlakozhatnak. A különböző egyetemekről kiválasztott leendő mentorok egy közös, több napos szakmai felkészítő tréningen vesznek részt, felkészítendő őket a mentorságuk alatt potenciálisan felmerülő problémákra.

Hasonlóan az ESN-hez, a Stipendium Hungaricum Mentorhálózat is szervez kulturális és turisztikai eseményeket az általuk mentoráltak számára Magyarország és egymás jobb megismerése céljából.

Honlap: shmentor.hu

68. www.esn.hu/about-us

69. www.esnelte.hu/esn-hungary

5 NEMZETKÖZI MEGJELENÉSEK ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TERÜLETEI

Számos olyan érintkezési pont van, ahol a külképviseletekkel való együttműködés hatékonyabbá teheti a Study in Hungary koncepció megvalósulását, Magyarország képviselőjét különböző nemzetközi rendezvényeken, a külföldi hallgatók érdeklődésének felkeltését a magyar felsőoktatás iránt.

5.1. Nemzetközi megjelenésekről általánosságban

5.1.1. A nemzetközi megjelenések indokoltsága és a TKA célja a megjelenések támogatásával

A Tempus Közalapítvány kiemelt hangsúlyt fektet a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését támogató, valamint a kifelé és befelé irányuló mobilitást segítő szakmai tevékenységekre. A magyar felsőoktatás nemzetközi (el)ismertségének, hallgatóvonzó képességének és ezzel együtt a hazánkban tanuló külföldi hallgatók számának növelése, a stratégiai fontosságú partnerországokkal intézményi szintű kapcsolatok kialakítása elengedhetetlen ahhoz, hogy stabil, fejlődő és versenyképes felsőoktatással rendelkezzen Magyarország.

A magyar felsőoktatási intézmények külföldi kiállításokon, vásárokon való megjelenésének támogatása régóta meglévő igényként jelentkezett. Ezért is bír nagy jelentőséggel, hogy a hazai felsőoktatási intézmények 2013 óta a világ legnagyobb és legrangosabb oktatási kiállításain/vásárain képviseltethették magukat a TKA szervezésében. A távoli országokban való bemutatkozást az is indokolta, hogy 2015-től az Erasmus+ program megnyitotta kapuit a nagyvilág felé. Emellett a Stipendium Hungaricum program, illetve 2021-től már a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram is, lehetőséget ad számos országbeli külföldi hallgató számára magyarországi tanulásra.

A nemzetközi megjelenések célja, hogy:

- megismertesse más országokkal Magyarországot, a magyar kultúrát és felsőoktatást, a különböző régiókat és sajátosságait, egyfajta országpromóciós tevékenységet betöltve,
- a különböző típusú megjelenések során segíteni a magyar felsőoktatási intézmények munkáját a Magyarországon elérhető idegen nyelvű képzések népszerűsítésében,
- tájékoztatást nyújtson a magyar felsőoktatásról és ösztöndíj-lehetőségekről, a magyar felsőoktatási intézményi profilokról és a TKA által kezelt programokról, együttműködési lehetőségekről.

5.2. A nemzetközi megjelenések típusai és a kapcsolódó együttműködési lehetőségek

Két megjelenés típust különböztetünk meg: a partnerkapcsolatok építését támogató **intézményi fókuszú kiállításokat** és az adott régió hallgatóinak elérését segítő **hallgatótoborzó vásárokat**. Mindkét fajta megjelenéshez társulhatnak kiegészítő rendezvények: **fórum, fogadás, intézménylátogatás, hallgatói tájékoztató, alumni találkozó**.

A hagyományos, „fizikai” megjelenések mellett, 2020-tól a magyar felsőoktatási delegációk virtuális kiállításokon, vásárokon, konferenciákon való részvételét is támogatja a TKA a Study in Hungary kezdeményezés égisze alatt.

5.2.1. Nemzetközi intézményi fókuszú kiállítások

Az **intézményi fókuszú** kiállítások előre tervezhetők, általában az évnek mindig ugyanabban az időszakában rendezik meg az adott kiállításokat. Kevésbé régióhoz kötött megjelenések, mint a hallgató toborzó vásárok, hiszen a világ minden tájáról érkeznek oktatási szakemberek, potenciális partnerek a rendezvényekre. Azonban a megrendezés helyszíne, országa árnyalhatja a képet, ugyanis a megjelenés kapcsolódhat a térségben lévő kapcsolatok, egyezmények fellendítéséhez is. Másrészt a nagy kiállítások bizonyos földrajzi régiókat is lefednek, például Ázsia és Csendes-óceán térsége, Észak- vagy Latin-Amerika térsége.

Az **intézményi fókuszú kiállításokon** felsőoktatási szakemberek, felsőoktatási intézményi képviselők, vezetők és munkatársak, nemzeti szintű irodák és ügynökségek, toborzó irodák és különféle cégek vesznek részt partnerkeresés és saját tevékenységük népszerűsítése céljából. Ebből kifolyólag az elsődleges hangsúly az együttműködések kialakításán, partneri egyezmények megkötésén van. Az intézményi fókuszú kiállítások jellemzően szakmai konferenciával egybekötött rendezvények.

Az intézményi fókuszú kiállításokon való megjelenés céljai:

- a magyar felsőoktatás egészének népszerűsítése,
- a magyar felsőoktatási intézmények szakmai képviselete és promóciója,
- a meglévő intézményközi együttműködések erősítése és bővítése,
- a lehetséges új partnerekkel történő kapcsolatfelvétel elősegítése,
- hallgatói, oktatói, kutatói csere, valamint közös képzési programok kidolgozása.

A globális felsőoktatási szinten működnek olyan szervezetek, amelyek célja az oktatási szakemberek összefogása, az oktatásban és azon belül a felsőoktatásban zajló globális trendek megértése és a felsőoktatás nemzetköziesítése, nemzetközivé tétele. Ezek a világméretű felsőoktatási szakmai szervezetek bizonyos területi fókuszponttal, de nemzetközi szakmai közösségi hálózattal indítanak párbeszédet globális oktatási témák és problémák mentén.

Képzésekkel, tréningekkel, nemzetközi szakértői szolgáltatásokkal támogatják a felsőoktatás fejlesztését, és évente világméretű, konferenciával egybekötött kiállítással hívják egybe az érintett és érdeklődő oktatási szakembereket: felsőoktatási intézményekben dolgozókat, nemzeti oktatási szervezetek képviselőit, kormányzati kapcsolódású oktatási szakembereket, oktatáshoz kapcsolódó egyéb szervezetek képviselőit.

Működésük a tagsági bevételeken túl piaci alapú, az általuk nyújtott szolgáltatások közé tartoznak a szakértői vállalatok és felsőoktatási témájú rendezvények. Szerepük azonban ezen túl is igen jelentős, mivel a holdudvarukban megforduló oktatási szakemberek számára jelentős partnerkeresési potenciált és szakmai tudásmegosztást jelentenek. Ugyanakkor aktuális trendek, sokszor konfliktust jelentő közéleti-oktatási témák felszínre kerülését segítik elő. A TKA három szervezettel működik együtt, amelyek lefedik a világ felsőoktatási piacát.

5.2.1.1. European Association for International Education (EAIE)

Az **EAIE** non-profit szervezetet 1989-ben alakult, amely azóta a felsőoktatás nemzetköziesítésében elismert európai központtá vált. Célja azoknak az egyéneknek a támogatása és összefogása, akik részt vesznek munkájuk során az intézményük nemzetköziesítésében. Tréningeket, konferenciákat szolgáltatnak számukra, ahol bővíthetik és megoszthatják a tudásukat hasonló területen dolgozó oktatási szakemberekkel.

Az EAIE szervezet kapcsolatot ápol olyan kulcspartnerekkel, intézményekkel, amelyek segítik munkájukat a felsőoktatás nemzetköziesítésének előrehaladásában Európában és azon túl.

Ennek részeként rendezik meg Európa legnagyobb nemzetközi, felsőoktatással foglalkozó konferenciáját és kiállítását minden év szeptemberében, valamely európai nagyvárosban (2014 Prága, 2015 Glasgow, 2016 Liverpool, 2017 Sevilla, 2018 Genf, 2019 Helsinki, 2020 EAIE Community Exchange). Az esemény fontos találkozópontra a nemzetközi oktatási közösségben, az európai fókuszot megtartva, de a globális trendekbe ágyazottan.

Az éves kiállításon 2013 óta vesz részt a Tempus Közalapítvány, szakértői és szervezői munkával támogatja a magyar felsőoktatás megjelenését.

5.2.1.2. Asia-Pacific Association for International Education (APAIE)

Az [APAIE](#) Szöulban alakult 2004-ben, az akkori alapító bizottságban 13 egyetem részvételével az ázsiai és csendes-óceáni térségből. Az APAIE célja az intézmények közötti együttműködések, nemzetközi programok, cserék és a minőségi oktatás támogatása az ázsiai régióban és azon túl. Az EAIE szervezethez hasonlóan segíti az oktatási szakemberek találkozását, partnerkapcsolat-építést, miközben fókuszában az ázsiai és csendes-óceáni régió mozgásba hozása, népszerűsítése és a globális véráramba való bekapcsolása áll.

Az APAIE minden év márciusában szervezi meg az ázsiai és csendes-óceáni térség egyik legkiválóbb nemzetközi oktatási fórumát, valamely régióbeli ország nagyvárosában (2015 Peking-Kína, 2016 Melbourne-Ausztrália, 2017 Kaohsiung-Tajvan, 2018 Szingapúr, 2019 Kuala Lumpur). A konferenciával egybekötött oktatási kiállításon oktatási szakemberek, felsőoktatásban dolgozók és a nemzetköziesítéssel foglalkozó munkatársak vesznek részt. A vándorrendezvény mindig a kijelölt országban talál társrendezőkre. A TKA 2014 óta szervez magyar megjelenést a kiállításon.

5.2.1.3. Association of International Educators (NAFSA)

A [NAFSA](#) non-profit szervezetként a nemzetközi oktatás minden területével foglalkozik, a nemzetközi hallgatói tanácsadástól a kampuszok nemzetköziesítésén át a globális felsőoktatási, oktatási folyamatokig. Története régre nyúlik vissza, elődszervezetét 1948-ban hozták létre, akkor még fókuszáltabb szerepkörrel és célokkal, az amerikai egyetemek fejlesztésének érdekében. A ma is használatos nevét 1990-ben kapta, jelezve a szervezeti nyitást a tengerentúli, világszintű felsőoktatási folyamatok felé.

A NAFSA hasonlóan a fentiek szervezetekhez többféle szolgáltatást nyújt a nemzetközi oktatási szakemberek számára, hogy tréningeken, online képzéseken, konferenciákon és tanulmányokban oszthassák meg a szakértőik által felhalmozott tudást és tapasztalatot.

Ezenkívül a szervezet minden év májusában a világ egyik legnagyobb szabású oktatási vásárát szervezi meg Észak-Amerika valamely nagyvárosában (2014 San Diego, 2015 Boston, 2016 Denver, 2017 Los Angeles, 2018 Philadelphia, 2019 Washington D.C, 2020 NAFSA eConnection). A TKA 2014 óta állít ki az eseményen.

5.2.1.4. A kiállítások éves menetrendje és a jelentkezési felhívások ideje:

NEMZETKÖZI MEGJELENÉS	DÁTUM
APAIE – Ázsia	március
• TKA jelentkezési felhívás	előtte évben december-január
NAFSA – Egyesült Államok	május vége-június eleje
• TKA jelentkezési felhívás	január-február
EAIE – Európa	szeptember
• TKA jelentkezési felhívás	május-június

5.2.1.5. Intézményi fókuszú kiállítások a világ más tájain

A teljesség igénye nélkül az alábbiakban felvillantunk néhány más intézményi fókuszú kiállítást, amin korábban megjelent a Study in Hungary a TKA szervezésében, de fontos megjegyezni, hogy számos egyéb szervezet is szervez rendszeresen intézményi fókuszú kiállításokat, konferenciákat.

A **Latin America and Caribbean Higher Education Forum (LACHEC)** a latin-amerikai és karib-tengeri térségre fókuszáló, minden év novemberében megrendezett konferencia és kiállítás. A latin-amerikai országok felsőoktatási szakemberein, intézményi képviselőin túl a világ minden tájáról érkeznek oktatásban dolgozó résztvevők, szakértők. A TKA 2014-ben vett részt a Bogotában megrendezett eseményen, mely konferencián több magyar szakértő is előadást, illetve workshopot tartott (további információ a 2014-es rendezvényről [itt](http://www.lachec.com)).

www.lachec.com

A **Brazilian Association for International Education (FAUBAI)** szervezet 1988-ban alakult meg Braziliában azzal a céllal, hogy programjain, szemináriumain, konferenciáin alkalmat adjon az oktatási szakemberek, nemzetközi intézményi munkatársak a szakmai találkozásra nemzeti szinten a brazil felsőoktatás fejlesztéséért, kapcsolatainak kiszélesítéséért. Manapság nemzetközi méretű konferenciává és kiállitássá nőtte ki magát, amely támogatja a nemzetközi együttműködések, párbeszéd kialakulását, jó gyakorlatok megosztását a világ felsőoktatási szakemberei között, megtartva a brazil fókusz.

faubai.org.br

A **Going Global** a British Council évente megrendezett, kiállítással egybekötött konferenciája nemzetközi oktatásügyben dolgozó oktatási szakemberek, vezetők számára. Célja a nemzetközi tudásmegosztás, az oktatásban zajló globális folyamatok megértése, a döntéshozók és munkatársak közötti párbeszéd lehetőségének megteremtése globális szinten.

www.britishcouncil.org/going-global

5.2.2. Nemzetközi hallgatótoborzó vásárok

A **hallgatótoborzó vásárok** tervezése évről évre történik, nincsenek előre rögzítve – mint az intézményi fókuszú kiállítások –, hogy milyen vásárokon jelenik meg a Study in Hungary az adott évben. Az éves hallgatótoborzó terv mindig az aktuális igényeknek és lehetőségeknek megfelelően alakul. A TKA a célrégiók, célországok kiválasztása során több szempontot is tekintetbe vesz, mint például: a kormányzati célok és a magyar felsőoktatás nemzetköziesedési törekvései, a Stipendium Hungaricum és egyéb ösztöndíj programokban megfogalmazott célkitűzések, a magyar felsőoktatási intézmények által prioritált, valamint a piaci alapokon megcélozható régiók, a magyar felsőoktatás képzés kínálata.

A **hallgatótoborzó vásárokon** az adott célrégió vagy célország hallgatói számára – középiskolások, egyetemi hallgatók, szülők és tanárok – nyílik lehetőség a kiállító felsőoktatási intézmények, nemzeti pavilonok, valamint különféle cégek által nyújtott képzések és szolgáltatások megismerésére. Ebből kifolyólag az elsődleges hangsúly a hallgatók megnyerésén, az országpromóción és felsőoktatási marketingen van a hallgatótoborzás érdekében.

A hallgatótoborzó vásárokon való megjelenés céljai:

- a magyar felsőoktatás népszerűsítése és a felsőoktatási intézmények szakmai képviselete,
- az intézményi hallgatótoborzás támogatása, a toborzási munka segítése,
- a promóció segítése ösztöndíj-lehetőségekről való bemutatkozó előadásokkal, egyéb kommunikációs eszközökkel,
- a Stipendium Hungaricum a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram, valamint más, TKA által koordinált ösztöndíjprogramok megismertetése és népszerűsítése kiemelt helyet kap a toborzó munka során a részt vevő partnerországokban,
- többi kiállítóval partnerkapcsolatok építése.

A nemzetközi hallgatói vásárokon való megjelenés célja a hazánkba irányuló mobilitás növelése, külföldi hallgatók toborzása magyarországi tanulmányok folytatására. A magyar felsőoktatás népszerűsítése és a magyar felsőoktatási intézmények szakmai képviselője mellett kiemelt feladat a képzési rendszer és képzés kínálat bemutatása, valamint a hazánkban elérhető ösztöndíjlehetőségek megismertetése az érdeklődőkkel. A hallgatói vásárok során lehetőség nyílik partnerkapcsolatok építésére is, akár szervezett keretek között. A magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi oktatási együttműködéseinek élénkítése, hatékonyságának növelése és új kapcsolatok kialakítása mind azt célozzák, hogy hosszú távon egyre több külföldi hallgató szerezzen diplomát magyarországi felsőoktatási intézményekben.

A fenti prioritások mentén, a szaktárcákkal összehangoltan a TKA kijelöli azon külföldi hallgatótoborzó megjelenéseket, amelyeken közös magyar felsőoktatási delegáció szervezésével részt kíván venni az adott évben. Ebben az esetben a TKA a kiutazó delegáció részére komplex szakmai programot állít össze. A hallgatói vásáron való részvétel mellett a TKA számos esetben saját szervezésű szakmai rendezvényeket, programokat is megvalósít a célországokban.

5.2.3. Stipendium Hungaricum és Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramok a hallgató-toborzó vásárokon

Az ösztöndíjprogramok célországaiban történő megjelenések alkalmával a hallgatótoborzó vásárok elsődleges szerepe és fókusza az adott ösztöndíjprogram népszerűsítése és promóciója a potenciális hallgatók körében. Ezek a megjelenések, legyenek akár intézményi delegációs megjelenések, virtuális megjelenések, vagy nagykövetség által lebonyolított megjelenések, az egységes Stipendium Hungaricum / Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram brand alatt történnek. Az ösztöndíjprogramok kiemelt kommunikációja során, hozzáadott előnyként, megjelenhet az önköltséges hallgatók érdeklődése is Magyarország iránt (valami miatt az adott érdeklődő nem jogosult az ösztöndíjprogramra, de érdeklődését már felkeltettük az ország iránt az ösztöndíj program ismertetése során, így hajlandósága a magyarországi tanulmányok folytatására fokozódik).

Főleg egyes Stipendium Hungaricum célországok esetében a toborzás célcsoportja a diákokon kívül a szülőkre is kiterjed. A szülőkre mint döntéshozókra bizonyos országokban különös figyelmet kell fordítani, ezeket a speciális igényeket igyekszünk a kommunikációnk során figyelembe venni. Ezeknek a helyi sajátosságoknak a megismerésében a külképviseletek helyi speciális tudására kiemelten számíthatunk.

Tekintettel arra, hogy mind a Stipendium Hungaricum, mind a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban elérhetőek a részképzések, a hallgatótoborzó vásárokon túl az intézményi kapcsolatépítésre fókuszáló hagyományos vagy akár virtuális nemzetközi kiállítások, egyéb rendezvények (pl. intézményi fórum, intézménylátogatások a célországban, beleértve a felsőoktatási intézmények mellett a középiskolákat is) alkalmával is lehetőség nyílik a programok népszerűsítésére és potenciális hallgatók bevonására részképzéses tanulmányokra, adott esetben akár olyan képzési szintekre és tudományterületekre is, melyeket a hallgatók küldő anyaintézménye nem hirdet.

A megjelenések kapcsán a külképviseletek hozzájárulásának lehetséges területei:

- átbeszéljük, hogy milyen intézményi együttműködésekről tud az adott régióban a külképviselet
- a külügyi munkatársak a szervezésben is részt vesznek (pl. kapcsolattartás a helyi vásárszervezőkkel)
- előzetes egyeztetési lehetőség a kiutazó felsőoktatási intézményekkel
- az adott relációra vonatkozó helyi kulturális sajátosságok és a felsőoktatási kultúrában megjelenő eltérések ismertetése a delegáció számára
- kísérő esemény (pl. TKA-val közös magyar felsőoktatási fórum) szervezésében segítségnyújtás
- intézménylátogatás szervezése
- segítségnyújtás szálláskeresésben
- transzfer, tolmácsolás biztosítása
- helyi sajtókapcsolatok mozgósítása

Számos célországban olyan vásári megjelenés valósul meg, melyen a magyar külképviselet **önállóan** képviseli a magyar felsőoktatást a standon, a TKA pedig **szakmai koordinációval** segíti a munkájukat.

A szakmai támogatás és felkészítés típusairól az [5.4.-5.5. fejezetekben](#) írunk bővebben.

5.2.4. Virtuális megjelenések

5.2.4.1. Virtuális intézményi fókuszú kiállítások

A partnerkapcsolatokat építő, intézményi fókuszú kiállítások során kiemelten hangsúlyos a személyes jelenlét a tárgyalások lebonyolításához. A 2020-as év tapasztalatai alapján egyértelműen látszik, hogy az online formában történő kiállítások a kapcsolatépítésre és az interaktív munkára korlátozottan alkalmasak. Elmondható ugyanakkor, hogy a kiállítás-szervezők folyamatosan dolgoznak azon, hogy a kiállítók igényeire szabva hatékonyabbá tegyék a felületeket, nagyobb hangsúlyt helyezve a networking funkcióra.

A virtuális kiállításokhoz kapcsolódó konferenciákon való részvétel azonban a tudásszerzés és jó gyakorlatok cseréje szempontjából eredményes és hatékony volt.

A hagyományos, fizikai konferencián a párhuzamosan zajló szekcióelőadások, valamint a konferenciával egy időben zajló kiállítás miatt erősen kell szelektálni a programok között. A virtuális események nagy előnye az volt, hogy az előre felvett, valamint az utólag is visszanézhető élő előadásoknak köszönhetően bárki egyéni preferencia alapján, időzónától függetlenül megnézhetette az előadásokat.

5.2.4.2. Virtuális hallgatótoborzó vásárok

A Study in Hungary kezdeményezés keretében egyre több virtuális hallgatótoborzó kiállításon való részvételre nyílik lehetőség. Korábban is jellemző volt az évi egy-két virtuális megjelenés, de a koronavírus hozta új helyzet miatt a legnagyobb kiállításszervezőknek át kellett alakítani a teljes portfóliójukat: egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az interneten keresztül történő toborzásra. Ebből kifolyólag a hallgatótoborzással foglalkozó for-profit szervezetek 2020-tól óriási fejlesztésekbe kezdtek, és 2020 júniusára már kész online toborzó felületeket mutattak be a virtuális hallgatótoborzó események lebonyolítására.

A hallgatótoborzás terén a gyors kommunikációra és információmegosztásra való igény minden eddiginél hangsúlyosabban jelenik meg. A virtuális kiállítás a földrajzilag különböző helyeken található felsőoktatási intézményeknek, hallgatóknak, és toborzással foglalkozó ügynökségeknek egymással való kapcsolatletteremtésére ad lehetőséget, viszonylag csekély idő és anyagi ráfordítás mellett. A virtuális vásár tehát e tekintetben rendkívül költséghatékony ugyanakkor kényelmes megoldás. A hallgatók ingyenes hozzáférést kapnak számos résztvevő ország felsőoktatási intézményének kínálatához, és lehetőséget arra, hogy közvetlenül kapcsolatba léphessenek az intézmények képviselőivel.

Az elmúlt években főleg az alábbi négy vásárszervezővel működhattunk együtt:

- **Begin Group:** begingroup.com/en/ (főleg Kelet-Európa, Közel-Kelet és Ázsiai régiók kapcsán)
- **Study in Europe** által szervezett virtuális hallgatótoborzás: www.studyineurope.eu
- **BMI:** bmiglobaled.com (Dél-Amerika és Délkelet-Ázsia)
- **FPP Edumedia:** www.fppedu.media (minden régió)

5.3. Nemzetközi megjelenéseket kiegészítő rendezvények és kapcsolódó együttműködési lehetőségek

A két különböző típusú – intézményi és hallgatói fókuszú – megjelenéshez kapcsolódhatnak **társrendezvények**, amelyek a TKA saját szervezésében, vagy a külképviselettel, illetve helyi partnerrel (pl. Stipendium Hungaricum küldő partnerek) együttműködésben zajlanak.

Az **intézményi fórum** célja, hogy a TKA saját rendezvény révén célzottabban és közvetlenül támogassa az intézmények partnerkapcsolat-építését az adott országban. A rendezvényen a részt vevő magyar felsőoktatási intézmények már meglévő, valamint potenciális partnerintézményei vesznek részt, valamint az adott országban releváns egyéb szereplők is meghívást kaphatnak (pl. helyi Stipendium Hungaricum küldő partner). A fórum kiemelt programja a marketplace (intézményi körtárgyalások).

A fórum legfontosabb céljai:

- a magyar felsőoktatás és elérhető ösztöndíj- és együttműködési lehetőségek bemutatása és promóciója, aktualitások megismerése;
az adott ország felsőoktatásának és elérhető ösztöndíj- és együttműködési lehetőségeinek és aktualitások megismerése
- kapcsolatok erősítése, fejlesztése a célországgal,
- intézményi együttműködések elősegítése és meglévő kapcsolatok mélyítése;
- tudáscsere a felsőoktatási trendekről, szakmai jó gyakorlatok megosztása.

A fórumok szervezésekor a külképviselet aktívan szerepet vállal a rendezvény helyszínének kiválasztásában, akár külsős, akár saját helyszín, a helyi régió és kultúra specifikus információkat megosztja a TKA szervezőivel. (pl. milyen időintervallumban érdemes a fórumot megtartani). A külképviselet előadást is szokott tartani a helyi partnerkapcsolatok tovább fejlesztése érdekében. A meglévő partnerkapcsolatokról és meghívható, jó gyakorlatokat bemutató partnerintézményekről előzetesen tájékoztatja a TKA szervezőit.

A **fogadás** célja, hogy segítse az intézmények szakmai kapcsolatépítését, támogassa őket a partnerkeresésben, és alkalmat biztosítson az új partnerekkel való találkozásra. A fogadás annyiban különbözik a fórumtól, hogy míg ez utóbbi szervezett keretek között tartja a partnerek bemutatkozását és tárgyalását, valamint szakmai előadásokkal párosul, addig a fogadás egy informálisabb közegben biztosítja a meghívottak számára a lehetőséget a párbeszédre.

A fogadások szervezésében is komoly segítséget tudnak nyújtani a külképviseletek, hiszen a fórumhoz hasonlóan itt is segíthetnek a helyszín kiválasztásában és biztosításban, a meghívott partnerlisták összeállításában, protokolláris kérdések átbeszélésében, catering cégek válogatása és közbeszerzésében.

A TKA által szervezett **intézménylátogatások** célja, hogy a magyar delegáció megismerkedhessen a helyi, régióbeli jelentősebb oktatási intézményekkel, valamint alkalmat adjon a partnerkapcsolat-építésre felsővezetői találkozások révén. Az intézményi fókuszú kiállítások szervezői általában a programba építve lehetőséget biztosítanak az intézménylátogatásra, melyekhez díj ellenében lehet csatlakozni. Hallgatótöborzó szervezetek is egyre inkább szerveznek párhuzamosan intézménylátogatási roadshowkat és webinariumokat.

A külképviseletek segítenek feltérképezni nemcsak a delegáció tagok, de minden más hazai felsőoktatási intézmény addigi aktív és inaktív partnerkapcsolatait, vagy az adott intézményekkel kik állnak már és milyen szintű kapcsolatban.

A fentihez kapcsolódva TKA **hallgatói tájékoztatói** rendezvényen az adott ország/régió hallgatóinak mutatja be Magyarországot, a magyar felsőoktatást és a TKA által elérhető ösztöndíj-lehetőségeket. A tájékoztatókon a hallgatók lehetőséget kapnak a személyes egyeztetésre a TKA munkatársaival, valamint az intézmények képviselőivel egyaránt. A hallgatói tájékoztatókon a helyi alumni hallgatók szerepe kiemelt jelentőséggel bírhat.

A megjelenést kiegészítő **alumni találkozó** célja, hogy az egykor Magyarországon tanult hallgatókkal találkozassunk. A TKA annak érdekében, hogy megkönnyítse az intézményeknek a volt nemzetközi hallgatóival való kapcsolattartást és elősegítse egy adatbázis létrehozását, kifejlesztette az Alumni Network Hungary portált, amelyről bővebben a 6. fejezetben olvashatnak.

A külügyi missziók, az önálló és TKA által szervezett kiállításokban való együttműködésen felül még az alábbi tevékenységekkel támogatják a magyar felsőoktatás általános népszerűsítését:

- Study in Hungary előadások tartása az oktatási kiállításokon és releváns rendezvényeken (pl. fiatalokat megszólító eseményeken)
- információ terjesztése, az érintettek figyelmének felhívása
- információs anyagok elhelyezése a követségen/kulturális intézetben, esetleges kitelepüléseken, programok alkalmával
- hírek, tájékoztatók közzététele a külképviselet honlapján
- banner elhelyezése
- sajtóközlemények kiadása, interjúk adása a helyi sajtónak
- a TKA által biztosított nyomdakész anyagok helyi kinyomtatása
- célszágtól függően a promóciós anyagok, bannerek szövegének fordítása
- közreműködés az alumni hálózat bővítésében és helyi alumni találkozók szervezésében
- (a helyi önkéntesek aktív részvételével)
- helyszín biztosítása a találkozóhoz
- kulturális vagy más program szervezése, helyi előadók felkérése
- szenior alumni tagok felkutatása
- felkészítő események a Magyarországra készülő ösztöndíjasoknak

5.4. Külképviseletek nemzetközi megjelenésekre és partnerkapcsolatok építésére szóló felkészítésének típusai

5.4.1. Külképviseletek felkészítése delegációs nemzetközi megjelenés szervezésében és lebonyolításában

A nemzetközi megjelenések előkészületei számos tényezőtől függhetnek, mint például a megjelenés típusa (hallgatótorzós vásár vagy intézményi fókuszú kiállítás, élő vagy online kiállítás), a cél régió vagy célszám, az időzítés, a kiutazó delegáció létszáma és összetétele, az együttműködő partnerek, a megvalósítandó programelemek (vásár, fórum stb.). Azonban a felkészülésnek vannak általános elemei, amelyeket minden kiutazáskor fontos szem előtt tartani. A megjelenést megelőzően a TKA legalább 2-3 hónappal korábban megkezdte a felkészülést a szakmai képviseletre és egyúttal kapcsolatba lép a helyi kirendeltséggel.

A TKA által szervezett Study in Hungary, illetve a célzottan Stipendium Hungaricum vagy Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram népszerűsítésére irányuló magyar delegációs megjelenés (intézményi és hallgatói) sikeres szereplésében elsősorban az alábbiakban ([5.2-es fejezetben](#) is említett) segíthetnek a külképviseleti munkatársak:

- átbeszéljük, hogy milyen intézményi együttműködésekéről tudnak, amit egyúttal bekérünk a kiutazó intézményi képviselőtől is
- a külügyi munkatársak a szervezésben is részt vesznek úgy, hogy szintén kapcsolatban állnak a vásár szervezőivel és a TKA felelős kollégájával
- a kiutazás előtt létrehozott közös platformon már előzetesen tudnak egyeztetni a kiutazó felsőoktatási intézményekkel
- a külképviselő tud segíteni az adott relációra vonatkozó helyi kulturális sajátosságok és a felsőoktatási kultúrában megjelenő eltérések ismertetésében
- kísérő esemény (pl. TKA-val közös magyar felsőoktatási fórum) szervezésében segítségnyújtás
- intézménylátogatás szervezése
- segítségnyújtás szálláskeresésben
- transzfer, tolmácsolás biztosítása
- helyi sajtókapcsolatok mozgósítása

A TKA delegációs megjelenések előtt amellet, hogy folyamatosan tájékoztatja a kiutazókat az aktuális teendőről, felkészítő rendezvényt tart a kiutazó felsőoktatási intézményi képviselőknek. A felkészítő rendezvény általános forgatókönyve:

- általános ismertető a programtervezetről
- helyszín bemutatása, kiállítás szervező bemutatása
- élrégióban hirdethető mobilitási típusok bemutatása
- régió specifikus tudnivaló
- partnerkapcsolatok megvizsgálása
- kommunikációs hívószavak, promóciós stratégia
- Alumni Hungary bemutatása

A felkészítőn rendszerint az adott régióért felelős külképviselőti munkatársak is résztvesznek.

5.4.2. Külképviselők felkészítése önállóan szervezett és lebonyolított nemzetközi megjelenéskor

A TKA vagy felsőoktatási intézmény részvétele nélkül, a külképviselő által önállóan lebonyolított megjelenés esetében is érdemes időben elkezdni a felkészülést és előállítani azokat a tartalmakat – legyen szó promóciós eszközről, vagy háttéranyagról –, amiket az adott külügyi munkatárs felhasználhat a kiállításon. A külképviselői munkatársak felkészülésében a TKA segítséget tud nyújtani szakmai és promóciós anyagok előállításával.

A rendelkezésre bocsátott szakmai „csomag” tartalma rendszerint:

- a relációra vonatkozó felsőoktatást érintő háttéranyag, benne a releváns ösztöndíjlehetőségek, Stipendium Hungaricum, illetve Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramban érintett célország esetében kiemeleten az SH és DFP ösztöndíjprogramok ismertetése
- grafikai anyag, arculat
- fizikai megjelenéskor kiadványokat és promóciós tárgyakat postázunk
- offline és online használható regisztrációs ív az utókövetéshez (virtuális kiállítás esetén a szervezők utólag elküldik a résztvevőkről szóló riportot)
- amennyiben virtuális standról van szó, akkor a „standfelállítást” is elvégezzük
- kommunikációs promóciós linkek előállítása és továbbítása
- önkéntes jelen vagy volt diák felkutatása és a kiállításon való részvétellel felkérni őket vagy bármilyen kiegészítő rendezvényhez

5.4.3. Külképviseltek részvétele az éves Felsőoktatási Műhelykonferencián

A TKA az elmúlt három évben **Felsőoktatási Műhelykonferenciát** rendezett a külügyi munkatársak és a felsőoktatási intézményi képviselők számára.

A konferencia célja egyrészt, hogy felkészítse a külképviseleti munkatársakat a magyar felsőoktatás népszerűsítésére, ismertetve az új trendeket, stratégiákat, másrészt pedig nagyon fontos cél, hogy a magyar felsőoktatás nemzetköziesítésében résztvevő szereplők számára egy közös fórumot teremtve elősegítsük a párbeszédet.

A konferenciára minden évben frissítjük az alábbi felületet:

tka.hu/nemzetkozi/5815/kulugyi-munkatarsaknak

5.5. Kommunikációs eszközök és promóciós lehetőségek

Az egységes kommunikáció kiemelt szerepet kap a külföldi megjelenések során.

Általános esetben a **Study in Hungary brand** alatt történik a közös, TKA által koordinált promóció: országimázs kialakítása és a magyar felsőoktatás bemutatása.

Stipendium Hungaricum célországban történő megjelenés esetén a közös fellépés és promóció a **Stipendium Hungaricum brand** alatt történik, illetve az újonnan indult Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram is kiemelt központi szerepet tölt be az egységes megjelenés kapcsán a DFP program célországaiban.

A központi üzenetnek rendelődik alá a magyar intézmények egyéni promóciója, a közös és egységes marketing erősíti az egyéni megmutatkozásokat. Minden kommunikációs és marketing eszköz, valamint módszer ezen elv alapján épül fel, amelybe az egyéni, intézményi elemek is beilleszthetők.

Felületek és promóciós eszközök:

- Study in Hungary honlap: studyinhungary.hu
- Study in Hungary Facebook oldal: facebook.com/studyinhungaryofficial
- Stipendium Hungaricum honlap: stipendiumhungaricum.hu
- Stipendium Hungaricum Facebook oldal (államtitkársági kezelésben): facebook.com/Orsolya-Pacsay-for-Stipendium-Hungaricum-821851368182865
- Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram honlap: diasporascholarship.hu
- Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram Facebook oldal: facebook.com/hungariandiasporascholarship
- promóciós és tájékoztató kiadványok, szóróanyagok – a toolkit elérhető: tka.hu/nemzetkozi/5815/kulugyi-munkatarsaknak,
- imázsfilmek: studyinhungary.hu/why-hungary/menu/video-gallery.html

A felsorolt felületek és eszközök a vásári tevékenységektől függetlenül is használhatók tájékoztatásra, a Study in Hungary kezdeményezés és az ösztöndíjprogramok láthatóságának növelésével kapcsolatos tevékenységekhez.

Vásári megjelenésekhez kapcsolódó további eszközök:

- standdekoráció (a megjelenés fókuszának megfelelően),
- kiadványok, szóróanyagok (online és fizikai formában), promóciós tárgyak,
- ppt előadások a megjelenéseken

5.5.1. Egyéb online tevékenységek a vásári megjelenésekhez kapcsolódóan

Az online eszközök a lehetőséget biztosítanak a promócióra, a megvalósítás támogatására nem csak a rendezvények alatt, hanem az azt megelőző és követő időszakban is. Fontos szerepük van a felkészülésben, előzetes tájékoztatásban, az utánkövetésben és az eredmények hasznosításában. A TKA az alábbi módokon támogatja ezeket a folyamatokat:

- A [TKA a honlapján](#) feltüntetett partnerei számára, hogy mely kiállításokon vesz részt,
- valamint rendszeresen frissülő információt biztosít azokról a [nemzetközi megjelenési lehetőségekről](#) is, amelyeken a TKA nem vesz részt, de partnerei figyelmébe ajánl.
- Az eseményekről hírt adunk a Study in Hungary honlap dedikált felületén (studyinhungary.hu/study-in-hungary/menu/events.html), illetve hírként és a Study in Hungary Facebook oldalon. Emellett a rendezvényben érintett partnereink kapcsolódó híreit, információit is közzéteesszük ezeken a felületeken.
- Lehetőség van a TKA által kezelt [Study in Hungary Facebook oldalon](#) promóciós tevékenységre, elsősorban hallgatói érintettségű eseményekkel kapcsolatban.
- A TKA által kezelt hírlevelekben előzetes hírek közlésére, valamint disszeminációs céllal eredmények megosztásra is van mód.

5.6. Rendezvények utáni disszemináció

A TKA a szervezéssel, a megjelenéssel kapcsolatos véleményeket, javaslatokat is szívesen fogad. Az elégedettség, a fejlesztendő területek, valamint a meglévő gyakorlatok visszaigazolása fontos alapul szolgál a jövőbeli megjelenések szervezéséhez. A TKA célja, hogy a külügyi munkatársaktól is minden visszajelzést összegyűjtsön és feldolgozzon. Erre jött létre első sorban a Felsőoktatási Műhelykonferencia.

Arra is szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni a jövőben, hogy ne csak felkészítőt, de utókövető eseményt is szervezzünk a rendezvényeink után

6 | AZ ALUMNI NETWORK HUNGARY LEÍRÁSA

Az Alumni Network Hungary hálózat elsődleges célja a magyarországi felsőoktatásban tanult, illetve jelenleg is tanulmányokat folytató külföldi hallgatók hálózatba szervezése annak érdekében, hogy mind Magyarországgal, mind egymással kapcsolatban maradjanak a tanulmányaik befejezését követően, és helyi szintű alumni hálózatok is létrejöjjenek. A hálózatosodás hosszú távú célja, hogy a volt külföldi hallgatók közvetve vagy közvetlenül népszerűsítsék Magyarországot és a magyar felsőoktatást, továbbá tanulmányaik befejezését követően is kapcsolatban maradjanak hazánkkal, beleértve az üzleti-gazdasági, tudományos, kulturális, és diplomáciai kapcsolatokat.

A hálózat célcsoportjába egyaránt beletartoznak a különböző ösztöndíjprogramok (Stipendium Hungaricum, Erasmus+, CEEPUS), illetve egyéb bilaterális megállapodások keretében, továbbá az önköltséges formában hazánkban végzett vagy hazánkban tanuló hallgatók. A nemzetközi jó gyakorlatok nyomán a hálózathoz való csatlakozás a célcsoport tagjai számára már tanulmányaik kezdetétől lehetséges (pre-alumni státusz), továbbá a csatlakozás nem automatikus, hanem egyéni regisztrációhoz kötött.

A hálózat másodlagos célja az érintett szakmai partnerek bevonása, tevékenységeik támogatása: a magyar felsőoktatási intézményekben zajló alumni tevékenységek fejlesztéséhez való szakmai hozzájárulás, többek között képzések, illetve együttműködési lehetőségek biztosításával; továbbá a magyar külképviseletek kapcsolódó tevékenységeinek támogatása.

6.1. A hálózathoz kapcsolódó tevékenységek

A hálózathoz kapcsolódó tevékenységek két fő célt szolgálnak: a tagtoborzást, illetve a már regisztrált tagok tájékoztatását, különböző funkciók, szolgáltatások biztosítását.

A hálózat működésének elsődleges platformja az alumninetworkhungary.hu weboldal, amely egyaránt funkcionál adatbázisként, illetve egyes tevékenységek platformjaként. A hálózathoz csatlakozó hallgatók egyéni regisztrációt követően többek között

- megkereshetik egymást (kapcsolattartásra a platformon kívül van lehetőség, az adatbázisban kontaktadatok találhatóak, illetve különböző szempontok szerinti szűrések végezhetők);
- fejleszthetik karrier- és a kapcsolatépítési készségeiket;
- csatlakozhatnak csoportokhoz (a képző intézmény, a végzés éve, szakterület stb. szerint);
- híreket, tájékoztatókat, interjúkat olvashatnak (a témák Magyarországra, a magyar felsőoktatásra, illetve a magyarországi tanulmányokhoz kapcsolódó egyéb tartalmakra bonthatók, az utóbbi kategóriában innovációs, kulturális stb. aktualitások, hallgatói testimonialok stb. jelennek meg);
- alumni szolgáltatásokat vehetnek igénybe (pl. virtuális coaching videósorozat, webináriumokon való részvétel);
- rendezvényekre regisztrálhatnak.

Az alumninetworkhungary.hu felülethez kapcsolódik Facebook oldal is ([Alumni Hungary](#)).

A hálózat működtetéséhez az említett honlaphoz kapcsolódó feladatokon túli (a honlap funkcionális fejlesztése, illetve karbantartása; tartalomfejlesztés stb.) tevékenységek többek között a tájékoztató kiadványok és egyéb promóciós eszközök gyártása, (online) rendezvények szervezése, képzések kidolgozása és lebonyolítása, hirdetési tevékenységek. A szakmai partnerek számára tájékoztató anyagok, információk és képzési alkalmak szervezése, a hálózat közvetlen elérésnek biztosítása jelennek meg.

6.2. Alumni önkéntesek bevonása

A helyi hálózatosodás miatt külön említendő tevékenység az alumni önkéntes rendszer működtetése, beleértve az egyéni munkatervek kialakítását, illetve feladataik végrehajtásának folyamatos koordinációját.

Az önkéntesek változatos tevékenységekkel segítik a hálózat munkáját:

- saját élményeik révén hitelesen tudják népszerűsíteni a magyarországi felsőoktatást, magyarországi tanulmányaik során szerzett személyes élményeik megosztásával, blogok írásával támogatják céljaink elérését;
- aktívan közreműködnek a származási országukban megvalósuló oktatási vásárokon, ösztöndíjbörzéken az ott megjelenő magyar stand tevékenységében, például szervezési, országpromóciós, tolmácsolási és fordítási feladatok ellátásával;
- elősegítik az új hallgatók toborzását és mentorként segédkeznek a Magyarországra készülő leendő hallgatók felkészülésében;
- saját országukban alumni találkozókat szerveznek, és segítik a helyi hálózatok önszerveződésének folyamatát.

Az önkéntesek a tevékenységükhöz kapcsolódóan folyamatos, személyre szóló szakmai támogatást, munkájukról visszajelzést kapnak, egyes feladatok elvégzéséhez pedig képzési alkalmakat szervezünk számukra.

6.3. A külképviseletek szakmai támogatása

A külképviseletek munkáját a Tempus Közalapítvány az alumni közvetlen megkeresésével, kontaktadatok, információk és információs anyagok átadásával, illetve igény szerint felmérések végrehajtásával, konzultációkkal, előadások megtartásával stb. támogatja. Az alumni hálózat segítségével felmérhetők a tagok jövőre vonatkozó elképzelései, karrierterveik, ezáltal a külképviseleti munkához részletesebb adatok állhatnak rendelkezésre.

2021-ben az Alumni Network Hungary portál a külképviseletek számára is elérhető regisztrációs lehetőséggel bővül, melyen keresztül a külképviseleti munkatársak is hozzáférhetnek az általuk képviselt országból származó és az oldalon regisztrált volt és jelenlegi hallgatókkal kapcsolatos információkhoz, illetve és a portálon megadott adataikhoz, így közvetlen megkeresésre is lehetőségük lesz.

6.4. Alumni találkozók

Évtizedek óta sok külföldi hallgató dönt úgy, hogy Magyarországot választja felsőoktatási tanulmányai színhelyéül. Fontos, hogy ezekkel a hallgatókkal diplomaszerezésük után is ápoljuk a kapcsolatot. Sok egykori hallgató kerül/került később olyan pozícióba világszerte, melyen keresztül szeretné megtalálni az együttműködés módját és lehetőségét hazánkkal,

akár kulturális, gazdasági-politikai vagy tudományos területen is. Erre nyújtanak kiváló lehetőséget, mintegy kezdő lökést a nemzetközi alumni találkozók. Ezeknek alapvetően két nagy csoportját különböztetjük meg: a Magyarországon és a külföldön tartott találkozót.

6.4.1. Hazai nemzetközi alumni találkozók

Az első nagy, Magyarországon tartott nemzetközi alumni találkozóra 2016-ban került sor az EMMI szervezésében, a TKA közreműködésével. Ezen összesen 100 fő vett részt különböző országokból és szakterületekről.

A találkozón felmerült az igény 2 évente tartandó, kisebb méretű nemzetközi rendezvényekre, tematikus szakmai műhelyek megrendezésére, melyen különböző szakterületről érkező nemzetközi alumni tagok szakmai együttműködést alakíthatnának ki magyar szakértőkkel, intézményekkel és vállalatokkal. Céljuk, hogy előre lendítsék Magyarország helyzetét a nemzetközi viszonylatban. A volt hallgatók látogatása, előadása az alma matereikben pedig ösztönzően hathat a hazai hallgatók nemzetközi mobilitási hajlandóságára is.

Az első nemzetközi alumni szakmai műhelyt 2018. október 3–5. között rendezte meg a Tempus Közalapítvány az EMMI támogatásával "Innováció az egészségügyben" címmel, melyen 26 ország több mint 60 orvosa, szakértője és képviselője vett részt.

A COVID-19 okozta világjárvány miatt további alumni találkozók későbbi időpontban kerülnek majd megrendezésre.

6.4.2. Alumni találkozók külföldön (helyi találkozók)

Az első Magyarországon kívüli helyi nemzetközi alumni találkozóra 2017-ben Brazíliában került sor. A Tempus Közalapítvány szervezésében magyar felsőoktatási delegáció utazott Brazíliába. Nyolc felsőoktatási intézmény, a Magyar Rektori Konferencia és a Közalapítvány munkatársai a szakmai programsorozat keretében nem csak nemzetközi oktatási vásár sorozaton vettek részt, hanem saját szervezésű információs napot és alumni találkozót is tartottak. A São Paulo-i Egyetemen szeptember 29-én zajlott nagy sikerrel az "Explore Hungary" elnevezésű tájékoztató nap és alumni találkozó.

2019. február 26. és március 5. között a Tempus Közalapítvány, valamint 13 magyar felsőoktatási intézmény részt vett a "Study and Go Abroad" elnevezésű hallgatótoborzó eseményen három kanadai nagyvárosban, Vancouverben, Montreálban és Torontóban. Ezek közül kettőben, Vancouverben és Montreálban is szerveztek a vásári megjelenéseken kívüli alumni eseményeket a delegáció tagjai a külképviseleti munkatársak segítségével.

2019 szeptemberében első ízben került megrendezésre Delhiben az Indiai–Magyar Felsőoktatási Fórum és Alumni Találkozó. Az Alumni Találkozóra korábban hazánkban tanult volt hallgatók látogattak el. A találkozó során a szakmai kapcsolatok építésére, elmélyítésére is volt lehetőségük.

A Campus Mundi projekt keretében lehetőség van arra, hogy a Tempus Közalapítvány közreműködésével Nyugat-Európában, az észak-atlanti térségben és a V4-es országokban a külképviseletek – éves felhívás alapján, éves munkatervükbe beillesztve – helyi alumni találkozót valósítsanak meg. Ilyen találkozót szerveztek 2019-ben New Yorkban és Varsóban.

Az önkéntes alumni tagok által szervezett helyi találkozók mellett kiemелendő a külképviseletek jelenleg is betöltött és a jövőben lehetséges további szerepe a helyi találkozók megszervezésében. A nemzetközi alumni hálózat számára világszerte erős bázist jelentenek a magyar külképviseletek mint a kulturális diplomácia és az országképformálás fontos intézményei. Helyzetükből fakadó előnyük és kiterjedt kapcsolati hálózatuk segítségével támogatják a Magyarországon végzett vagy résztanulmányokat folytatott külföldi diákokkal való kapcsolattartást, részt vehetnek az adott országokban lévő ún. alumni chapterek (helyi, önkéntes szerveződésű alumni közösségek) kialakításában és fenntartásában, valamint a külképviseletek városában megvalósuló alumni találkozók szervezésében.

Ábrajegyzék

1. ábra	A magyar felsőoktatás képzési szintjei	15
2. ábra	A tanév felépítése a magyar felsőoktatásban	16
3. ábra	Külföldi hallgatók száma és aránya (2013–2020)	18
4. ábra	Külföldi hallgatók állampolgárságának régiók szerinti megoszlása (2012–2020)	18
5. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót küldő országok listája (2020/2022)	19
6. ábra	A külföldi hallgatók megoszlása képzési szintek szerint (2015–2019)	19
7. ábra	A magyar osztályozási rendszer és az ECTS osztályzatok összehasonlítása	21
8. ábra	Mit gondol a magyar diploma értékéről...?	27
9. ábra	A Közös Európai Referenciakeret és egyes nyelvvizsgák szintrendszerének összehasonlítása	28
10. ábra	Felvételi eljárás nem magyar állampolgárok számára	30
11. ábra	Felvételi eljárás önköltséges képzésre, nem magyar állampolgárok számára	31
12. ábra	Idegen nyelvű képzések tandíjai Magyarországon	32
13. ábra	A legtöbb külföldi doktori hallgatót fogadó intézmény	33
14. ábra	Külföldi doktoranduszok állampolgársága	33
15. ábra	A Stipendium Hungaricum programban a 2021/2022-es tanévre meghirdetett képzések megoszlása képzési szintenként	37
16. ábra	A nemzetköziesítés kulcsai a felsőoktatási intézmények működésében	40
17. ábra	A TKA tevékenységei a nemzetköziesítés területén	41
18. ábra	Láss világot ösztöndíjjal – térkép	48
19. ábra	TKA 2019 – Legfontosabb eredmények	49
20. ábra	Kvóták és partnerek számának alakulása az SH programban (2015–2021)	51
21. ábra	Az SH program legfontosabb számadatait bemutató összefoglalók a program honlapján	52
22. ábra	Jelentkezői létszámok alakulása az SH programban (2016–2021)	52
23. ábra	SH ösztöndíjjal beiratkozott, ösztöndíjban részesült és diplomát szerzett hallgatók létszáma (2013–2020)	54
24. ábra	Példa az SH pályázati folyamatra: a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályáztatás időterve	53
25. ábra	Az SH program legfontosabb eredményei és számadatai (2020/2021)	55
26. ábra	A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram legfontosabb számadatai a program indulásakor (2020)	57
27. ábra	Jelentkezők országonkénti megoszlása a DFP programban (2021/2022)	57
28. ábra	Jelentkezők megoszlása a választott képzés nyelve szerint a DFP programban (2021/2022)	58
29. ábra	Jelentkezők megoszlása választott fogadó intézmények szerint a DFP programban (2021/2022)	58
30. ábra	Jelentkezők megoszlása a választott képzések szerint a DFP programban (2021/2022)	58
31. ábra	Példa a DFP pályázati folyamatra: a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályáztatás időterve	59
32. ábra	Erasmus+ felsőoktatás mobilitási projektek legfontosabb eredményei és számadatai (2020)	66
33. ábra	A CEEPUS program legfontosabb eredményei és számadatai (2019)	71
34. ábra	Az államközi ösztöndíjak legfontosabb eredményei és számadatai (2019)	73

